

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tilen Omahne

Slovenci – "dobri" sosedje?

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Tilen Omahne

Mentorica:izr. prof. dr. Valentina Hlebec

Slovenci – "dobri" sosedje?

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

ZAHVALA

Za strokovno pomoč in koristne nasvete pri pisanju diplomskega dela se najlepše zahvaljujem mentorici izr. prof. dr. Valentini Hlebec.

Zahvaljujem se mami, očetu in sestri za vso podporo, ki so mi jo nudili v času študija, in vsem drugim, ki so mi v času študija stali ob strani.

Hvala tudi mojemu dekletu Mateji za vso vzpodbudo med pisanjem naloge.

Slovinci — "dobri" sosedge?

Človek kot družbeno bitje se v svojem življenju srečuje z mnogimi različnimi ljudmi; z njimi dela, sodeluje ali pa se družī v prostem času. Dostikrat se človek znajde v situaciji, ko ob sebi potrebuje nekoga, ki mu bo pomagal, mu svetoval, ga bodril, mu zaupal, dal kakšen nasvet. Množico takšnih ljudi povezujemo z besedno zvezo socialno omrežje. Sosed je eden izmed virov socialne opore, na katerega se obrnemo, kadar potrebujemo pomoč. V diplomski nalogi sem preučeval vlogo soseda v socialnem omrežju, kako pomemben je Slovencem sosed kot vir opore in pri katerih tipih socialne opore ima sosed večji pomen. V teoretičnem delu diplomske naloge sem najprej opredelil besedni zvezi socialna opora in socialno omrežje, nato pa umestil vlogo soseda v teoretski okvir kot obliko socialne opore. Drugi del naloge, kateri je empiričen, se v največji meri nanaša na kvantitativne podatke, zbrane v letu 2007/2008 pri predmetu Analiza socialnih omrežij. Prvi del analize zajema predstavitev vloge sosedov glede na štiri različne tipe opor, drugi del glede na različna življenjska obdobja, v tretjem delu pa je predstavljen sosed kot ponudnik socialne opore glede na tri sociodemografske spremenljivke.

Ključne besede: sosed, socialna opora, tipi socialnih opor.

Slovenians — "good" neighbours?

A human as a social being meets a lot of different people in his lifetime; he works with them, co-operates, or socializes with them in his free time. Sometimes he finds himself in a situation when he needs somebody by his side to help him, to advise him, give him support, trust him, and give him an advice. A group of such people is connected with a word phrase social network. A neighbour is one of the sources of social support where we turn to when we need help. I have studied a role of the neighbour in the social network, how important the neighbour for Slovenians as a source of support is, and which type of social support gives the neighbour the biggest meaning. In the theoretical part, I have first defined the word phrases social support and social network and then I have placed the role of the neighbour into the theoretical frame as a form of social support. The second part of the thesis, which is empirical, deals mostly with quantity data collected in 2007/2008 at the subject The Analysis of Social Networks. The first part of the analysis deals with the presentation of the role of neighbours according to four different types of support, the second part according to different life era, and the third part presents the neighbour as an offerer of social support according to three social and demographic factors.

Key words: a neighbour, social support, types of social supports.

VSEBINSKO KAZALO

1 UVOD	7
2 SOCIALNA OPORA	9
2.1 Razvoj in definicije socialne opore	9
2.2 Viri socialne opore	12
2.3 Oblike socialne opore	12
2.4 Zaznava virov in oblik socialne opore	13
2.5 Štirje pristopi k raziskovanju socialne opore	13
3 SOCIALNO OMREŽJE	15
3.1 Opredelitev socialnih omrežij	15
3.2 Razvoj socialnih omrežij	17
3.2.1 Značilnosti socialnih omrežij	19
3.3 Antonuccijin generator imen	22
4 VLOGA SOSEDA PRI SOCIALNI OPORI	24
4.1 Družbena kohezija in soseska	24
4.2 Vloga in pomen sosedov v socialni opori	28
4.3.1 Sosedske vezi kot oblike socialne opore	29
4.3.2 Vpetost v sosesko v Sloveniji	29
4.4 Starostniki in sosedsko omrežje	31
4.5 Kdo je dober sosed?	32
5 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	34
6 METODOLOGIJA	35
7 EMPIRIJA	36
7.1 Opis vzorca in demografija	36
7.2 Kako pomembna je vloga sosedov pri različnih tipih socialne opore?	40
7.2.1 Primerjava deležev sosedov pri različnih tipih socialnih opor	44
7.3 Kako variira pomembnost socialne opore sosedov glede na starostna obdobja?	45
7.3.1 Sosedje kot ponudniki socialne opore glede na različna starostna obdobja	48
7.4 Kakšen je vpliv kraja bivanja, izobrazbe in spola na socialno oporo sosedov?	50
8 SKLEP	52
9 LITERATURA	54
10 PRILOGE	58
Priloga A: Odstotek alterjev, ki nudijo posamezno razsežnost opore	58
Priloga B: izpisi iz SPSS-a	58

KAZALO TABEL, GRAFOV IN SLIK

Tabela 7.1: Demografski podatki o spolu, starosti, izobrazbi in kraju bivanja.....	38
Tabela 7.2: Povprečno število alterjev, ki nudijo socialno oporo (celotna populacija)	39
Tabela 7.3: Velikost omrežja glede na nudenje različnih tipov opor po 3 starostnih razredih	46
Tabela 7.4: Odstotki sosedov glede na nudenje različnih tipov opor po 3 starostnih razredih	46
Tabela 7.5: Odstotki sosedov glede na nudenje različnih tipov opor v povezavi s krajem bivanja, izobrazbo in spolom	50
Graf 7.1: Deleži alterjev, kateri nudijo informacijsko oporo	41
Graf 7.2: Deleži alterjev, kateri nudijo instrumentalno oporo	42
Graf 7.3: Deleži alterjev, kateri nudijo emocionalno oporo.....	43
Graf 7.4: Deleži alterjev, kateri nudijo oporo druženja.....	44
Graf 7.5: Sosedje kot dajatelji socialne opore po 3 starostnih obdobjih	49
Slika 3.1: Teoretični model omrežij socialne opore.....	23

1 UVOD

Človek je družabno, družbeno bitje in potrebuje stik s soljudmi, kateri mu pomagajo v težkih in dobrih časih. Človek za svoje preživetje potrebuje nekoga, na kogar se lahko obrne po pomoč in oporo, kar najde v socialnem okolju. Oblike družbe se skozi zgodovino spreminjajo in dandanes, v času postmoderne družbe, prevladujejo krhki in zapleteni družbeni odnosi. Pri raziskovanju omenjenih odnosov ljudi ima velik pomen analiza socialnih omrežij in socialne opore, katera nam poda predstavo o kvaliteti socialnih odnosov.

Oporo nam lahko nudijo partner, družina, otroci, starši, prijatelji itd. Ljudje kot družbena bitja živimo v skupnostih, soseskah. Poleg sorodnikov in najbližjih so pomemben vir socialne opore tudi sosedje, kajti le-ti so tisti, s katerimi se lahko videvamo vsakodnevno in z njimi imamo lahko več stikov kot s prijatelji ali sorodniki. V diplomski nalogi bom poskušal ugotoviti, kako pomemben vir socialne opore so lahko sosedje v primerjavi z drugimi ljudmi, ali smo Slovenci dobri sosedje in na kakšen način se to kaže.

Osnovni namen diplome je analizirati socialno oporo sosedov v povezavi s socialnimi omrežji ter pridobiti čim bolj jasno sliko o pomembnosti sosedskih odnosov pri različnih sociodemografskih skupinah.

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. Večinski del diplome zavzema teorija, kajti potrebno je opredeliti določene socialne pojme in besedne zveze, katere so potrebne za razumevanje vsebine naloge. V prvem poglavju bom predstavil besedno zvezo socialne opore, pri čemer bom najprej uporabil razvoj in predstavil različne definicije socialne opore, vire ter štiri oblike socialne opore, katere bom v sklopu analize preučeval z vidika nudenja socialne opore sosedov. Predstavil bom tudi štiri pristope k raziskovanju socialne opore.

Drugemu poglavju bo pripadala opredelitev in razvoj socialnega omrežja, pri čemer bo poudarek na egocentričnem socialnem omrežju ter sestavljenem generatorju imen, katerega je oblikovala Toni Antonucci in je bil uporabljen pri zbiranju podatkov, na podlagi katerih bo temeljila analiza.

V tretjem poglavju bo predstavljena vloga sosedov pri socialni opori in pomembnost sosedskih vezi ter vpetost v sosesko v Sloveniji. Svoje podpoglavje bodo imeli tudi starostniki, pri katerih imajo sosedje velik pomen.

V naslednjih poglavjih bodo predstavljena raziskovalna vprašanja, metodologija in predstavljeni bodo demografski podatki, na podlagi katerih bo opravljena analiza podatkov ter ustrezna statistična in vsebinska interpretacija. Podatki, na podlagi katerih bo opravljena analiza, so bili zbrani na podlagi sekundarne analize podatkov, zbranih v študijskem letu 2007/2008 v okviru predmeta Analiza socialnih omrežij. Pri empiričnem delu bo ključno vlogo igrala primerjava dobljenih rezultatov z že obstoječima dvema raziskavama, kateri bosta dali bolj jasno sliko in podobo pridobljenih rezultatov pri vseh treh raziskovalnih vprašanjih.

2 SOCIALNA OPORA

Ljudje kot družbena bitja v svojem življenju potrebujemo ljudi, na katere se lahko obrnemo, ko potrebujemo pomoč oziroma oporo. Pojem socialna opora je v okviru družboslovnega raziskovanja socialnih omrežij prisoten že dolgo časa in ima več različnih definicij, kar je podrobneje predstavljeno v spodnjem podpoglavju.

2.1 Razvoj in definicije socialne opore

Pri definiranju socialne opore lahko ločimo definicije na zgodnejše in moderne. Kot pravi Hupcey, je socialna opora večkrat oblikovan koncept, katerega je težko konceptualizirati, meriti in definirati. Ne obstaja enotna definicija, kar se odraža v razlikovanju teoretičnih in operacionalnih definicij med raziskovalci (Hupcey v Williams in drugi 2004, 943). Eden izmed razlogov, zakaj vedenja ljudi ne moremo opredeliti kot opornega in ne-opornega je ta, da so vedenja pod določenimi pogoji lahko obratno oporna oz. ne-oporna (Wilcox in Vernberg 1983, 9). Zatorej v literaturi navajam le nekaj različnih definicij oz. opredelitev socialne opore. Eden prvih teoretikov, ki je vplival na poznejše raziskovanje socialne opore, je Durkheim, in sicer je v študiji samomorov poudaril, da pomanjkanje socialnih odnosov poveča možnost samomora (Hlebec in Kogovšek 2003, 107).

Zgodnje opredelitve so poudarjale pretežno emocionalno razsežnost socialne opore, občutek pripadnosti in skrb pomena za druge, t.j. v 70-ih letih 20. stoletja. Najpomembnejši trije začetniki sistematičnega raziskovanja socialne opore so Cassel, Caplan in Cobb (Hlebec in Kogovšek 2006, 15). Cassel je bil prepričan, da je raziskovanje psihosocialnih procesov izjemno pomembno za razumevanje bolezenskih stanj in da socialna opora igra ključno vlogo pri boleznih, povezanih s stresom. Kot pravi, stresno okolje povzroči razrahljanje pomembnih socialnih vezi, te pa lahko pustijo posameznika z zmedenimi povratnimi informacijami, ki lahko porušijo njegovo ravnotežje in povečajo dovzetnost za bolezni. Povratno informacijo posamezniku nudijo predvsem njegovi pomembni in najbližji drugi. V nekaterih situacijah sta stres in opora neločljivo povezana, v drugih pa ne, in sicer stresni dogodki lahko po eni strani zmanjšajo oporo, po drugi strani pa povečujejo potrebo po opori (Hlebec in Kogovšek 2003, 108).

Caplan (Hlebec in Kogovšek 2003, 104) je prav tako kot Cassel izhajal iz prepričanja o pomenu socialnih vezi in njihovem vplivu na potek ter izid kriz in življenjskih prehodov, s katerimi se sooča posameznik. Poudarjal je predvsem pomembnost vzajemnosti in trajnosti odnosov, vendar jih ni omejeval na najbližje vezi, kot so družinski člani in odnosi ter »skrbniki skupnosti«. Prav tako je že natančneje opredelil vrste pomoči, in sicer na tri vrste, katere bi danes lahko z uveljavljeno terminologijo poimenovali emocionalna, informacijska in materialna opora.

Cobb (Hlebec in Kogovšek 2003, 104) je prav tako oporo razumel v kontekstu zaščite pred stresom in kot dejavnik dobrega počutja (ang. *well-being*). Socialno oporo je natančneje opredelil kot informacijo, ki posamezniku omogoča, da se zaveda, da je ljubljen in sprejet in da pripada sistemu komuniciranja in vzajemnih obveznosti. Vzajemnost variira glede na stopnjo bližine odnosa ter glede na norme in pričakovanja, ki so s tem povezana. Pri odnosih z bolj oddaljenimi ljudmi veljajo strožja pravila neposredne izmenjave, kajti izmenjava naj bi bila takojšnja in enakomerno količinska, pri bližnjih odnosih pa so ta pravila načeloma precej ohlapnejša in dolgoročnejša.

Poznejši raziskovalci socialne opore kljub priznavanju večrazsežnosti pojma še vedno poudarjajo primarni pomen emocionalne opore kot najmočnejšega pojasnjevalnega dejavnika za zmanjševanje stresa in njegovih posledic za zdravljenje. Tako Thoits (Hlebec in Kogovšek 2003, 105) poudarja pomen (predvsem v pomenu emocionalne opore) socialnih vlog kot dobrodejen in ne-dobrodejen, kadar znotraj teh vlog obstajajo pomanjkljivosti, vsaj na tri načine:

- *socialne vloge* priskrbijo niz socialnih identitet in s tem dajejo odgovore na temeljna eksistencialna vprašanja, dajejo življenju namen, smisel in zagotavljajo občutek varnosti in umeščenosti in zmanjšujejo občutek strahu in negotovosti.
- *socialne vloge* so pomemben vir samospoštovanja (ang. *self-esteem*), kajti skozi socialne vloge posamezniki pridobijo tudi ocene samih sebe kot ljubezni vrednih, kompetentnih in pomembnih posameznikov. Socialne vloge vsebujejo določena kulturno pogojena pričakovanja o vedenju od človeka in če teh človek ne izpolnjuje, ni sprejet v družbo, je to zanj vir stresa in konflikta, ki zbudjata občutek osramočenosti, krivde, obupa in podobno.

- *socialne vloge* so vir občutka nadzora nad stvarmi, ki ga posameznik pridobi iz ustreznega delovanja v okvirih socialnih vlog in uspešno reševanje nalog, povezanih socialnimi vlogami, prinaša občutek zadovoljstva, ponosa, veselja, kar pripomore k zmanjšanju stresa in k boljšemu počutju.

Novejše opredelitve poudarjajo, da je socialna opora tudi kompleksen interakcijski in komunikacijski proces med ljudmi in ne samo emocionalna razsežnost kot občutek prejemanja in pripadnosti. Naj predstavim še nekaj novejših definicij. Lin pravi, da je socialna opora »zaznan ali dejanski instrumentalen in/ali ekspresiven ukrep s strani posameznikovih intimnih in zaupnih prijateljev, preostalih akterjev v posameznikovem omrežju in širši skupnosti« (Lin v Vaux 1988, 27). Njegova druga definicija, ki temeljni na teoriji socialnih virov, pa pravi, da ekspresivno oporo nudijo osebe, ki jih s posameznikom veže šibka vez. Shumaker in Brownell (v Vaux 1988, 26) predstavita sledečo definicijo, in sicer pravita, da je socialna opora menjava virov med vsaj dvema posameznikoma (ponudnik in porabnik resursov), pri čemer mora vsaj eden imeti namen z menjavo izboljšati blagostanje porabnika. Podobno izhodišče definicije uporabi tudi House, ki pravi, da je socialna opora menjava, vendar le takrat, ko medsebojno transakcijo sestavlja vsaj eden izmed štirih oblik socialne opore, in sicer ali emocionalna zavzetost ali informacije o okolju ali instrumentalna pomoč ali informacije o uporabniku, ki so relevantne za njegovo samo-razumevanje (Iglič 1989, 3). Šadlova je opredelila socialno oporo kot nanašanje posameznika na najbolj konkretno in neposredno umeščenost v specifično okolje, katerega sestavljajo osebe, s katerimi v določenem časovnem intervalu vzdržuje pripisane ali pridobljene družbene odnose in doda, da je ključna funkcija osebnega omrežja izmenjava opore med fokalno¹ osebo in člani njenega oz. njegovega omrežja (Šadl 2005, 223).

Vaux nam podaja eno najbolj celovitih opredelitev socialne opore, katero opredeli kot kompleksen pojem višjega reda, kot dinamičen proces izmenjav med posameznikom in njegovim socialnim omrežjem. Socialno oporo deli na tri elemente, in sicer vire socialne opore, oblike socialne opore in posameznikovo zaznavo oziroma oceno virov in oblik socialne opore (Hlebec in Kogovšek 2003, 105). Vsi trije elementi so podrobneje predstavljeni v naslednjih podpoglavjih.

---

¹ Fokalni akter je oseba, ki generira socialno omrežje (Mitchell v Iglič 1988a, 4).

2.2 Viri socialne opore

Vaux (Hlebec in Kogovšek 2003, 105–106) trdi, da viri socialne opore predstavljajo del socialnega omrežja posameznika, na katerega se obrača po pomoč in oporo. Običajno se predpostavlja relativna stabilnost teh omrežij glede na velikost in sestavo, razen v obdobju življenjskih prehodov (prehod iz osnovne v srednjo šolo, ločitev, upokojitev itd.). Značilnosti omrežja, kot so struktura, sestava in kakovost v njem, vplivajo na občutljivost, dostopnost omrežja. Krizna situacija lahko načeloma zajame večji del intimnih članov omrežja, ki bi drugače bili pripravljeni pomagati, a ker so sami čustveno vpleteni, je njihova opora lahko neučinkovita (npr. smrt partnerja lahko prizadene tako partnerico kot njenega otroka kot tudi partnerjeve starše in babice, dedke).

Vire socialne opore lahko delimo na formalne in neformalne. Neformalni vir opore sestavljajo vsi sorodniki in prijatelji, formalni vir opore pa opredeljuje profesionalna storitev, katero pooblašča in sponzorirajo vladna telesa (Froland v Vaux 1988).

2.3 Oblike socialne opore

Drugi element konstrukta socialne opore po Vauxu so oblike socialne opore, katere opredeljuje kot specifična dejanja oziroma vedenja, ki se vsaj v večini priznavajo kot dejanja z namenom pomoči posamezniku ali spontano ali na prošnjo za pomoč. Vsako dejanje opore ima potencialno različne možne učinke in posledice (Hlebec in Kogovšek 2003, 106). Pri Weissu je socialna opora razdeljena v 6 skupin, te so občutek pripadnosti/povezanosti, utrditev občutka varnosti, socialna integracija, občutek zanesljive povezanosti, vodstvo/usmerjanje in možnost skrbi za drugega (Weiss v Vaux 1988, 5).

Skozi čas se je razvilo veliko različnih teoretičnih opredelitev in razvrščanj tipov socialne opore v skupine, sčasoma pa se je oblikoval konsenz delitve socialne opore v 4 oblike (Hlebec in Kogovšek 2006, 16–17):

- *instrumentalna (materialna) opora*: nanaša se na pomoč v materialnem smislu, kot je posojanje denarja, orodja, pomoč pri hišnih opravilih itd.

- *informacijska opora*: nanaša se na informacije, ki jih anketiranci ponavadi potrebujejo ob največji življenjski spremembi, kot je menjavanje službe npr.
- *emocionalna opora*: nanaša se na pomoč ob večjih in manjših življenjskih krizah, kot so smrt bližnjega, ločitve itd.
- *druženje*: se nanaša na socialno oporo v obliki neformalnega občasnega druženja, kot je npr. izlet.

2.4 Zaznava virov in oblik socialne opore

To je tretji element socialne opore in predstavlja posameznikova subjektivna zaznavanja socialne opore, je ocena prisotnosti, kakovosti in zadostnosti te opore. Rečeno drugače, ta zaznava je kot neke vrste indikator, ki kaže, kako dobro socialna opora deluje in kako dobro izpolnjuje svoj namen, kot pravi Vaux (Hlebec in Kogovšek 2003, 106). Konkretno dajanje opore lahko eni osebi da občutek opore, pri drugi osebi pa te povezave ni ali pa ta oseba to dejanje zazna kot negativno (ne daje opore), kar pomeni, da ljudje različno dojemajo oporo, kar pa je odvisno od naše subjektivne zaznave (Hlebec in Kogovšek 2003). Prisotnost virov socialne opore in količina ter kvaliteta teh dejanj pomembno vpliva na posameznikovo dobro počutje in zdravje v obliki zaščitnega in neposrednega učinka (Iglič 1989, 7–8).

2.5 Štirje pristopi k raziskovanju socialne opore

K raziskovanju socialne opore lahko pristopamo na 4 načine (Hlebec in Kogovšek 2003):

- *Model opore kot zaščite in model splošnih učinkov*: po prvem modelu je socialna opora dejavnik zaščite pred stresnimi življenjskimi situacijami pri čemer se domneva, da je ustrežnejša socialna opora ključni dejavnik, ki odločilno prispeva k zmanjšanju psiholoških pritiskov in zmanjša možnost za nastanek fizičnih obolenj. Drugi model izhaja iz prvega in pravi, da socialna opora ne glede na stresne procese na splošno pozitivno vpliva na psihično in fizično zdravje.
- *Model percipirane opore in model dobljene opore*: Prvi model opredeljuje socialno oporo kot izvedeno oporo, pri kateri se osredotoča na specifična konkretna dejanja ljudi, drugi model pa socialno oporo vidi kot dobljeno oporo, kjer je poudarek na

poročilu prejemnika opore, katerega dejanja drugih je opazil kot taka, ki so mu pomagala ali pa so vsaj imela takšen namen.

- *Model socialne integriranosti*: se osredotoča na raziskovanje socialne opore načeloma skozi raziskovanje omrežij, ki nudijo socialno oporo, osredotoča se na integriranost posameznika v skupino oziroma omrežje ter stopnjo povezanosti znotraj skupine.

- *Model socialne opore kot transakcijskega procesa*: ta model oporo opredeljuje in obravnava kot kompleksen stalen transakcijski proces med osebo in njegovim/njenim omrežjem. Te transakcije potekajo znotraj spreminjajočega se ekološkega konteksta.

V okviru socialne opore se povezuje pojem socialno omrežje in v naslednjem poglavju je predstavljena opredelitev le-tega.

3 SOCIALNO OMREŽJE

V današnjem času postaja analiza socialnih omrežij vse bolj vabljev in pogosteje uporabljan pristop k analizi različnih družbenih pojavov na številnih področjih (Hlebec in Kogovšek 2006, 7). Analiza socialnih omrežij se od standardnega družboslovnega raziskovanja razlikuje v tem, da se osredotoča na pojasnjevanje delovanja posameznikov z značilnostmi omrežij, v katerih delujejo in/ali s položaji, ki jih imajo znotraj njih, standardno družboslovno raziskovanje pa delovanje posameznikov in družbene pojave pojasnjuje predvsem z demografskimi podatki (Wasserman in Faust 1994, 17–20). Proučevanje socialnih omrežij predstavlja kompromis med dvema ekstremoma, in sicer integracijskim ter intimnim pristopom, torej je usmerjeno na široko področje družbenih odnosov od integracije znotraj skupnosti ali soseske do vezi v širšem družbenem omrežju ter do vezi z intimnimi zaupniki (Vaux v Dremelj 2002).

3.1 Opredelitev socialnih omrežij

V prvotnem raziskovanju socialnih omrežij se je uporabljala besedna zveza »socialne mreže«, katera se je definirala kot zavesten proizvod akterjevega prizadevanja po upravljanju in kontroliranju svojih relevantnih in instrumentalnih transakcij (Anderson & Carlos v Igljč 1988a, 3). Le-ta se je nanašala na mrežo kot izraz kompleksne množice medsebojno povezanih socialnih odnosov v socialnem sistemu (Radcliffe–Brown v Igljč 1988a, 5). Hkrati pa je pojem socialne mreže tudi proizvod posameznikovih efektivnih orientacij in normativnih dejavnikov, ki določajo naravo in pomen posamezne vezi, s pomočjo socialnih vezi pa posameznik dosega cilje in izmenjuje pričakovanja, zahteve in aspiracije (Igljč 1988a, 3).

Socialno omrežje, kot pravita Hlebec in Kogovšek, je določeno s končno množico akterjev/enot in opisom povezav med njimi z eno ali več relacijami. Enote so združene glede na posamezni kriterij. Relacije so lastnosti, ki se pokažejo pri opazovanju dveh ali več enot skupaj, povezava pa ni notranja lastnost izolirane enote, ampak se pojavi, ko enoti vzpostavita stik in ju opazujemo. Enote omrežja so lahko osebe, objekti ali dogodki (Hlebec in Kogovšek 2006, 9–10). Enota analize torej ni posameznik, temveč entiteta, ki jo sestavljata bodisi dva ali več posameznikov ter relacije med njimi (Igljč 1988b, 82). Lahko analiziramo manjše ali

večje skupine. Tipične manjše skupine so na primer šolski razred, vas, pisarna. Med večje skupine pa sodijo na primer medgeneracijski sistemi, znanstveni sistemi, interna omrežja. Knoke in Koklinski ločujeta dva sestavna dela relacij, in sicer obliko ali formo in vsebino relacije (Hlebec in Kogovšek 2006, 9–10).

Povezavo izmenjave najbolj dosledno opredelita McCallister in Fischer, in sicer jo definirata kot medsebojno odvisnost med udeležencema, kjer dejavnost enega udeleženca neposredno vpliva na rezultate pri drugem. Izmenjevanje lahko poteka z denarjem, informacijami, fizično pomočjo, materialno pomočjo in podobnim. Pri vezeh, ki vsebujejo čustveno vsebino, pa posameznik odloča subjektivno, pri normativnih povezavah pa gre za celoto specifičnih, kulturno pogojenih pričakovanj, dolžnosti in pravic med pripadnikoma dveh družbenih pozicij ali socialnih vlog (L. McCallister in Fischer v Hlebec in Kogovšek 2006, 10).

Socialna omrežja delimo na popolna in egocentrična omrežja. Bistvena razlika med njimi je, da pri popolnem omrežju opazujemo vse enote s pripadajočimi relacijami, pri egocentričnem omrežju pa imamo začetni seznam enot, katere imenujemo egi (angl. *ego*) in analiziramo omrežje posameznega ega in njegove povezave z drugimi enotami, ki jih imenujemo alterji (angl. *alters*). Alterji so člani egocentričnega omrežja. Omrežje je popolno, ko v medsebojno povezani skupini enot opazujemo vse pripadajoče odnose oziroma relacije, kot so npr. prijateljski odnosi v srednješolskem razredu, prijateljski odnosi v podjetju znotraj administrativnega oddelka. Pri analiziranju relacijskih podatkov pri popolnem omrežju je pomembna analiza položaja enot v omrežju, kar pomeni, da je enota v omrežju središčna, če je bolj opazna kot druge enote, je na strateško bolj pomembnem položaju kot druge enote (Hlebec in Kogovšek 2006, 11).

Omrežje je egocentrično, kadar opazujemo slučajno izbrane ege in njihova egocentrična omrežja, ki so sestavljena iz alterjev, kot je npr. osebno omrežje mladostnikov. V tem primeru nas ne zanimajo relacije (odnosi) med posameznimi egi, ampak le odnosi med posameznim egom in njihovim osebnim omrežjem – alterjem (Zemljič in Hlebec 2001, 192). Pri raziskovanju egocentričnega omrežja lahko merimo tudi različne značilnosti teh omrežij. Poznamo več vrst značilnosti, in sicer prva je značilnost odnosa, to je odnos med egom in alterjem (mama, oče, partner itd.), pri čemer dobimo sliko o tem, kako blizu sta si ego in alter, kako dolgo se poznata in podobno. Druga značilnost je značilnost alterja, to so ponavadi spol, starost, kraj bivanja itd. Druge značilnosti so še značilnost vezi (predvsem jakost vezi), strukturne značilnosti omrežij (npr. gostota omrežja), povprečja in variabilnost določenih značilnosti (npr. pogostost stikov) (Hlebec in Kogovšek 2006, 12–13).

Pri določanju enot v popolnem omrežju in določanju meja omrežja ločimo dva pristopa, in sicer realistični in nominalistični pristop. »Pri realističnemu pristopu člani omrežja sami določijo meje omrežja in se sami po določenih kriterijih prepoznajo kot člani omrežja, tudi če ne poznajo vseh drugih članov omrežja« (Hlebec in Kogovšek 2006, 26). Tako se na primer študentje lahko prepoznajo kot člani omrežja študentov na FDV, čeprav ne poznajo vseh študentov Fakultete za družbene vede. Pri nominalističnem pristopu pa je raziskovalec tisti, ki določi meje omrežja, in sicer glede na raziskovalni problem. Prvi pristop je primernejši za primarne skupine (npr. družina), drugi pristop pa za večje skupine. Realistični pristop se praviloma uporablja pri egocentričnih omrežjih (Hlebec in Kogovšek 2006, 26–27).

Najpogosteje uporabljeni pristopi za merjenje tako popolnih kot tudi egocentričnih socialnih omrežij so (Hlebec in Kogovšek 2006, 38–40):

- pristop interakcije (angl. *interaction approach*), pri katerem si anketiranci zapisujejo vse socialne interakcije v določenem časovnem obdobju ali pa poročajo o interakcijah v danem časovnem obdobju;
- pristop izmenjave (angl. *exchange approach*), pri katerem posameznik našteje osebe, s katerimi sodeluje pri različnih vrstah virov: emocionalna, instrumentalna izmenjava in druženje;
- emocionalni (čustveni) pristop (angl. *affective approach*), pri katerem anketiranca vprašamo, kdo mu je posebno blizu oz. kdo mu je posebno pomemben, pri tem pristopu anketiranec sam opredeli pomen bližine ali pomembnosti;
- pristop socialnih vlog (odnosov) (angl. *role-relation approach*), pri katerem posameznika vprašamo po osebah, s katerimi je v neki socialni vlogi (sosed, družina, prijatelji itd.), pri čemer gre za odnose, ki so opremljeni s skupnimi pričakovanji, dolžnostmi in pravicami.

Najbolj primeren pristop za merjenje socialne opore je pristop izmenjave, kajti omogoča natančnejšo opredelitev in operacionalizacijo posameznih vrst opore. Vsak izmed teh pristopov pa opredeli osebno omrežje na drugačen način in tako ustvari drugačen tip omrežja.

3.2 Razvoj socialnih omrežij

Zametki razvoja metod za analizo socialnih omrežij sodijo v zgodnja 30. leta 20. stoletja, ko je Moreno z Jenningsom iznašel inovacijo sociogram, s katerim je grafično opisoval ljudi in odnose med njimi. Ljudje so bili predstavljeni s točkami, odnosi pa s povezavami. Nenavadno je, da metodološke tehnike zaznamujemo z »inovacijo«, vendar je prav to storil Moreno in s tem označil začetek sociometrije, leta 1933 pa je sociogram tudi javno predstavil. Spoznanje, da se sociogrami lahko uporabljajo za proučevanje socialnih struktur, je vodilo v uporabo analitičnih tehnik in hkrati so metodologi tudi odkrili, da se da z matrikami smiselno predstaviti podatke socialnih omrežij. Začelo se je vsesplošno preučevanje omrežij.

Potrebno je omeniti tudi britanske antropologe, kateri so bili sredi 50. let 20. stoletja s proučevanjem urbanizacije zaslužni za odkritje, da tradicionalni pristop opisovanja socialnih organizacij ni bil učinkovit za razumevanje obnašanja individualistov in kompleksnih družb (Wasserman in Faust 1994, 11–13). Tedaj so se razvili naslednji koncepti za analizo socialnih omrežij: gostota, obseg, povezanost, multipleksnost, centralnost, razrednost in skupinska centralizacija, pozitivni vplivi, medsebojnost itd. (Wasserman in Faust 1994, 13–15).

Pojem socialnih mrež je v socialni teoriji prisoten že od prve polovice 20. stoletja, nanašal se je na kompleksne množice medsebojno povezanih socialnih odnosov v socialnem sistemu (Radcliff-Brown), na neprepustno naravo mreže multipleksnih socialnih vezi (Von Wiese) ter na značilnosti socialne mreže, da vzpostavljanje vezi med posamezniki ne sledi njihovi razvrstitvi v razrede glede na individualne znake razlikovanja (Simmel) (Iglič 1988, 5–6).

V svojem znanem uvodu v analizo socialnih mrež Mitchell (1969) imenuje takšno rabo pojma socialnih mrež kot »metaforično«. Da bi koncept socialne mreže dosegel svojo »analitično rabo«, je potrebno definirati socialno mrežo kot sklop razločljivih socialnih vezi v definirani množici posameznikov z dodatno zahtevo, da značilnosti mreže kot celote služijo razumevanju socialnega vedenja posameznikov. (Iglič 1988a, 6)

Pojem »socialne mreže« zaznamuje začetek raziskovanja socialnih omrežij v Sloveniji. Konceptualizacija pojma je bila drugačna, kot je konceptualizacija pojma »socialno omrežje« danes, tudi empirična evidenca je izvirala iz drugačne usmerjenih anketnih raziskovanj. V Sloveniji so bili prvi podatki o osebnih omrežjih zbrani leta 1987 v okviru raziskave Stratifikacija in kvaliteta življenja v Jugoslaviji (Hlebec in Kogovšek 2005, 189).

Metodološko bolj dosledno raziskovanje socialnih omrežij v Sloveniji se je začelo v 90. letih prejšnjega stoletja, prelom tisočletja pa je šele omogočil testiranje tega teoretičnega in metodološko utemeljenega orodja za raziskovanje omrežij socialne opore. Prvi raziskavi sta se izvedli z medsebojnim sodelovanjem leta 2000 in 2002 Centra za metodologijo in informatiko Fakultete za družbene vede ter Inštitutom Republike Slovenije za socialno varstvo, in sicer je bilo predstavljeno prebivalstvo Ljubljane in celotne slovenske populacije (Novak 2003, 99–100).

3.2.1 Značilnosti socialnih omrežij

V popolnih in egocentričnih socialnih omrežjih lahko merimo sledeče značilnosti relacij, ki so lahko zelo pomembne za raziskovanje in analizo socialne opore: velikost, gostota in sestava omrežja, homogenost, moč vezi in geografska razpršenost (Walker in drugi v Kogovšek 2001, 73). Poleg teh lahko raziskujemo še druge značilnosti omrežja, kot so pogostost kontaktov, geografska bližina, trajanje in intenzivnost odnosov ali pa vsebino izmenjav, stopnjo recipročnosti in število različnih tipov izmenjav (Vaux v Dremelj 2002).

Kot pravi Iglīčeva, je *velikost omrežja* najenostavnejši koncept raznovrstnosti omrežja. Določimo jo s seštetjem vseh oseb, ki jih je anketiranec naštel pri generatorju imen. Torej, velikost omrežja nam pove število različnih alterjev anketiranca (ega) v svojem osebnem omrežju (Iglīč 1988a, 10). Le-ta definicija velikosti socialnega omrežja pa ni tudi vedno najbolj informativna, še posebno takrat, kadar naj bi z njo merili določene kvalitete socialnih omrežij, kot so prisotni v mreži, raznovrstnost socialnih resursov ter razpoložljivost nekaterih oblik socialne pomoči (Iglīč 1988b, 84).

Odraža se, da velikost omrežja ni nujno povezana z ustreznostjo socialne opore oziroma je povezava med njima šibka. »Niti velikost celotnega omrežja niti velikost njenega najintimnejšega dela (člani omrežja, katerim se posameznik čuti najbližje) ne odražata, koliko in kako kakovostno oporo posameznik dejansko dobiva oziroma jo kot tako zaznava« (Sarason, Sarason in Peirce v Hlebec in Kogovšek 2003, 115). Razlika med velikimi in majhnimi omrežji je v dostopnosti virov opore in njihovi raznolikosti, kar pomeni, da večje je omrežje, verjetneje je, da bo posameznik imel hitro na voljo nekoga, na katerega se bo lahko obrnil po pomoč. Večja omrežja so ponavadi tudi manj gosta, bolj raznolika in so bolj

raznolik potencialni vir pomoči (kot je npr. iskanje novega delovnega mesta) (Hlebec in Kogovšek 2003, 15).

Gostota omrežja se definira kot število obstoječih vezi glede na vse možne vezi med alterji v nekem omrežju (Hlebec in Kogovšek 2003, 115). Ali drugače, z gostoto omrežja dobimo vpogled v delež akterjev, ki je v kakršnikoli relaciji med seboj oz. se med seboj poznajo (Iglič 1988a, 25). Gostejša omrežja omogočajo večjo stopnjo socialne opore, poleg tega pa tudi znižujejo stopnjo stresnosti, vendar pa po drugi strani oporo lahko ovirajo, ker ne spodbujajo dostopa do novih virov socialne opore. To so na primer krizni dogodki, smrt partnerja in podobno. Izkazalo se je, da so manjša, gosteje povezana omrežja lahko boljši in bolj zadovoljiv vir pomoči (Hlebec in Kogovšek 2003, 116), vzdrževanje večjih, manj gostih omrežij pa zahteva več napora, kot pravi Fischer (Fischer v Hlebec in Kogovšek 2003, 116). Pomembno je še omeniti, da se bodo egi, ki imajo najbližje omrežje visoke gostote, z večjo verjetnostjo obrnili po oporo na najbližje omrežje, medtem ko je za ege z bližnjim omrežjem manjše gostote manj verjetno, da se bodo v večji meri po oporo obrnili na najbližje omrežje (Hlebec in Kogovšek 2003, 116).

Sestava omrežja je naslednja pomembna značilnost socialnega omrežja, pri čemer gre za delež prisotnosti alterjev posameznih značilnosti in tako posledično opazujemo kakovost socialne opore s strani članov v omrežju. Sestavo omrežja podrobneje ugotavljamo z deleži različnih relacij med egi in alterji (npr. delež sosedov, drugih sorodnikov, sodelavcev itd.) (Kogovšek 2001, 76–77). Običajno pa le-to sestavo ugotavljamo s povprečnim številom sorodstvenih in nesorodstvenih vezi v omrežju (Iglič 1988b, 87).

Homogenost socialnih omrežij je pomembna značilnost omrežij, katera se definira kot odstotek tistih akterjev v omrežju, ki se v izbranih individualnih karakteristikah ne razlikujejo od ega. Homogenost torej opazujemo v povezavi z demografskimi značilnostmi, kot so npr. izobrazba, spol, delovni status, starost, dohodek. Homogenost se definira lahko še drugače, in sicer kot obratno mero heterogenosti, le-ta pa je najboljši indikator raznolikosti omrežja. Kot ugotavlja Iglíčeva, so akterji v mreži toliko bolj raznovrstni, kolikor bolj so heterogeni glede na izbrani znak in kolikor manj intenzivne so vezi med njimi, in dodaja, da imajo moški bolj homogene vezi kot ženske (Iglič, 1988a).

Ena od pomembnejših značilnosti je tudi *moč vezi*, katera se najpogosteje meri tako, da se anketiranca (ega) vpraša, kako blizu mu je določen alter, pri čemer se bližnje vezi (npr. tesni prijatelji) štejejo za močne vezi, bolj oddaljene vezi (npr. sosedje) pa za šibke (Hlebec in Kogovšek 2006, 34). Po Granovetteru je moč vezi kombinacija količine časa, intimnosti, emocionalne intenzivnosti in recipročnih uslug, katere označujejo vez (Granovetter v Kogovšek 2001, 30). Potrebno je meriti tako šibke kot tudi močne vezi, saj se pomen med njima razlikuje in različno vplivata na smisel socialne opore (Sarason in Sarason 2009, 117), tako šibke relacije prinašajo specializirane oblike opore (alter, ki je z egom v šibki relaciji, običajno vstopa v odnos z egom le kot »igralec« ene vloge), močne relacije pa prinašajo zadovoljevanje različnih funkcij, torej takšni alterji igrajo z odnosom do ega različne vloge. Marsden in K. Campbell sta primerjala različne indikatorje moči relacije in ugotovila, da je najboljši indikator moči vezi občutek bližine, torej intenzivnost povezave (Hlebec in Kogovšek 2006, 35).

»*Geografska razpršenost* članov omrežja je ključna informacija za sosedska in prijateljska omrežja oziroma omrežja socialne opore« (Hlebec in Kogovšek 2006, 33), merimo pa jo z različnimi oblikami oddaljenosti alterja od ega, kot sta na primer časovna ali krajevna razdalja od kraja bivanja alterja do ega.

Pri predstavitvi 4 tipov socialnih omrežij je pomembno omeniti Toni Antonucci, ki je razvila vprašalnik za merjenje egocentričnih socialnih omrežij, katerega osnova je skica osebnega omrežja s tremi koncentričnimi krogi, ki je natančneje opredeljen v naslednjem poglavju. Kahnove in Antonuccijine empirične raziskave in raziskave drugih (Bernard, Campbell in Lee) so s pomočjo generatorjev prišle do podobnih rezultatov in na podlagi le-teh so avtorji opredelili naslednje tipe omrežij (Hlebec in Kogovšek 2006, 52–54):

- *Emocionalno-intimno omrežje*: je omrežje, ki ustreza prvemu koncentričnemu krogu in vsebuje osebe (alterje), ki so posamezniku zelo blizu, je z njimi tesno in intenzivno povezan in z njimi razglablja o osebnih problemih.
- *Socialno omrežje*: se nanaša na drugi koncentrični krog, v katerem so osebe, s katerimi si posameznik izmenjuje usluge, odnosi niso nujno intimni, so pa načeloma recipročni. Najpogosteje so v socialno omrežje vključeni prijatelji in sorodniki. Gostota v tem omrežju je manjša kot pri emocionalno-intimnem omrežju, sodeč po nekaterih raziskavah v ZDA naj bi to omrežje obsegalo od 10 do 20 članov. Velikost in sestava socialnega omrežja sta kulturno pogojeni.

- *Informacijsko-instrumentalno omrežje*: se pokriva s tretjim koncentričnim krogom in je relativno veliko omrežje, kajti po nekaterih raziskavah v ZDA ima od 80 do 130 članov. To omrežje posamezniku zagotavlja usluge in funkcije, ki jih znotraj emocionalno-intimnega in socialnega omrežja ne more dobiti. Člani znotraj tega omrežja se običajno med seboj ne poznajo, sestava je kulturno pogojena, vezi so v glavnem šibke.
- *Globalno omrežje*: vsebuje vse osebe, ki jih posameznik pozna. Glede na nekatere raziskave v ZDA to omrežje obsega okrog 500 oseb. Omrežje vsebuje vsa prej omenjena omrežja, sestava in velikost globalnega omrežja sta kulturno pogojena (Hlebec in Kogovšek 2006, 54).

3.3 Antonuccijin generator imen

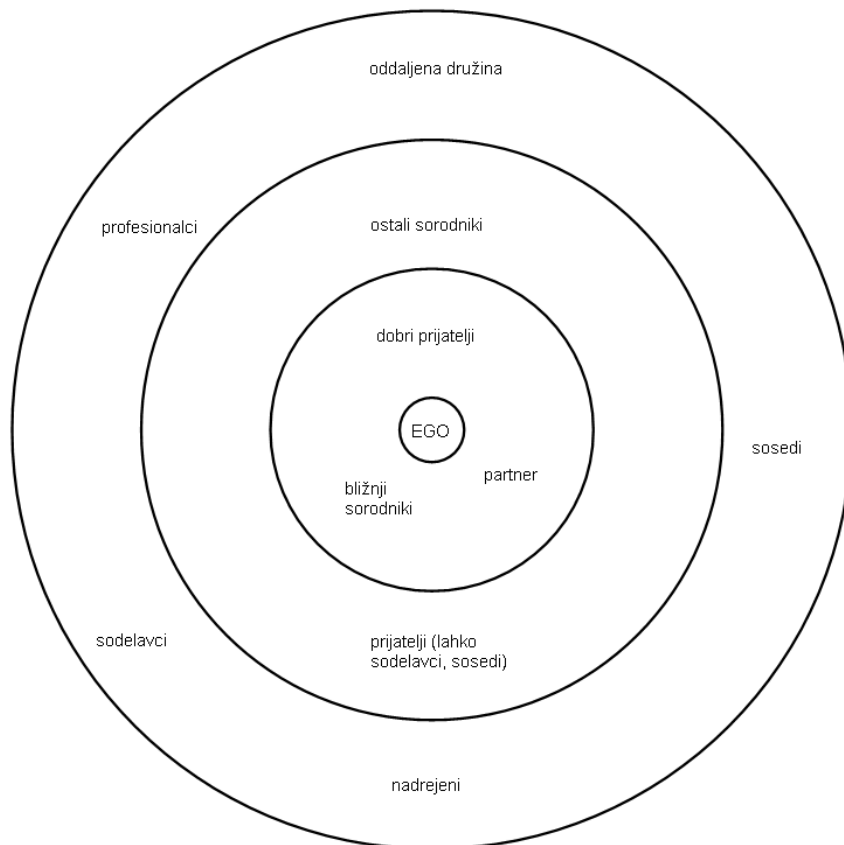
Kot je bilo omenjeno v poglavju 2.1, je osnovna definicija egocentričnega omrežja sledeča: je začetni seznam enot, ki jih imenujemo egi, pri čemer analiziramo ego v povezavi z alterji. Pri raziskovanju egocentričnih omrežij se analizirajo značilnosti samih vezi med člani in se določa značilnosti omrežij, pri čemer podatke zberemo z različnimi tehnikami, ki jih lahko razdelimo v tri večje skupine, in sicer anketne tehnike (generatorji imen), druge tehnike in številsko ocenjevanje omrežja.

V moji nalogi je pomembno predvsem osredotočenje na generatorje imen, katere ločimo na enostavne in sestavljene. Bistvo enostavnega generatorja je pridobivanje članov omrežja, s katerimi je posameznik povezan, pri čemer uporabimo samo eno vprašanje (npr. Burtov generator imen), njegova prednost pa je nizka cena (Hlebec in Kogovšek 2006, 43–44). »Pri sestavljenem generatorju imamo več vprašanj za pridobivanje imen članov omrežja, s katerimi je posameznik povezan« (Hlebec in Kogovšek 2006, 43–44).

Uporaba generatorjev je takšna, da se oblikuje zaključena množica alterjev v omrežju s podajanjem vprašanj egu tako pri enostavnih kot tudi sestavljenih generatorjih imen. Nato se podajo še vprašanja demografskih spremenljivk, na koncu pa vprašanja o odnosu med egom in alterjem in med alterji samimi (Marin in Hampton 2007).

Antonucci je ugotovila, da je njen vprašalnik (pri čemer se uporablja diagram koncentričnih krogov) enostaven za uporabo in razumljiv za anketirance pri preučevanju egocentričnih omrežij in spada med enostavne generatorje imen. Diagram, ki se izpolnjuje poleg vprašalnika, je sestavljen iz treh koncentričnih krogov.

Slika 3.1: Teoretični model omrežij socialne opore

Vir: Kahn in Antonucci v Sugarman (1986, 11).

Slika prikazuje (glej Slika 3.1) diagram 3 krogov, in sicer *Prvi krog (prvo omrežje)* – značilne so tesne in stabilne vezi, članstvo se redko spreminja, ena oseba ima več vlog (nudi več različnih vrst opor). Sem sodijo družina, partner in tesni prijatelji. *Drugi krog (drugo omrežje)* – članstvo se s časom spreminja in člani imajo lahko eno ali več vlog, sem spadajo razširjena družina, prijatelji na delovnem mestu, sosedi itd. *Tretji krog (tretje omrežje)* – članstvo v tretjem krogu je časovno zelo spremenljivo, člani imajo samo eno vlogo, sem sodijo oddaljena družina, profesionalci, kot so zdravniki, odvetniki itd. (Hlebec in Kogovšek 2006, 52–53).

4 VLOGA SOSEDA PRI SOCIALNI OPORI

Vsak človek v svojem življenju potrebuje nekoga, na katerega se lahko obrne po pomoč oz. oporo. Najpomembnejši vir socialne opore posameznikom so njihovi družinski člani (partner, hči, otroci in drugi), sledijo drugi sorodniki in na koncu še nesorodniki. V diplomskem delu se osredotočam predvsem na pomembnost sosedskih vezi, ki so prav tako pomemben vir socialne opore. Te vezi so izrazito pomembne predvsem za posameznike, ki ostanejo samostojni in ne živijo s katerim od družinskih članov (Filipović in drugi 2005, 205). Poleg družinskih članov in oseb, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, so torej pomemben vir socialne opore tudi sosedje, kajti z njimi preživimo relativno veliko časa v svojem življenju, četudi niso naši sorodniki oz. tesni prijatelji in nudijo različne vrste socialne opore. V povezavi s sosedi je v naslednjih podpoglavjih govora o soseski in pomembnosti sosedov pri socialni opori.

4.1 Družbena kohezija in soseska

Kot je bilo že omenjeno, je druženje ena izmed temeljnih človekovih potreb, kar se odraža tudi pri sosedskih odnosih. V povezavi s sosesko je pomembno omeniti pojem družbena kohezivnost/družbena povezanost. Na splošno družbeno kohezivnost Forrest in Kearns (2001) opisujeta kot tisto, kar družbo »drži« skupaj (ang. holds together), v takšni družbi vsi njeni deli pripomorejo h kolektivnemu družbenemu projektu in blaginji, konflikti med družbenimi cilji in skupinami so zmanjšani na najmanjšo mogočo mero. V družbi, v kateri primanjkuje kohezivnosti, pa se razodeva visoka stopnja nereda, konfliktnosti, neenakosti, nizka stopnja interakcije znotraj skupnosti ter nizka stopnja pripadnosti kraju. Prav tako lahko takšno razlago družbene kohezije povežemo s sosesko, kjer je družbena kohezija razumljena kot vezivo družbe oz. članov soseske. Družbeno kohezijo v kontekstu sosedskih odnosov in soseske lahko razumemo kot preživetje in napredovanje na bolj prizemljeni ravni vsakdanjega življenja (Forrest in Kearns 2001, 2127). Forrest in Kearns obravnavata družbeno kohezijo kot koncept, sestavljen iz petih razsežnosti, za mojo diplomsko nalogo sta pomembni dve razsežnosti, in sicer prva je socialno omrežje in socialni kapital, kjer sta pomembni predvsem visoka stopnja interakcije znotraj soseske in sodelovanje v društvih, druga pa je navezanost na kraj/prostor, ki je pomembna za povezovanje med osebno in krajevno identiteto.

Družbeno kohezijo torej lahko obravnavamo tudi kot nekaj, kar se ohranja na lokalni ravni skozi interakcije v soseski, kar označujemo skozi vidik socialnih omrežij in socialnega kapitala, pri čemer so pomembna omrežja socialne opore, več govora o tem je v naslednjih podpoglavjih. Obdobje, v katerem živimo, se imenuje pozna moderna in v tem času nam nekateri kazalniki kažejo na zmanjšanje družbene kohezije, kar se kaže v krizi državne blagajne, povečevanju razlik med revnimi in bogatimi, povečevanju individualizacije, manjši trdnosti in opori, ki jo dajejo intimne vezi itd. Sem sodi tudi Slovenija z negativnim egoističnim individualizmom, pri čemer me zanima predvsem diskurz o povezanosti ljudi v soseskah (Filipović 2008, 59).

Soseske ni možno opredeliti z eno definicijo, več teoretikov različno opredeljuje ta pojem, in sicer ena izmed definicij je, da se soseske vidijo kot skupki imenovanih meja, kjer se identificira več kot ena ustanova znotraj območja in kjer je več kot ena vez skupnega javnega mesta ali socialnega omrežja (Schoenberg 1979, 69). Ali drugače, soseska je omejen teritorij znotraj večjega urbanega območja, kjer prebivalci stanujejo skupaj in imajo družbene interakcije (Warren 1981, 62). Tretja definicija pa pravi, da soseska vsebuje geografske enote, znotraj katerih obstajajo določena socialna razmerja (Downs 1981, 15). Sosesko lahko razumemo tudi kot kraj posebnih mrež družbenih odnosov, kot materialni pojav in kot diskurzivno aktivnost, katera se navezuje na koncept vsakdanjega sveta, saj ga v določeni meri poseblja.

Uletova (1993) značilnosti vsakdanjega življenja opredeljuje sledeče:

- *Zaupanje, nevprašljivost*: vanj naivno zaupamo, sprejemamo ga spontano, ne da bi o njem prej razmišljali.
- *Pragmatičnost*: je omejeno z možnim dosegom posameznikovih posegov vanj.
- *Intersubjektivnost*: posamezniki imajo v isti sociokulturni skupnosti neko skupno zalogo znanja.
- *Nepresegljivost*: se opira na implicitno zalogo znanja, je kot temelj za vsako razlago dogodkov.
- *Cikličnost*: pravi, da sledi določenim ritmom, menjavi obdobja rutine in vznemirjenosti.

Vse te značilnosti so pomembne za obravnavo soseske, kajti vseh pet lahko prenesemo na sosesko. Torej, soseska je grajena na podlagi medsebojnega komuniciranja, grajena skozi skupno zalogo znanja prebivalcev, rutino predstavljajo poznani ljudje in stavbe v soseski. Soseska je za nas realnost, o kateri se ne sprašujemo, ampak je dana in vanjo zaupamo in ljudi v njej prevzemamo kot samoumevne. Je omejenega obsega in posameznik vanjo s svojimi dejanji lahko posega, vendar je omejen na svet soseske (Filipović 2008, 63).

Najprej je pomembno predstaviti najbolj splošen odnos soseske, in sicer sosesko v povezavi z globalnim in urbanizacijo, kjer se v zadnjem času vidi pojemanje lokalnega. Globalizacija je predstavljena kot nekaj, kar je nasprotno lokalnemu, kar izničuje pomen lokalnega, torej naj bi soseska zaradi globalizacije izgubljala pomen. Prav tako pomen urbanizacije (širjenje urbanega naselja in urbane kulture) skupaj z mobilnostjo prebivalstva briše tradicionalno sosesko, ki je združevala ljudi na podlagi fizične prostorske bližine. Pomen sosedskih vezi se zmanjšuje zaradi povečanja ženske delovne sile na trgu (to zmanjšuje odvisnost od sosedskih odnosov), zmanjševanja otrok in družin, povečanja števila avtomobilov in s tem mobilnosti (Guest in Wierzbicki 1999).

Poznamo tri teze o usodi sosesk, ki so razdeljene v tri skupine (Filipović 2008, 82). Prva skupina je *izgubljena skupnost*, ki opozarja na preoblikovanje zahodnih družb, v katerih naj bi birokratska industrijska struktura slabila primarne vezi in skupnost. Omrežja v soseski naj bi postala bolj ozko določena, šibkejša, ohlapno omejena in naj ne bi omogočala solidarnosti in mobiliziranega delovanja, posamezniki se ne povezujejo več znotraj sosesk, prav tako pa se tudi ne povečuje povezanost zunaj skupnosti, torej gre za splošno zmanjšanje povezanosti med ljudmi. Druga skupina je *ohranjena skupnost*, ki pravi, da so skupnosti kljub različnim industrijskim in birokratskim procesom obstale, še vedno obstajajo močne oporne vezi. Takšna omrežja so velika, gosta, omejena ter so bistveni temelj za solidarno delovanje in omogočajo mobilizacijo. Tretjo skupino pa predstavlja *osvobodjena skupnost*, ki je podobna skupini ohranjena skupnost v tem, da so primarne vezi še vedno zelo prisotne in pomembne, vendar pa niso vezane na sosesko. Gre za počasno povečevanje poudarka na nelokalnih vezeh. Dejavniki, kot so poceni prevoz, ločitev delovnega mesta od družinskih vezi, prostorska mobilnost itd. so pripomogli k osvoboditvi skupnosti iz soseske.

Znani so nam štirje načini razumevanja soseske, ki so se v sodobnem raziskovanju najbolj uveljavili (Filipović 2008, 85):

- soseska kot socialno omrežje,
- soseska kot socialni kapital,
- soseska kot občutek navezanosti in pripadnosti skupnosti,
- soseska kot krajevna identiteta.

Proučevanje soseske kot socialnega omrežja izhaja iz proučevanja družbenih vezi, pri čemer je pomembno razlikovanje med močnimi in šibkimi vezmi, kar je vpeljal Granovetter. Kaže se, da so močne vezi običajno dolgotrajnejše, so običajnejše med podobnimi posamezniki, šibke vezi pa delujejo kot mostovi, po katerih lahko posamezniki pridejo do tistih drugih, ki jih sami ne poznajo. Močne vezi ne morejo biti mostovi (glej Granovetter 1973). Zelo razvit instrument za opazovanje vezi med posamezniki so omrežja socialne opore, kar je opredeljeno v 3. poglavju.

Proučevanje soseske kot socialnega kapitala se v svoji vsebini ukvarja s pojavom povezanosti med ljudmi, njihovim medsebojnim sodelovanjem, kateri vidiki povezanosti in sodelovanja se poudarjajo, pa je odvisno od avtorjev, kajti ne obstaja ena opredelitev socialnega kapitala, ampak več.

Soseska kot občutek navezanosti in pripadnosti skupnosti se nanaša na pojem družbena kohezija, ki označuje povezovanje ljudi v neko družbeno enoto. Kot pravi Pahl, družbeno kohezijo proučujemo na dveh ravneh, in sicer na ravni asociacij oz. korporacij in na ravni družine, prijateljev in skupnosti (Pahl 1991, 351). Skupnost je razumljena kot pozitiven koncept, ki se navezuje na zaupanje med ljudmi, pripravljenost pomagati.

Četrti način razumevanja soseske je soseska kot krajevna identiteta, katere pomemben avtor je Harold Proshansky. Poudarja se identitetno umeščeno v okolje, krajevna identiteta se razume kot del identitete posameznika, ki jo sestavljajo kognicije (spomini, predstave, odnosi, vrednote, pomen prostorov in krajev, ki predstavljajo vsakdanje življenje posameznika) o fizičnem svetu, v katerem živi (Filipović 2008, 106).

4.2 Vloga in pomen sosedov v socialni opori

Najbolj običajni dajalci opor so družina, sorodniki, prijatelji, sodelavci in sosedje. Za Veliko Britanijo je značilna naslednja hierarhija odnosov, in sicer na vrhu so bližnji družinski člani (partner, otroci, bratje/sestre), sledijo prijatelji in sosedje, nato pa bolj oddaljeni sorodniki. Tudi v Sloveniji je podobna hierarhija, vloga sosedov pa je pomembna predvsem z vidika proučevanja lokalne povezanosti (Filipović 2008, 87). Gre za opazovanje močnih vezi, ki imajo različne oporne funkcije od oseb, ki so anketirancu blizu. Sosedske vezi in povezanosti v lokalnem prostoru imajo širok družbeni pomen, kot je vpliv na družbeno udeležbo, vpliv na kakovost življenja v soseski, vpliv na prenavo soseske itd. Po drugi strani pa imajo tovrstne vezi tudi velik pomen in vpliv na posameznika in njegovo osebno kakovost življenja, kot je telesno zdravje, duševno zdravje in zadovoljstvo. Vse to se navezuje na vlogo sosedskih vezi, ki delujejo tudi kot vir socialne opore (Filipović 2008, 119).

Avtorji, kateri so proučevali pomen sosedskih odnosov, so tako ugotovili, da imajo dobri sosedski odnosi več pozitivnih posledic za posameznika (kot je zmanjšanje strahu, stresa) in tako vplivajo na višjo kakovost življenja ljudi, torej so sosedje eden izmed pomembnih virov socialne opore, kajti dobri sosedski odnosi so pomemben del kakovosti bivanja (Filipović 2008, 121).

Wengerjeva² (1994) opisuje sosedske odnose sledeče:

- temelj sosedskih odnosov je geografska bližina,
- pričakovanja (in normativna odgovornost, ki se povezuje s temi odnosi) so predvsem praktične narave, predvsem se pričakuje, da so sosedje na razpolago, da pomagajo, izkazujejo skrb, nadzirajo, kadar je to nujno,
- pravi tudi, da so lahko omenjena pričakovanja presežena, kadar sosedski odnosi prerastejo v prijateljstvo.

---

² Wengerjeva proučuje omrežja starejših, pa vendar se lahko to prenese tudi na drugo starostno prebivalstvo.

4.3.1 Sosedske vezi kot oblika socialne opore

Glede opore sosedov lahko rečem, da, kot kažejo tuje raziskave, prevladuje instrumentalna ali praktična opora sosedov, v manjši meri pa tudi družabna in emocionalna opora. Sosedje ne izstopajo kot najpomembnejši vir socialne opore. V večini literature sosedje predstavljajo v večjem delu manjšo materialno pomoč (manjša gospodinjska opravila, sposoja vrtnega orodja itd.) (Filipović 2008, 120–121). Največjo vlogo v socialnem omrežju igrajo družinski člani, ki nudijo predvsem emocionalno oporo in oporo v primeru bolezni, pri finančni opori, druženju in materialni opori pa velik delež prispevajo tudi prijatelji (Dremelj 2003). Glede na raziskavo iz leta 2002 bi se v primeru majhne materialne pomoči na sosede kot na prvo osebo obrnilo 21,6 % Slovencev, za večjo materialno pomoč bi se kot na prvo osebo obrnilo 11,2 % Slovencev, v primeru bolezni in druženja bi se na soseda obrnilo približno 4–7 % Slovencev (Filipović in drugi 2005).

V Sloveniji je glede na rezultate raziskav videti, da ni mogoče določiti jasnega trenda glede sosedskih vezi med letoma 1987 in 2002, vidni so nekateri znaki upadanja pomena sosedov kot dela omrežja socialne opore in naraščanja pomena sosedov kot dela omrežja socialne opore in naraščanja pomena izbirnih, prijateljskih vezi, torej razvoj sosesk v smeri osvobodjene skupnosti (Filipović 2008, 126).

Informacijsko oporo običajno nudijo bolj prijatelji in sosedje, ki so seznanjeni z lokalnim okoljem (Coleman v Ray in drugi 2008, 674), torej poleg zdravnikov, odvetnikov, prijateljev, socialnih delavcev itd. to oporo nudijo tudi sosedje.

4.3.2 Vpetost v sosesko v Sloveniji

V tem poglavju se analiza rezultatov nanaša na raziskavo Stanovanjska anketa 2005 (glej Filipović 2008), katere naročnik je bil Stanovanjski sklad Republike Slovenije, kjer so predstavljene 4 razsežnosti vpetosti v sosesko:

- zaupanje,
- sosedske vezi,
- pomembnost odnosov s sosedi,
- navezanost na sosesko.

Raziskava je pokazala visoko stopnjo zaupanja v sosede (43 %), ljudem na splošno pa zaupa le 15 % ljudi, v tem primer so sosedje bližje stopnji zaupanja družini in sorodnikom, saj jim zaupa 85 % ljudi, kljub temu da je razlika velika. Značilno je, da s starostjo narašča odstotek tistih, ki poznajo večino svojih sosedov in imajo med njimi tudi prijatelje, medtem ko se z višanjem izobrazbe ta odstotek zmanjšuje. Pokaže se tudi, da stopnja zaupanja pada z višanjem izobrazbe, zelo nizko zaupanje do sosedov imajo študentje, kar lahko povežemo s starostjo in krajšim obdobjem bivanja v soseski. Tudi brezposelni imajo relativno nizko stopnjo zaupanja do sosedov.

Pri razsežnosti *sosedskih vezi* se opazi, da je večina anketirancev odgovorila, da imajo med sosedi prijatelje, takih je bilo 69 %. Večji odstotek takih, ki imajo med sosedi prijatelje, so starejši, brezposelni, upokojenci, tisti, ki delajo s skrajšanim delavnim časom, in nižje izobraženi. Delež takšnih ljudi se izenači z deležem tistih, ki pravijo, da so zelo pomembni dobri odnosi s sosedi. Razmeroma visoki so tudi deleži ljudi, ki poznajo večino sosedov (81 %). Glede vpetosti v lokalno skupnost lahko rečemo, da so najbolj problematična urbana naselja, predvsem večja mesta, pri čemer pozitivno izstopajo predmestja, in sicer velika razlika je med mestom in podeželjem, kjer ima 57 % anketirancev prijatelje med sosedi, medtem ko je takih na strnjem podeželju 78 %, razpršenem naselju pa 82 %. Po spolu statistično značilnih razlik ni bilo zaznati v nobeni izmed omenjenih raziskav v povezavi s sosedi in socialno oporo.

Dobre sosedske odnose lahko opredelimo različno, tako na primer so za nekatere ljudi dobri sosedski odnosi vljudnostna distanca, za druge pa prijateljski odnos in pogosti stiki. V raziskavi iz leta 2005 se je izkazalo, da je med tistimi, za katere so dobri odnosi zelo pomembni, nekoliko večji odstotek tistih, ki imajo med sosedi prijatelje in poznajo veliko svojih sosedov. Potemtakem lahko sklepam, da dobri odnosi pomenijo relativno bolj prijateljske odnose. Dve tretjini anketirancev (69 %) meni, da so zelo pomembni dobri sosedski odnosi. Navezanost na sosesko je velika, 54 % anketirancev se počuti navezane na sosesko, 89 % pa jih meni, da je ponoči varno hoditi po soseski, torej je tudi občutek varnosti v soseski zelo visok (Filipović 2008).

4.4 Starostniki in sosedsko omrežje

Sosedje so še zlasti pomembni za bolj ranljive skupine ljudi (tj. starejše), njihova vloga pa je ponavadi bolj instrumentalna, kot ugotavlja Dremeljeva, vendar pa v določenih okoliščinah lahko pride do presega te oblike opore (Filipović 2008, 141). Klinenberg ugotavlja, da se starejši zaradi visokega nezaupanja in strahu pred okolico izolirajo, torej ostanejo brez opornega omrežja, kar je pogosto v urbanih okoljih (Filipović 2008, 184).

Barkerjeva je proučevala neformalno in nesorodstveno obliko pomoči starejšim in ocenjuje, da je 5–10 % starejših precej odvisnih od pomoči sosedov in ugotavlja, da tisti posamezniki, ki pomagajo, pogosto samih sebe ne vidijo kot dajalce socialne opore in pomoči, ampak samo v vlogi »dobrega soseda« (Barker 2002, 166). Barker tako ugotavlja,

»da so nesorodstveni skrbniki pomembni, celo bistveni za blaginjo majhnega, vendar vseeno pomembnega dela starejšega prebivalstva, ki živi v skupnosti. (...) Zdi se, da je moč teh naravno oblikovanih odnosov ravno v njihovi vsakdanjosti. Ti odnosi se namreč osredotočajo predvsem – čeprav ne samo nanje – na manjša vsakodnevna opravila ob fluidnih, spontanih, osebnih interakcijah in raznolikih strukturnih možnostih« (Barker 2002, 166).

Kot pravita Broese van Groenou in van Tilburg (1997), starostniki, kateri imajo partnerja, največ opore dobijo pri otrocih in partnerju ter prijateljih, tisti, ki nimajo partnerja, pa pri sorojencih, sorodnikih in sosedih, formalno pomoč pa poiščejo šele tedaj, ko odpovedo neformalni viri socialne opore. Največ emocionalne opore prejmejo starostniki brez partnerja in (ali) otrok od sosedov, prijateljev. Večinoma pa so sosedje dodatna emocionalna opora, kajti največ egov se na tovrstno potrebo po pomoči obrne na sorodstveno bližje osebe.

V Stanovanjski anketi, izvedeni leta 2005, je bilo ugotovljeno, da starejši izrazito bolj zaupajo sosedom kot pa preostali dve starostni kategoriji. Kot se je izkazalo tudi v tujih raziskavah, kjer se opaža, da so starejši bolj vpeti v sosedsko omrežje in imajo višjo stopnjo zaupanja, gre bolj za učinek same starosti, tj. zaradi različnih potreb v življenjskem ciklusu in življenjskega sloga, pomemben pa je predvsem učinek dolžine bivanja v soseski, saj starejši običajno živijo dlje v soseski in imajo razvite trdnejše odnose s sosedi (Filipović 2008, 133). To se je potrdilo

tudi v raziskavi omrežij Ljubljancev, in sicer se odstotek sosedov v omrežju po 53. letu starosti močno poveča. Raziskava o samostojnem življenju starejših na Novi Zelandiji je pokazala prav tako, da sosedje starejšim ljudem nudijo socialno oporo v primeru materialne pomoči, izkazalo se je, da tovrstno opore nudijo največkrat v obliki praktičnih opravil, pri jemanju zdravil, nakupovanju, prevozu, košnji trave itd. (Kogovšek in drugi 2003, 193–194). »Socialna opora sosedov in prijateljev pripomore k varovanju starejših ljudi pred boleznimi, poveča njihovo zmožnost premagovanja stresa in izboljša izide bolezni.« (Dwyer, Gray in Renwick v Kogovšek in drugi 2003, 194)

Izkaže se, da je vloga sosedov predvsem instrumentalna, tj. praktična pomoč pri opravljanju različnih večinoma hišnih opravil, precejšnjo vlogo sosedje igrajo tudi pri druženju, manjšo pa pri osebnih ali pomembnih stvareh, kot so finančna pomoč in pogovori o osebnih stvareh (Filipović in drugi 2005).

4.5 Kdo je dober sosed?

V Britaniji je bila v februarju 2010 izvedena raziskava o sosedih, katera je razkrila, da je večina ljudi v dobrih prijateljskih odnosih s svojimi sosedi in da se čedalje več ljudi obrne po pomoč k sosеду v primeru, kadar potrebujejo manjšo materialno pomoč. Izkazalo se je, da se 72 % ljudi strinja s tem, da so v dobrih odnosih s sosedi in veliko izmed njih je takšnih, ki storijo veliko več, kot si le pomahajo preko vrtno ograje. 91 % ljudi pozna vsaj nekaj lastnih imen svojih sosedov, 53 % je takšnih, ki bi se po vsej verjetnosti obrnili po pomoč k sosеду v primeru npr. okvare avta ali potrebe po prevozu do zdravnika. Razmere v Veliki Britaniji v povezavi v rezultati omenjene raziskave preprosto predstavi Ken Morley, ki pravi, da je Britanija velikokrat opisana kot »zdrobljena, pokvarjena družba«. Glede na rezultate raziskave pa je zaznati, da ljudje ponovno čutijo in pridobivajo na zaupanju, da se lahko zanesejo na sosede, ko potrebujejo pomoč ali ko so vznemirjeni. Kot je bilo že omenjeno v prejšnjem podpoglavju, lahko potrdimo, da imajo anketiranci, ki so stari več kot 55 let, boljše odnose s sosedi kot drugi, kajti 84 % ljudi (starejših od 55 let) zatrjuje, da imajo dobre sosedske odnose. Poleg tega 61 % starejših od 55 let pravi, da so prisluhnili sosеду, ko so bili razburjeni, vznemirjeni, 49 % pa jih je že kdaj kupovalo za soseda. Za primerjavo lahko povem, da je samo 22 % ljudi (stari med 18 in 24 let) kdaj prisluhnilo sosеду in le 11 % jih je kdaj kupovalo za soseda (vse v Finn Care 2010).

Kdo je dober sosed? V literaturi z naslovom *Neighbour relations in contemporary society*, je dober sosed predstavljen kot oseba, katera je prijazna, kadar je potrebno pomagati in je pripravljena pomagati pri manjših stvareh (Ruonavaara in Kouvo 2009, 9). Besedne zveze »dober sosed« ni mogoče opredeliti enotno, več avtorjev različno opredeljuje, kdo je dober sosed in kakšne so karakteristike dobrega soseda. Torej ne obstaja enoten merski inštrument za merjenje oseb, kako dober sosed je lahko nekdo. Karakteristike, katere naj bi imel dober sosed, so različne, in sicer nekateri poudarjajo, da je pomembna spremenljivka odnos med sosedi (ali je to prijateljski odnos, ali se sosedge samo pozdravijo med seboj itd.), izposoja raznovrstnega orodja (npr. vrtno orodje), stopnja nudenja različnih tipov socialne opore, spoštovanje sosedove zasebnosti, ne povzročanje hrupa v večernih urah, počasna vožnja v območju soseke, kjer so otroci, nudenje pomoči pri vselitvi novega soseda itd.

Kot je razvidno iz omenjenih raziskav, lahko sosedske odnose raziskujemo na veliko načinov. V mojem primeru sem se odločil za raziskovanje odnosov med sosedi skozi socialna omrežja. V nadaljnjih poglavjih predstavljam tri raziskovalna vprašanja, metodologijo ter empirični del, kjer bom ugotavljal vlogo soseda v Sloveniji.

5 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

V okviru empiričnega dela sem si zastavil 3 raziskovalna vprašanja, pri katerih bom opravil ustrezno analizo podatkov. Raziskovalna vprašanja so sledeča:

1. Kako pomembna je vloga soseda pri različnih tipih socialne opore?
2. Kako variira pomembnost socialne opore sosedov glede na različna starostna obdobja?
3. Kakšen je vpliv kraja bivanja, izobrazbe in spola na socialno oporo sosedov?

6 METODOLOGIJA

Pri praktičnem delu diplomske naloge sem uporabil podatke iz baze podatkov, kateri so bili zbrani pri predmetu Analiza socialnih omrežij v študijskem letu 2007/2008. Podatke so zbirali študentje 4. letnika študija Sociologija, smer Družboslovna informatika. Zbirali so se terensko, anketiranje je potekalo na principu osebnega pristopa, odgovori anketirancev so se beležili na list papirja.

Zbrani podatki so se prenesli v program SPSS, kjer je bilo merjenje egoističnega pristopa izvedeno z Antonuccijinim pristopom. Vsak študent je anketiral po 6 oseb, in sicer 3 osebe moškega in 3 osebe ženskega spola, različnih starosti in izobrazbe.

7 EMPIRIJA

7.1 Opis vzorca in demografija

Vzorec je vseboval 558 anketiranih oseb. Od tega je bilo 262 anketiranih oseb moškega spola, kar znaša 47 %, oseb ženskega spola pa je bilo 296, kar predstavlja delež 53 %. Oba spola sta bila zastopana precej enakovredno.

Glede spremenljivke, ki je merila starost anketiranca, lahko povemo, da je bil najmlajši udeleženec ankete star 16 let, najstarejši pa 91 let. Povprečna starost je znašala 41,3 leta. Starost sem zaradi lažje analize podatkov rekodiral v tri skupine, in sicer skupino mlajših oseb predstavljajo osebe stare do 29 let ($n=202$) in predstavlja 36,2 %, v skupini oseb srednjih let so osebe, ki so stare od 30 do 54 let ($n=243$) in predstavljajo 43,5 %, v tretjo skupino pa sem grupiral starejše osebe, in sicer so to osebe, ki so stare nad 55 let ($n=113$), teh je najmanj, to je 20,3 %.

Naj poudarim, da je najbolj pomembna demografska spremenljivka pri merjenju opore sosedov starost. To je dokazovala že Dremeljeva (2003, 162), ki je prišla do zaključka, da z naraščanjem starosti narašča tudi odstotek sosedov pri nujenju socialne opore. Analizirala je omrežje socialne opore posameznikov, kateri so starejši od 65 let in spoznala, da so starejšim osebam najbolj pomemben vir pri vseh tipih socialne opore ravno otroci, razen pri opori druženja, kjer so najbolj pomemben vir prijatelji, kar je smiselno. Starši so namreč tisti, ki vlagajo v svoje otroke in skrbijo za njih, s starostjo pa se situacija obrne in začnejo otroci skrbeti za svoje starše, predvsem v materialnem smislu, v primeru bolezni in emocionalne opore (huda bolezen) itd. Pomembnost spremenljivke starosti v omrežjih prikazuje tudi analiza strukture omrežja za posameznike z gibalnimi težavami, pri katerih imajo sosodje velik pomen pri nujenju manjše materialne opore (tako kot tudi prijatelj). Kadar posamezniki z gibalnimi težavami potrebujejo pomoč glede večje materialne opore, pa se največkrat obrnejo na institucijo ali katero drugo vrsto organizirane ali formalne pomoči (Dremelj 2003, 164). Poleg soseda in prijatelja se omenjeni posamezniki po pomoč pogosto obrnejo na partnerja in otroka v primeru bolezni in emocionalne opore. Vsi štirje viri posameznikov tako tvorijo pomemben sklenjeni krog nujenja pomoči starejšim.

Naslednja pomembna demografska spremenljivka, po kateri sem razdelil ege med seboj, je izobrazba, katero sem rekodiral prav tako v tri skupine. Prvo skupino predstavljajo osebe, ki imajo nedokončano oz. dokončano osnovno šolo, teh je 57 in predstavljajo 10,2 %. V drugi skupini so osebe, ki imajo dokončano dveletno do triletno poklicno, srednjo poklicno ali dokončano štiriletno do petletno strokovno šolo ali pa dokončano gimnazijo. Oseb v drugi skupini je 368, kar znaša 65,9 %. Tretja skupina pa zajema tiste ege, ki so dokončali višjo ali visoko šolo, univerzitetno izobrazbo ali akademijo in tiste, ki so končali podiplomski študij za naziv magistra oz. doktorja. Tretja skupina predstavlja 23,8 odstotkov, to je 133 oseb.

Zadnja analizirana demografska spremenljivka je kraj bivanja. Prav tako je tudi ta spremenljivka rekodirana. V mestu oz. v predmestju živi 222 oseb, kar znaša 39,8 %. Druga kategorija vsebuje osebe, katere živijo v manjšem mestu oz. v kraju, teh je najmanj, in sicer 159 in predstavljajo 28,5 %. V tretji kategoriji so egi, kateri bivajo v bolj ali manj strnjenih podeželskih naseljih in predstavljajo 31,7 %, to je 177 ljudi.

Tabela 7.1: Demografski podatki o spolu, starosti, izobrazbi in kraju bivanja

	Frekvenca	Delež (%)
SPOL EGOV		
Moški	262	47
Ženske	296	53
Skupaj	558	100
STAROST EGOV		
do 29 let	202	36,2
od 30 do 54 let	243	43,5
nad 55 let	113	20,3
Skupaj	558	100
IZOBRAZBA EGOV		
OŠ	57	10,2
SŠ	368	65,9
FAKULTETA	133	23,8
Skupaj	558	100
KRAJ BIVANJA EGOV		
Mesto	222	39,8
Kraj	159	28,5
Podeželje	177	31,7
Skupaj	558	100

Pri analizi podatkov glede števila oseb v prvem, drugem in tretjem krogu po Antonuccijevem pristopu lahko povem, da so anketiranci pri reševanju ankete največ ljudi v povprečju navajali v drugem krogu, in sicer v povprečju 4,56 oseb. Najmanj pa so navajali osebe v tretjem krogu, to je v povprečju 3,75 oseb. Gledano glede na celotno omrežje imajo egi v povprečju 12,42 oseb. Egi so navedli najmanjše število alterjev; v celotnem omrežju po 2 osebi, največ pa po 49 oseb.

Tabela 7.2: Povprečno število alterjev, ki nudijo socialno oporo (celotna populacija)

	N	Minimum	Maximum	Aritmetična sredina	Standardni odklon
Informacijska opora	515	1	16	4,0	2,6
Instrumentalna opora	534	1	22	4,9	3,5
Emocionalna opora	526	1	29	4,2	3,4
Druženje	551	1	30	7,9	5,0

Iz Tabele 7.2 je razvidno, da je povprečna velikost omrežja največja v primeru druženja, saj so posamezniki v omrežju pri druženju v povprečju navedli skoraj 8 oseb. Sledijo omrežja instrumentalne opore, kjer je povprečje nekoliko manjše od pet. Posamezniki imajo najmanjša omrežja pri informacijski opori in emocionalni opori, to je v povprečju 4 oziroma 4,2 alterja. Najmanjša omrežja se kažejo pri informacijski opori, kjer je največje navedeno število oseb v omrežju najmanjše, t.j. 16 oseb.

Do podobnih ugotovitev za oporo druženja je prišlo tudi v raziskavi omrežij socialne opore prebivalcev Slovenije 2002, v kateri je bila povprečna velikost omrežja največja pri opori druženja (4,3 osebe) (Dremelj 2003, 158). Enako se je izkazalo tudi v raziskavi omrežij socialne opore Ljubljčanov 2000, kjer je prav tako bila največja povprečna velikost omrežja pri opori druženja, in sicer so v povprečju egi navedli 3,39 alterja.

Glede največjega navedenega števila oseb v omrežju je razvidno (glej Tabelo 7.2), da je pri opori druženja in emocionalni opori navedenih 29 oz. 30 oseb, kar je precej več kot pri raziskavi Ljubljčanov, kjer je ta številka dosti manjša, in sicer 14 oz. 13 (Kogovšek in drugi 2003, 191).

V drugem delu analize, kateri se navezuje na podpoglavje 7.2, sem preverjal pomembnost vloge sosedov glede na vse štiri vrste socialnih opor. Vsako oporo lahko merimo z različnimi vprašanji. Za vsako oporo sem si izbral po eno vprašanje, ki najbolj ustreza merjeni opori.

- a) Informacijsko oporo sem preverjal v povezavi z vprašanjem: »Ali obstajajo ljudje, ki jih vprašaš za nasvet ob pomembnih življenjskih spremembah (npr. selitev, zamenjava službe ipd.)?«

- b) Materialno/instrumentalno oporo sem preverjal v povezavi z vprašanjem: »Ali obstajajo ljudje, od katerih si sposodiš kakšno stvar, na primer kakšno orodje ali jih prosiš za pomoč pri manjših hišnih opravilih (npr. lažjih gospodinjskih opravilih)?«
- c) Emocionalno oporo sem preverjal v povezavi z vprašanjem: »Ali obstajajo ljudje, ki ti dajejo občutek, da te spoštujejo?«
- d) Druženje sem preverjal v povezavi z vprašanjem: »Ali obstajajo ljudje, s katerimi se družiš, npr. se obiščeš, greš skupaj na večerjo ali izlet?«

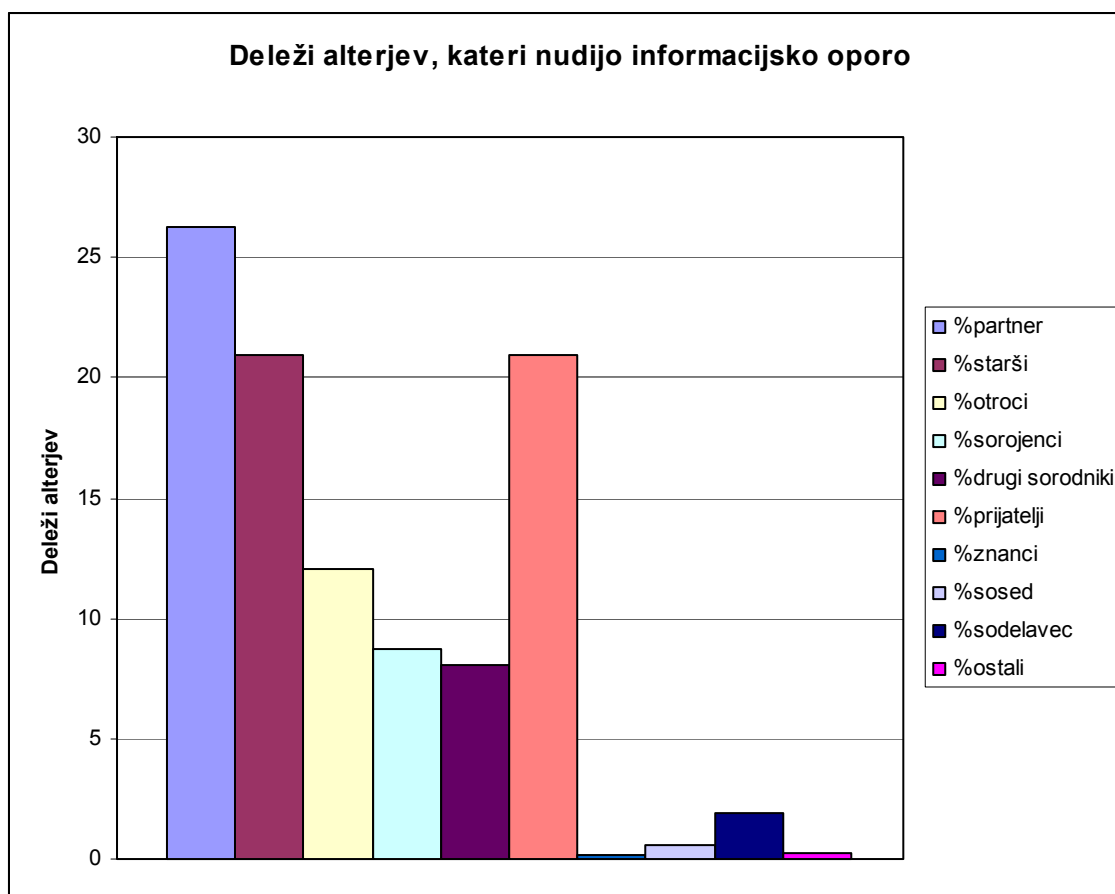
Omenjena štiri vprašanja za merjenje vsake opore posebej sem izbral iz množice vprašanj, s katerimi smo merili posamezno oporo v raziskavi 2007/2008. S podobnimi vprašanji so bili merjeni različni tipi opor že v raziskavi Omrežij socialne opore Ljubljančanov 2000 in v raziskavi Omrežja socialne opore prebivalcev Slovenije 2002.

7.2 Kako pomembna je vloga soseda pri različnih tipih socialne opore?

Iz rezultatov analize informacijske opore je razvidno, da največji delež (26,2 %) med posameznimi člani omrežja zavzema partner, sledijo jim prijatelji (21 %) in starši (21 %), kar je pričakovano, kajti družinski člani imajo največjo vlogo v omrežjih informacijske opore (Filipovič 2008, 120). Najmanj informacijske opore prejmejo egi od znancev ter drugih. Tudi sosedge imajo le majhno vlogo. Na sosede se posameznik obrne le malokrat v primeru nudenja informacijske opore (0,6 %) (glej graf 7.1). Nizek odstotek ni presenetljiv, saj se je tako pri raziskavi Ljubljančanov 2000 kot tudi pri raziskavi omrežij prebivalcev Slovenije 2002 izkazalo, da najmanj opore izmed vseh opor sosedge nudijo ravno pri informacijski opori. Razlog je ta, da se ljudje največkrat pogovorijo o selitvi ali o zamenjavi službe s partnerjem in s starši, kajti starši in partner so tisti, kateri običajno najbolj stojijo ob strani in se najbolj na njih lahko zanašajo in jim najbolj zaupajo.

Graf 7.1: Deleži alterjev, kateri nudijo informacijsko oporo

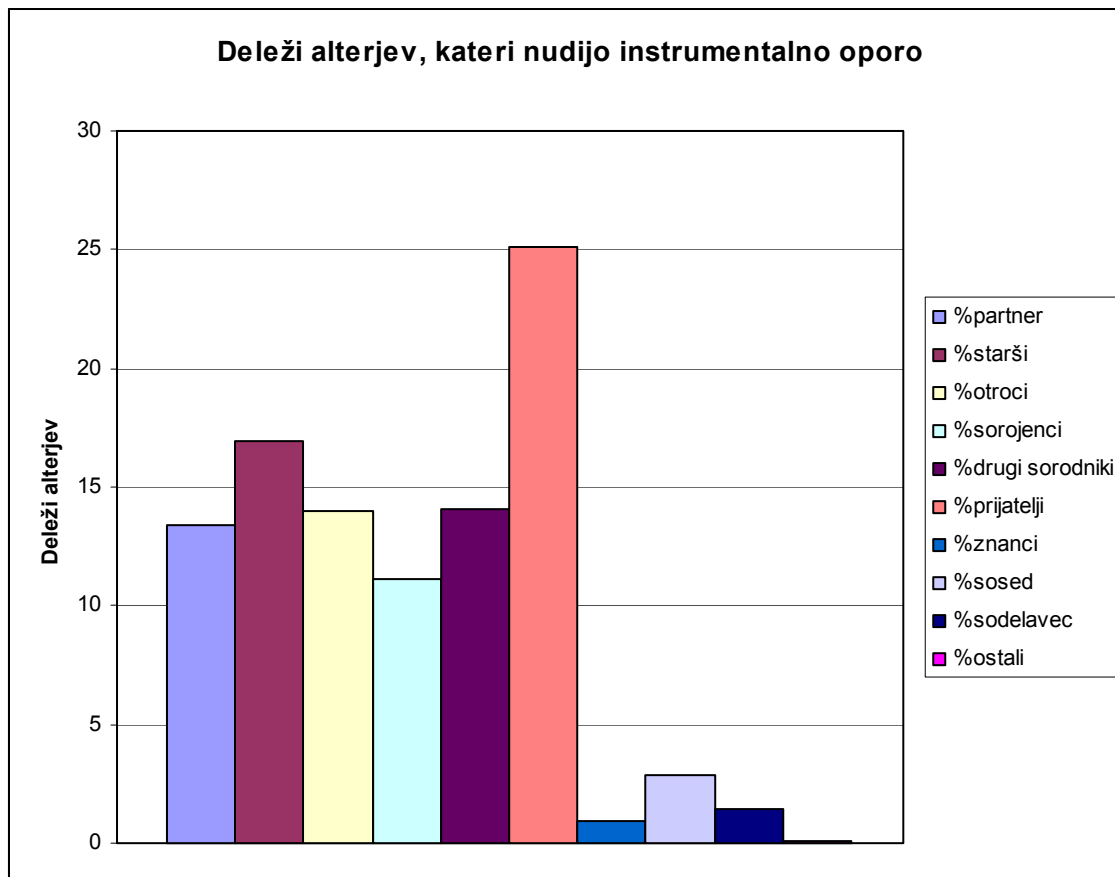

Materialna ali instrumentalna opora se nanaša na nudenje pomoči, kar se tiče izposoje denarja, pomoči pri manjših gospodinjstvih delih, izposoje vrtnega orodja itd. Materialna opora se lahko deli na manjšo materialno (v smislu nudenja pomoči pri manjših opravilih, pri izposoji orodja, pri manjših popravilih itd.) in večjo materialno oporo (npr. izposoja večje količine denarja), vendar v svoji diplomski delitve nisem upošteval zaradi že tako majhnih deležev sosedov pri različnih tipih oporah.

Največ materialne opore prejmejo ljudje od prijateljev (25,1 %). Drugi največji ponudnik so starši (17 %), nato drugi sorodniki (14,1 %), sledijo še otroci (14 %) in tesno za njimi partner (13,4 %). Najmanjkrat so ponudniki materialne opore znanci (0,9 %) in sodelavci (1,47 %). Na sosede se posamezniki obrnejo v 2,9 % primerih (glej Graf 7.2). Materialna opora je tista opora, pri kateri sosede v primerjavi z drugimi oporami prevladujejo, kot kažejo tako tuje raziskave kot tudi raziskava Ljubljančanov 2000 (13,5 %) (Kogovšek in drugi 2003, 195). Razlika v deležu sosedov v primerjavi z raziskavo Ljubljančanov je posledica nižje povprečne starosti anketirancev v našem vzorcu, kajti anketirali smo relativno mlado prebivalstvo. Delež

sosebov (2,9 %) je v primerjavi z drugimi deleži sosebov pri drugih tipih opor najvišji, kar je razumljivo, kajti vloga sosebov se pogosto opredeljuje kot predvsem usmerjena k nudenju manjše in večje materialne opore v smislu izposoje vrtnega orodja oz. pomoči pri manjših hišnih opravilih. Tako trdi tudi Van Tilburg, ki pravi, da so za občasno instrumentalno pomoč najbolj specializirani soseboje (glej Dremelj 2003).

Graf 7.2: Deleži alterjev, kateri nudijo instrumentalno oporo

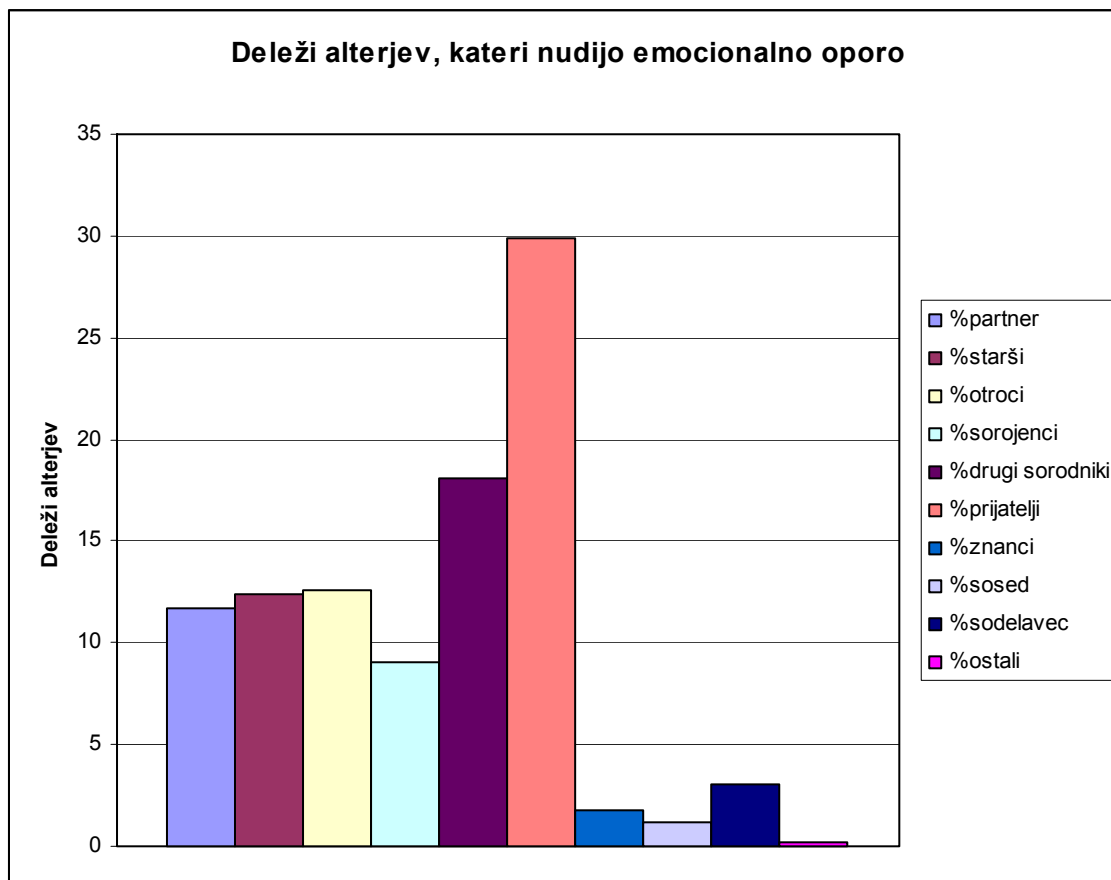

Emocionalna opora se nanaša na nudenje pomoči, kot je čustvena opora ob smrti bližnjega, opora v trenutkih, ko smo potrti, žalostni ali čustveno nestabilni ali imamo občutek manjvrednosti itd.

Prijatelji so tiste osebe, na katere se posameznik obrne največkrat, kadar potrebuje emocionalno oporo, t.j. 30 %. Poleg prijateljev egi prejmejo emocionalno oporo v veliki meri tudi od drugih sorodnikov (18,1 %), sledijo starši in otroci s slabimi 13 %, na partnerja se ljudje obrnejo v 11,7 % primerih. Najmanj emocionalne opore (glej Graf 7.3) prejmejo osebe od sosebov (1,2 %) in znancev (1,8 %). Pri raziskavi Ljubljancanov se je prav tako izkazalo,

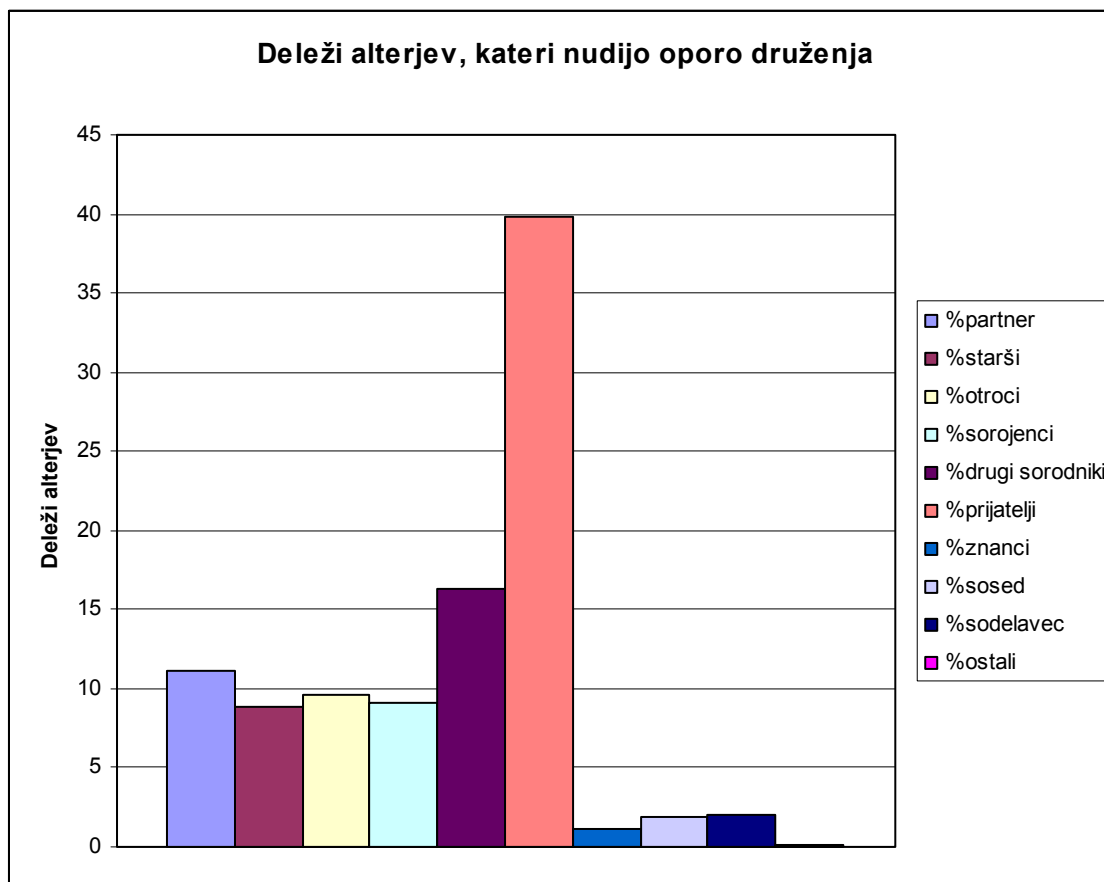
da so prijatelji najbolj pomemben vir emocionalne opore (40,6 %), takoj za njimi pa je sledil partner (19,2 %) (Kogovšek in drugi 2003, 195). Partner je pri naši raziskavi precej manj pomemben, pri čemer je treba upoštevati drugačno izbiro spremenljivke vprašanja, katero je merilo emocionalno oporo. Po pričakovanjih sosedje ne izkazujejo pretirane čustvene opore, saj se posamezniki najprej obrnejo na tiste, kateri so jim najbližji, to so običajno družinski člani, partner in prijatelji.

Graf 7.3: Deleži alterjev, kateri nudijo emocionalno oporo

Kot se je izkazalo pri prejšnjih oporah, tudi pri opori druženja predstavljajo prijatelji zelo pomembno vlogo. Največji dajalci opore druženja so prijatelji (39,8 %), sledijo drugi sorodniki (16,3 %), partner (11,2 %), starši predstavljajo le 8,9 % (glej Prilogo B). Starši po pričakovanjih zavzemajo majhen delež, kot so na podlagi različnih raziskav ugotovili že drugi raziskovalci (glej Dremelj 2003). Pri druženju sosedje (1,9 %) predstavljajo manjšo vlogo (glej Graf 7.4), delež je v raziskavi omrežij prebivalcev Slovenije 2002 nekoliko višji (6,7 %) (Dremelj 2003, 158). Pri raziskavi Ljubljančanov 2000 pa znaša delež sosedov 3,5 % (glej Kogovšek in drugi 2003).

Graf 7.4: Deleži alterjev, kateri nudijo oporo družinja

7.2.1 Primerjava deležev sosedov pri različnih tipih socialnih opor

Če primerjamo deleže sosedov kot ponudnike različnih opor med seboj, opazimo, da v največji meri prevladuje materialna opora sosedov (2,9 %), v manjši meri sledita opora družinja (1,9 %) in emocionalna opora (1,2 %). Najmanjkrat se na sosede ljudje obrnejo takrat, kadar potrebujejo informacijsko oporo (0,6 %). V enakem sosledju si sledijo opore pri raziskavi omrežij Ljubljancev in pri raziskavi omrežij prebivalstva Slovenije, le da so deleži sosedov višji.

Iz omenjenega bi načeloma lahko sklepali, da so sosedje manj pomemben vir nudenja socialne opore, vendar je pri naši raziskavi potrebno upoštevati dejstvo, da je bila v vzorec zajeta relativno mlada populacija prebivalcev Slovenije, saj je povprečna starost znašala le 41,29 let. Dejstvo je, kot je bilo že omenjeno v diplomski nalogi, da je večji pomen sosedov izrazitejši pri starejših osebah, ovdovelih in tistih z nižjo izobrazbo (glej Filipović 2008).

Drugi razlog za nizke deleže sosedov je ta, da naš vzorec ni reprezentativen, kar pomeni, da rezultate raziskave na vzorcu ne moremo odražati na raziskavi, katera bi bila opravljena na celotni populaciji. Razlog je tudi v tem, da so vprašanja, katera merijo oporo, zastavljena na splošno, niso zastavljena dovolj specifično.

Poleg tega je lahko delež sosedov v omrežju tudi podcenjen, kot pravi Filipovičeva (2008), kajti nemalokrat lahko pride do situacije, ko na primer anketiranec obravnava dobrega soseda kot prijatelja in se zaradi tega prekriva strogi pomen soseda in strogi pomen prijatelja, pri čemer se delež sosedov zmanjša, delež prijateljev pa poveča. Pri merjenju omrežij tega ne moremo zaznati. Problem v Sloveniji je tudi ta, da se vloga soseda in sorodnika lahko prekriva, kajti ljudje relativno malo migrirajo znotraj države, zato je mobilnost nizka in dostikrat se zgodi, da ljudje živijo blizu sorodnikov, kar ponovno privede do prekrivanja vlog (glej Filipović 2008).

7.3 Kako variira pomembnost socialne opore sosedov glede na starostna obdobja?

Tabela 7.3 prikazuje velikost omrežja sosedov glede na različne tipe socialnih opor po starostnih kategorijah. Velikost omrežja se mi zdi pomembna za interpretacijo, saj je iz nje razviden trend naraščanja oz. padanja povprečja velikosti omrežja glede na starostna obdobja.

Tabela 7.3: Velikost omrežja glede na nudenje različnih tipov opor po 3 starostnih razredih

Tip opore	Starost	N	Povprečna vrednost
INFORMACIJSKA OPORA	do 29 let	195	4,45
	od 30 do 54 let	228	3,77
	nad 55 let	92	3,49
	Skupaj	515	3,98
INSTRUMENTALNA OPORA	do 29 let	193	5,41
	od 30 do 54 let	235	4,87
	nad 55 let	106	3,82
	Skupaj	534	4,86
EMOCIONALNA OPORA	do 29 let	199	8,25
	od 30 do 54 let	237	8,20
	nad 55 let	111	8,53
	Skupaj	547	8,28
DRUŽENJE	do 29 let	201	8,51
	od 30 do 54 let	241	8,01
	nad 55 let	109	6,65
	Skupaj	551	7,92

Tabela 7.4: Odstotki sosedov glede na nudenje različnih tipov opor po 3 starostnih razredih

Tip opore	do 29 let	od 30 do 54 let	nad 55 let	skupaj	stat. značilnost
INFORMACIJSKA OPORA	0,00	0,40	2,19	0,57	0,006
INSTRUMENTALNA OPORA	0,35	3,52	6,07	2,89	0,001
EMOCIONALNA OPORA	0,35	1,15	2,65	1,17	0,004
DRUŽENJE	0,57	2,18	3,50	1,86	0,003

Iz Tabele 7.3 je razviden trend padanja povprečnega števila ponudnikov informacijske opore, in sicer imajo mladi največ ponudnikov informacijske opore, v povprečju 4,45 oseb, s starostjo povprečno število ponudnikov pada. Ko je človek mlad, mu največ informacijske opore nudijo starši in prijatelji, kot so na primer sošolci, kajti to so osebe, s katerimi se mladi največ družijo. V srednjih letih se bolj opiramo na partnerja in manj na starše, kar je smiselno, saj tedaj živimo in se bolj družimo s partnerjem kot s starši. Opora prijateljev tedaj se manjša, kajti po končanem šolanju običajno število prijateljev upade. Pri starejših pa se nudenje informacijske opore poveča pri sosedih, pri starših pa vidimo padec deleža na 3,2 %, kar je povezano z umrljivostjo staršev. Pri sosedih se je pokazala statistična značilnost, torej so razlike v povprečjih statistično značilne. Prav tako se je statistična značilnost pokazala pri drugih treh oporah pri sosedih.

Glede sosedov lahko sklepam, kot kaže raziskava, da v mladih letih sosed praktično ne nudi informacijske opore (ima najnižje deleže glede na druge ponudnike opore), in z leti počasi narašča, kar je vidno tudi iz rezultatov pri raziskavi omrežij prebivalstva Slovenije 2002

(Filipović 2008, 122), z leti pa začne počasi naraščati. Pri starejših nad 55 let, egom nudi informacijsko oporo 2,2 % sosedov (glej Tabelo 7.4). Ko je človek starejši, ni več tako mobilen in se več zadržuje doma oz. v okolici doma in posledično se tudi začne bolj družiti s sosedi.

Egi imajo največ alterjev, kateri jim nudijo materialno oporo, v obdobju starosti do 29 let (5,41 oseb), kar prikazuje Tabela 7.3. Podobno kot pri informacijski opori je viden trend padanja povprečne velikosti števila alterjev s staranjem ega. Starejši egi imajo v povprečju v omrežju le 3,8 ponudnikov opore.

S starostjo pade pomembnost staršev pri nujenju materialne opore iz 31,24 % na 2,68 %, čemur je glavni razlog lahko umrljivost staršev. Tudi pomembnost prijateljev s starostjo pade z 31,38 % na 18,41 % (glej Prilogo B). Delež obračanja na sosede s starostjo narašča, in sicer je naša raziskava pokazala rast z 0,35% na 6,07 %, kar interpretiram s tem, da starejši, kot je človek, več ima zdravstvenih težav in je bolj potreben zdravstvene pomoči, kot je npr. jemanje zdravil in kot so praktična manjša opravila (glej Tabelo 7.4). Najvišja rast deleža opore sosedov se je pokazala ravno pri materialni opori, kar se je izkazalo tudi v raziskavi omrežja prebivalcev Slovenije 2002, kjer se je delež sosedov dvignil s 7,8 % na 22,3 % pri nujenju manjše materialne opore in s 5,4 % na 13,5 % pri nujenju večje materialne opore (glej Filipović 2008).

Podobna raziskava, katera je preučevala dejavnike, kateri vplivajo na samostojno življenje ljudi v Novi Zelandiji, je pokazala, da so ravno sosedje tisti, ki v največji meri pomagajo pri manjši materialni opori, kot je nakupovanje, pomoč pri manjših gospodinjskih opravilih, pri prevozu itd. (Dremelj 2003, 163). Sosedje so zelo pomemben vir materialne opore pri starejših ljudeh, prav tako kot otroci egov.

Egi imajo pri vseh starostnih razredih približno enako povprečno število alterjev, kateri nudijo emocionalno oporo, kar pomeni, da človek skozi celotno življenje konstantno potrebuje emocionalno oporo. V vseh starostnih obdobjih ima ego v povprečju dobrih 8 ponudnikov socialne opore, največ pa jo imajo starejši, kar je lahko posledica večje otožnosti zaradi izgube partnerja oz. ljubljene osebe in bolezni (glej Tabelo 7.3).

Pri emocionalni opori se je izkazalo, tako kot pri materialni in informacijski opori, da s starostjo tega raste delež sosedov. Podatki iz naše raziskave kažejo, da so največji ponudnik emocionalne opore prijatelji (44,24 %) v mlajšem starostnem obdobju, ker mladega človeka najbolj razume sovrstnik prijatelj in se njemu tudi najlažje zaupa, pri čemer še posebej apeliramo na najstniško obdobje in puberteto. Trend prijateljev začne s starostjo strmo padati (glej Prilogo B).

Pri sosedih se je izkazalo, da delež sosedov naraste iz 0,34 % na 2,65 %. Razlog je lahko podoben kot pri materialni opori, torej da poleg tega, da otrok v starosti nudi več opore (23,36 %), kot jo je prej (0,25 %), tega bolj pomembni postanejo tudi sosedje, kajti otrok postane s starostjo manj mobilni, kot pa je bil sicer, poleg tega mu emocionalne opore vse manj nudijo starši zaradi umrljivosti (glej Tabelo 7.4).

Pri opori družjenja imajo najvišjo povprečno vrednost mladi do 29 let (8,51 let). Trend povprečnega števila let, na katerega se otrok obrne, kadar potrebuje oporo družjenja, s starostjo pada, in sicer z 8,51 % na 6,65 % (glej Tabelo 7.3).

Delež sosedov kot ponudnika opore družjenja začne s starostjo naraščati, kot je razvidno iz Tabele 7.4. Največji ponudnik opore družjenja v mladih letih so prijatelji (54,19 %), kar je smiselno. Mladi spoznajo v procesu izobraževanja veliko novih sovrstnikov in drugih prijateljev, s katerimi se družijo (glej Prilogo B). S starostjo, ko se človek zaposli, pa začne ta trend upadati. Otroci s starostjo začnejo pridobivati na pomembnosti pri nujenju opore družjenja, kajti starejši si, bolj se začneš zavedati pomena staršev, več je treba poskrbeti za njih, kajti starejši ljudje so bolj neokretni kot prej, potrebujejo nego itd. Kot že povedano, so starejši ljudje manj mobilni in se zato njihova opora družjenja omeji na bližnjo okolico z naraščanjem starosti, zato se tudi delež sosedov kot ponudnika opore družjenja viša.

7.3.1 Sosedje kot ponudniki socialne opore glede na različna starostna obdobja

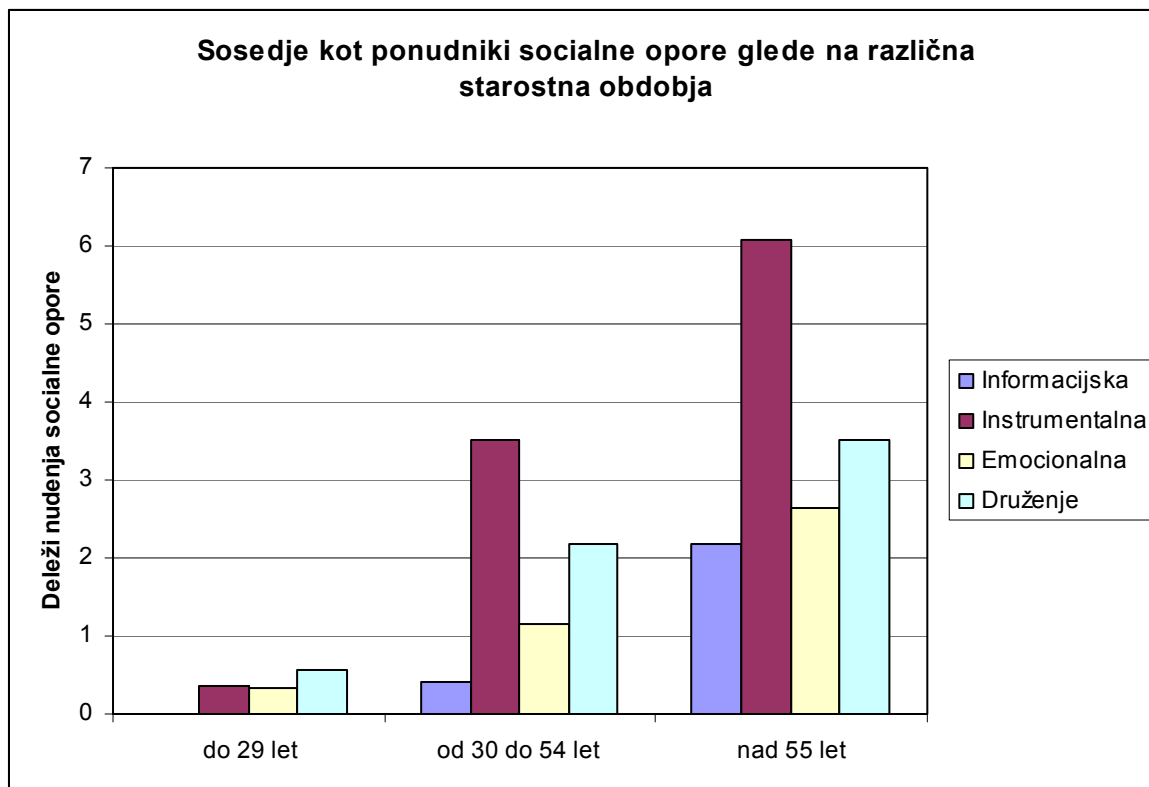
Ne moremo zanikati, da starost vpliva na socialno oporo sosedov, saj se je statistična značilnost pokazala pri vseh vrstah opor. S starostjo, kot kaže Tabela 7.11, opora sosedov narašča pri vseh tipih opor. Do podobnih rezultatov so prišli tudi drugi avtorji, na primer v

raziskavi Ljubljančanov 2011 se je odstotek sosedov v omrežju po 53. letu starosti precej povečal. Razlog je v tem, da socialna opora sosedov pripomore k varovanju starejših ljudi pred boleznimi. Pogostokrat se poveča tudi njihova zmožnost premagovanja stresa in izboljšajo se izidi bolezni, kot beleži Filipovičeva (2008).

Torej, rezultati analize kažejo, da je pomen sosedov izrazito večji za starejše starostne skupine in to za vse oblike socialne opore, ne glede na to, da imajo nizek odstotek nudenja opore. Menim, da je predvsem rast odstotkov pripisati njihovi dostopnosti zaradi prostorske bližine, saj se je lažje in učinkoviteje obrniti po nujno pomoč na nekoga, ki je geografsko lociran bližje kot na nekoga, ki se nahaja dlje stran. Jasno se trend rasti nudenja socialne opore pri vseh tipih opor glede na starost vidi v Grafu 7.5.

Graf 7.5: Sosedje kot dajatelji socialne opore po 3 starostnih obdobjih

7.4 Kakšen je vpliv kraja bivanja, izobrazbe in spola na socialno oporo sosedov?

V poglavju 7.4 si bomo pogledali odstotke sosedov glede na tri različne sociodemografske spremenljivke, pri čemer so na desni strani Tabele 7.5 prikazane statistične značilnosti vsakega tipa opore posebej.

Tabela 7.5: Odstotki sosedov glede na nudenje različnih tipov opor v povezavi s krajem bivanja, izobrazbo in spolom

Tip opore	Mesto	Kraj	Podeželje	skupaj	stat. značilnost
INFORMACIJSKA OPORA	0,44	0,18	1,08	0,57	0,334
INSTRUMENTALNA OPORA	1,48	3,67	3,93	2,89	0,149
EMOCIONALNA OPORA	1,12	1,22	1,18	1,17	0,985
DRUŽENJE	1,55	2,01	2,11	1,86	0,728
Tip opore	OŠ	SŠ	FAKULTETA	skupaj	stat. značilnost
INFORMACIJSKA OPORA	0,95	0,54	0,53	0,57	0,895
INSTRUMENTALNA OPORA	5,72	2,71	2,16	2,89	0,240
EMOCIONALNA OPORA	1,37	1,26	0,82	1,17	0,735
DRUŽENJE	3,58	1,65	1,72	1,86	0,195
Tip opore	moški	ženski	skupaj	stat. značilnost	
INFORMACIJSKA OPORA	0,70	0,46	0,57	0,623	
INSTRUMENTALNA OPORA	3,16	2,65	2,89	0,666	
EMOCIONALNA OPORA	1,40	0,97	1,17	0,399	
DRUŽENJE	1,54	2,14	1,86	0,354	

V diplomski nalogi sem preverjal tudi vpliv kraja bivanja, izobrazbe in spola na socialno oporo sosedov, vendar se pri nobeni od omenjenih demografskih spremenljivk niso pokazale statistično značilne razlike (glej Tabelo 7.5). Vzroke gre pripisati že omenjenim razlogom v podpoglavju 7.2.5.

Glede na to sem izsledke poiskal v drugih, primerljivih raziskavah, in sicer so bile pri analizi omrežja prebivalcev Slovenije 2002 ugotovljene statistično značilne razlike pri kraju bivanja, kjer se večji pomen sosedov daje v ruralnih okoljih (to so primestja, manjše in večje vasi ter kraji) kot pa v urbanih okoljih, kar je pričakovano, saj je v ruralnih okoljih manjša gostota prebivalstva in se zato ljudje med seboj bolj poznajo in se več družijo z istimi ljudmi. V urbanih okoljih pa je večja gostota prebivalstva, kar posledično privede do odtujenosti do drugih ljudi, tudi do sosedov, druženje je intenzivno, vendar z različnimi ljudmi in poznanstva so bolj bežna, ne trajna. Ugotovitve tudi kažejo, da je pomen sosedov izrazito večji za manj izobražene in starejše, iz česar lahko sklepam, da je sosed pomemben vir za tiste ljudi, ki so vezani na lokalno okolje, ne na globalno. Bolj izobraženim ljudem nudijo več opore prijatelji in sodelavci kot pa sosedje (glej Filipović in drugi 2005).

Pri spolu se statistično značilne razlike niso odražale tako pri raziskavi prebivalstva Slovenije 2002 kot tudi ne pri raziskavi Ljubljčanov 2000 (glej Kogovšek in drugi 2003).

Glede na rezultate, katere sem dobil pri preučevanju vseh treh zastavljenih vprašanj in v primerjavi z rezultati v predhodno izvedenih primerljivih raziskavah lahko povem, da je pri preučevanju socialnih omrežij, povezanost na ravni sosedskih odnosov in soseske v postmoderni družbi za ljudi vse manj pomembna. V Sloveniji ni mogoče določiti jasnega trenda skozi čas glede sosedskih odnosov, je pa vidno, da pomen sosedov kot ponudnikov socialne opore pada, krepí pa se razvoj prijateljskih vezi, kar vodi moderno sosesko v smer razvoja osvobodene skupnosti. Osvobodena skupnost je teza, ki predpostavlja, da so še vedno prisotne pomembne primarne vezi, da tudi v mestih obstajajo skupnosti, katere pa niso vezane na sosesko (Filipović 2008, 82).

Za jasnejšo določitev trenda sosedskih vezi v Sloveniji bi bilo zanimivo sosedske odnose nadalje preučevati širše, ne samo na podlagi preučevanja socialnega omrežja. Sosesko bi lahko opazovali kot na primer socialni kapital ali kot navezanost na skupnost ali kot krajevno identiteto (Filipović 2008).

8 SKLEP

Največja povprečna velikost omrežja se je izkazala pri opori druženja in do podobnih ugotovitev za oporo druženja je prišlo tudi v raziskavi omrežij socialne opore prebivalcev Slovenije 2002, v kateri je bila povprečna velikost omrežja največja pri opori druženja (4,3 osebe). Enako se je izkazalo tudi v raziskavi omrežij socialne opore Ljubljančanov 2000, kjer je prav tako bila največja povprečna velikost omrežja pri opori druženja, in sicer so v povprečju egi navedli 3,39 alterja.

Pri informacijski opori se je izkazalo, da največ opore nudijo starši, partner in prijatelji, kar se je enako izkazalo tudi pri raziskavi omrežij socialne opore Ljubljančanov 2000. Pri emocionalni opori imajo velik pomen starši in prijatelji, kot kažeta raziskava omrežij socialne opore Ljubljančanov 2000 in raziskava omrežja socialne opore prebivalcev Slovenije 2002, vendar se je pri moji raziskavi pokazal velik pomen le za prijatelje. Vzrok je smiselno iskati v tem, da so bili v raziskavo zajeti predvsem mlajši anketiranci, ki imajo v povprečju večje omrežje prijateljev, ki jim v mladosti nudijo veliko opore pri vseh tipih opor.

Starost se je izkazala kot najbolj pomembna demografska spremenljivka pri nujenju opore sosedov, in sicer s starostjo raste tudi socialna opora sosedov, do podobnega rezultata sta prišli tudi omenjeni raziskavi. Dejstvo je, da je s starostjo človek manj odporen na bolezni, je manj mobilan in potrebuje čedalje več oskrbe, tako v smislu manjše materialne pomoči kot tudi zdravstvene oskrbe, pri čemer sosed pride še kako prav, saj je ravno geografska bližina tista, ki omogoča hitro in pogosto posredovanje pri nujenju pomoči. Starši z naraščanjem starosti nudijo vse manj opore zaradi same umrljivosti. Večji pomen začnejo pridobivati tudi otroci, kateri nudijo oporo in skrbijo za starše, kot so prej starši skrbeli za svojega otroka.

Pri spolu, kraju bivanja in izobrazbi se niso pokazale statistično značilne razlike, je pa razviden trend večjega pomena soseda pri manj izobraženih in tistih, ki živijo na podeželju, iz česar sklepam, da je sosed bolj pomemben za tiste ljudi, kateri so vezani na lokalno okolje in ne na globalno, kot so prav tako pokazali rezultati pri raziskavi omrežij socialne opore Ljubljančanov 2000 in raziskavi omrežja socialne opore prebivalcev Slovenije 2002.

Razlike, katere se kažejo v rezultatih, prikazanih s predhodno izvedenimi raziskavami, so lahko plod drugačnega vzorca, v katerega so bili zbrani anketiranci.

Pri izdelavi diplomske naloge sem spoznal, da obstaja premalo raziskav, katere bi preučevale specifičen tip socialne opore, predvsem za vir socialne opore sosedov. V Sloveniji ni mogoče določiti jasnega trenda sosedskih odnosov skozi čas, je pa razvidno, da pomen sosedov kot ponudnikov socialne opore pada.

Na koncu lahko povzamem, da imajo sosedje, kar se tiče z vidika socialne opore, majhen pomen. Zanimivo bi bilo proučevati sosedske odnose nadalje v širšem kontekstu, in sicer kot socialni kapital ali kot navezanost na skupnost. Odnose s sosedi bi bilo nadalje smiselno preučevati z bolj specifičnimi vprašanji, katera bi merila kvaliteto medsosedskih odnosov, kot so upoštevanje osebne prostora sosedu, upoštevanje omejitve hitrosti v naselju, kjer so otroci na cesti, kuhanje za sosedu, pozdravljanje sosedu, obiski pri sosedu in podobno. Glede na proučevanje sosedov z vidika socialnih omrežij in socialne opore lahko rečem, da Slovenci kot sosedje nismo najpomembnejši vir socialne opore, smo pa dobri sosedje predvsem takrat, kadar potrebujemo pomoč pri materialni opori, kot so manjša gospodinjska opravila ali izposoja orodja, ter kadar se želimo s kom družiti. Lahko še dodam, da dobrota sosedov v Sloveniji pridobiva na pomenu takrat, ko se ljudje začnemo starati.

9 LITERATURA

Barker, Judith C. 2002. Neighbors, Friends and other non-kin caregivers of community-living dependent elders. *Journal of gerontology* 57 (3): 158–167.

Downs, Anthony. 1981. *Neighborhoods and Urban Development*. Washington, DC: Brookings Institution.

Dremelj, Polona. 2002. *Socialne opore prebivalcev Slovenije*. Končno poročilo. Ljubljana: Inštitut Slovenije za socialno varstvo.

--- 2003. Sorodstvene vezi kot vir socialne opore. *Družboslovne razprave* 19 (43): 149–170.

Finn Care, Elizabeth. 2010. *Everybody needs good neighbours*. Dostopno prek: http://www.everybodyneedsgoodneighbours.org/downloads/good_neighbour_research.pdf (4. maj 2010).

Filipović, Maša, Tina Kogovšek in Valentina Hlebec. 2005. Starostniki in njihova vpetost v sosedska omrežja. *Družboslovne razprave* XXI (49/50). Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr49-50FilipovicKogovsekHlebec.PDF> (18. december 2009).

Filipović, Maša. 2008. *Družbena kohezija in soseska v pozni moderni*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani.

Forrest, Ray in Ade Kearns. 2001. Social Cohesion, Social Capital and the Neighbourhood. *Urban Studies* 38 (12). Dostopno prek: http://usj.sagepub.com/cgi/content/sh_ort/38/12/2125 (20. februar 2010).

Guest, Avery M. in Susan K. Wierzbicki. 1999. Social ties at the neighbourhood level. Two decades of GSS evidence. *Urban affairs review* 35 (1): 92–111.

Hlebec, Valentina in Tina Kogovšek. 2003. Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* XIX (43). Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr43HlebecKogovsek.PDF> (5. januar 2010).

--- 2005. Med korenčkom in palico sekundarne analize podatkov o socialnih omrežjih. *Družboslovne razprave* XXI (49/50). Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr49-50HlebecKogovsek.PDF> (5. januar 2010).

--- 2006. *Merjenje socialnih omrežij*. Ljubljana: Študentska založba.

Iglič, Hajdeja. 1988a. *Analiza socialnih mrež. Prikaz osnovnih značilnosti socialnih mrež Jugoslovanov*. Raziskovalno poročilo za leto 1988. Ljubljana: Inštitut za sociologijo pri univerzi.

--- 1988b. Ego-centrične socialne mreže. *Družboslovne razprave* 5 (6). Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr6Iglc.PDF> (5. januar 2010).

--- 1989. *Socialne mikrostrukture: sorodstvena in tradicionalna orientacija v iskanju socialne opore*. Ljubljana: RSS.

Kogovšek, Tina. 2001. *Ocenjevanje zanesljivosti in veljavnosti merjenja značilnosti egocentričnih socialnih omrežij*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Kogovšek, Tina, Valentina Hlebec, Polona Dremelj in Anuška Ferligoj. 2003. Omrežja socialne opore Ljubljančanov. *Družboslovne razprave* 43. Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr43KogovsekHlebecDremeljFerligoj.PDF> (5. januar 2010).

Marin, Alexandra in Keith N. Hampton. 2007. Simplifying the Personal Network Name Generator: Alternatives to Traditional Multiple and Single Name Generators. *Filed Methods* 19. Dostopno prek: <http://fmx.sagepub.com/cgi/content/show/19/2/163> (20. december 2009).

Novak, Mojca. 2003. Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije: uvodni razmislek. *Družboslovne razprave* XIX (43): 99–101.

Pahl, Ray E. 1999. The research for social cohesion: From Durkheim to European commission. *European Journal of Sociology* 32: 345–360.

Ruonavaara Hannu in Antti Kouvo. 2009. *Neighbour relations in contemporary society. A survey of ideas and a blueprint for a framework for investigation*. ISA Housing Assets, Housing People conference in Glasgow. Dostopno prek: http://www.gla.ac.uk/media/media_132362_en.pdf (4. maj 2010).

Sarason, Irwin G. in Barbara R. Sarason. 2009. Social support: Mapping the construct. *Journal of social and Personal Relationships* 26 (a). Dostopno prek: <http://spr.sagepub.com/cgi/content/abstract/26/1/113> (20. december 2009).

Schoenberg, Sandra Perlman. 1979. Criteria for the evaluation of neighborhood viability in working class and low income areas in core cities. *Social Problems* 27 (1): 69–85.

Sugarman, Leonie. 1986. *Life-span development: Concepts, Theories and Interventions*. New York: Routledge.

Šadl, Zdenka. 2005. Družbene spremembe, travmatične emocije in emocionalna opora. *Družboslovne razprave* XXI (49/50). Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr49-50Sadl.PDF> (14. marec 2010).

Ule, Mirjana. 1993. *Psihologija vsakdanjega življenja*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Vaux, Alan. 1988. *Social Support: Theory, Research and Intervention*. New York: Praeger Publishers.

Zemljič, Barbara in Valentina Hlebec. 2001. Zanesljivost mer središčnosti in pomembnosti v socialnih omrežjih. *Družboslovne razprave* 17 (37/38): 191–212.

Warren, Donald. 1981. *Helping Networks*. South Bend, IN: Notre Dame University Press.

Wasserman, Stanley in Katherine Faust. 1994. *Social Network Analysis: Methods and Applications*. Cambridge: Cambridge University Press.

Wenger, G. Clare. 1994. *Support networks of older people: A guide for practitioners*. Centre for social policy research development. University College of Wales.

Wilcox, B. L. in E. M. Vernberg. 1983. Conceptual and theoretical dilemmas facing social support research. *V NATO advanced research on social support: Social support: Theory, research and applications*, ur. I.G. Sarason in B.R. Sarason, 3–13. France Château de Bonas.

Williams, Philippa, Lesley Barclay in Virginia Schmied. 2004. Defining Social Support in Context: A Necessary Step in Improving Research, Intervention, and Practice. *Qualitative Health Research* 14. Dostopno prek: <http://qhr.sagepub.com/cgi/content/abstract/14/7/942> (13. december 2009).

10 PRILOGE

Priloga A: Odstotek alterjev, ki nudijo posamezno razsežnost opore

	Materialna opora	Informacijska opora	Druženje	Emocionalna Opora	Denar
partner	7,9	17,3	6,8	19,2	7,5
starši	14,3	16,5	2,3	9,4	28,6
sorojenci	8,4	9,2	6,5	7,8	11,4
otrok	8,2	8,4	5,5	8,3	8,3
drug sorodnik	12,0	6,6	9,1	5,3	13,7
sodelavec	2,4	2,9	3,3	4,1	2,5
sočlan	0,2	0,1	0,9	0,2	0,1
sosed	13,5	2,6	3,5	2,7	2,0
prijatelj	30,6	34,8	58,8	40,6	24,6
svetovalec	0,4	0,6	0,3	0,6	0,2
drugo	2,0	1,1	3,0	1,7	1,1

Vir: Raziskava »Kakovost merjenja egocentričnih socialnih omrežij«, Ferligoj in drugi (2000) v Kogovšek in drugi (2003)

Priloga B: izpisi iz SPSS-a

Demografske značilnosti vzorca

Statistics

		Št. oseb v prvem krogu	Št. oseb v drugem krogu	Št. oseb v tretjem krogu	Vsota vseh krogov omrežja
N	Valid	558	558	558	558
	Missing	0	0	0	0
Mean		4,10	4,56	3,75	12,42
Std. Deviation		2,086	2,923	3,453	5,955
Minimum		0	0	0	2
Maximum		13	20	25	49

Št. oseb v prvem krogu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	3	,5	,5	,5
1	34	6,1	6,1	6,6
2	59	10,6	10,6	17,2
3	163	29,2	29,2	46,4
4	113	20,3	20,3	66,7
5	83	14,9	14,9	81,5
6	39	7,0	7,0	88,5
7	20	3,6	3,6	92,1
8	17	3,0	3,0	95,2
9	13	2,3	2,3	97,5
10	8	1,4	1,4	98,9
11	2	,4	,4	99,3
12	3	,5	,5	99,8
13	1	,2	,2	100,0
Total	558	100,0	100,0	

Št. oseb v drugem krogu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	14	2,5	2,5	2,5
1	33	5,9	5,9	8,4
2	73	13,1	13,1	21,5
3	113	20,3	20,3	41,8
4	101	18,1	18,1	59,9
5	71	12,7	12,7	72,6
6	48	8,6	8,6	81,2
7	35	6,3	6,3	87,5
8	19	3,4	3,4	90,9
9	12	2,2	2,2	93,0
10	14	2,5	2,5	95,5
11	7	1,3	1,3	96,8
12	8	1,4	1,4	98,2
13	2	,4	,4	98,6
14	1	,2	,2	98,7
15	2	,4	,4	99,1
16	1	,2	,2	99,3
17	1	,2	,2	99,5
18	2	,4	,4	99,8
20	1	,2	,2	100,0
Total	558	100,0	100,0	

Št. oseb v tretjem krogu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	88	15,8	15,8	15,8
1	47	8,4	8,4	24,2
2	95	17,0	17,0	41,2
3	98	17,6	17,6	58,8
4	54	9,7	9,7	68,5
5	51	9,1	9,1	77,6
6	31	5,6	5,6	83,2
7	30	5,4	5,4	88,5
8	18	3,2	3,2	91,8
9	12	2,2	2,2	93,9
10	10	1,8	1,8	95,7
11	6	1,1	1,1	96,8
12	6	1,1	1,1	97,8
13	3	,5	,5	98,4
14	1	,2	,2	98,6
15	1	,2	,2	98,7
16	2	,4	,4	99,1
18	1	,2	,2	99,3
20	1	,2	,2	99,5
21	1	,2	,2	99,6
23	1	,2	,2	99,8
25	1	,2	,2	100,0
Total	558	100,0	100,0	

Vsota vseh krogov omrežja

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2	3	,5	,5	,5
	3	7	1,3	1,3	1,8
	4	7	1,3	1,3	3,0
	5	16	2,9	2,9	5,9
	6	27	4,8	4,8	10,8
	7	33	5,9	5,9	16,7
	8	49	8,8	8,8	25,4
	9	49	8,8	8,8	34,2
	10	57	10,2	10,2	44,4
	11	41	7,3	7,3	51,8
	12	40	7,2	7,2	59,0
	13	40	7,2	7,2	66,1
	14	33	5,9	5,9	72,0
	15	28	5,0	5,0	77,1
	16	23	4,1	4,1	81,2
	17	11	2,0	2,0	83,2
	18	18	3,2	3,2	86,4
	19	14	2,5	2,5	88,9
	20	24	4,3	4,3	93,2
	21	3	,5	,5	93,7
	22	4	,7	,7	94,4
	23	7	1,3	1,3	95,7
	24	4	,7	,7	96,4
	25	1	,2	,2	96,6
	26	2	,4	,4	97,0
	28	2	,4	,4	97,3
	29	5	,9	,9	98,2
	30	1	,2	,2	98,4
	31	1	,2	,2	98,6
	32	1	,2	,2	98,7
	33	1	,2	,2	98,9
	34	2	,4	,4	99,3
	38	2	,4	,4	99,6
	39	1	,2	,2	99,8
	49	1	,2	,2	100,0
Total		558	100,0	100,0	

Statistics

		Spol	Starost egov	Dosežena izobrazba	Kraj bivanja egov
N	Valid	558	558	558	558
	Missing	0	0	0	0
Mean		1,53	1,8405	2,1362	1,9194
Std. Deviation		,500	,73488	,56792	,84251
Minimum		1	1,00	1,00	1,00
Maximum		2	3,00	3,00	3,00

Spol

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Moški	262	47,0	47,0	47,0
	Ženski	296	53,0	53,0	100,0
	Total	558	100,0	100,0	

Starost egov

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	do 29 let	202	36,2	36,2	36,2
	od 30 do 54 let	243	43,5	43,5	79,7
	nad 55 let	113	20,3	20,3	100,0
	Total	558	100,0	100,0	

Dosežena izobrazba

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	OŠ	57	10,2	10,2	10,2
	SŠ	368	65,9	65,9	76,2
	FAKULTE TA	133	23,8	23,8	100,0
	Total	558	100,0	100,0	

Kraj bivanja egov

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Mesto	222	39,8	39,8	39,8
	Kraj	159	28,5	28,5	68,3
	Podeželje	177	31,7	31,7	100,0
	Total	558	100,0	100,0	

Statistics

Starost ega

N	Valid	558
	Missing	0
Mean		41,29
Std. Deviation		17,448
Minimum		16
Maximum		91

Starost ega

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 16	1	,2	,2	,2
18	5	,9	,9	1,1
19	4	,7	,7	1,8
20	32	5,7	5,7	7,5
21	28	5,0	5,0	12,5
22	47	8,4	8,4	21,0
23	27	4,8	4,8	25,8
24	18	3,2	3,2	29,0
25	14	2,5	2,5	31,5
26	10	1,8	1,8	33,3
27	9	1,6	1,6	34,9
28	6	1,1	1,1	36,0
29	1	,2	,2	36,2
30	6	1,1	1,1	37,3
31	2	,4	,4	37,6
32	4	,7	,7	38,4
33	2	,4	,4	38,7
34	3	,5	,5	39,2
35	15	2,7	2,7	41,9
36	6	1,1	1,1	43,0
37	6	1,1	1,1	44,1
38	8	1,4	1,4	45,5
39	6	1,1	1,1	46,6
40	5	,9	,9	47,5
41	2	,4	,4	47,8
42	8	1,4	1,4	49,3
43	16	2,9	2,9	52,2
44	7	1,3	1,3	53,4
45	9	1,6	1,6	55,0
46	14	2,5	2,5	57,5
47	20	3,6	3,6	61,1

48	13	2,3	2,3	63,4
49	17	3,0	3,0	66,5
50	24	4,3	4,3	70,8
51	14	2,5	2,5	73,3
52	9	1,6	1,6	74,9
53	15	2,7	2,7	77,6
54	12	2,2	2,2	79,7
55	12	2,2	2,2	81,9
56	7	1,3	1,3	83,2
57	7	1,3	1,3	84,4
58	5	,9	,9	85,3
59	3	,5	,5	85,8
60	6	1,1	1,1	86,9
61	4	,7	,7	87,6
62	1	,2	,2	87,8
65	3	,5	,5	88,4
66	3	,5	,5	88,9
67	3	,5	,5	89,4
68	3	,5	,5	90,0
69	7	1,3	1,3	91,2
70	6	1,1	1,1	92,3
72	6	1,1	1,1	93,4
73	8	1,4	1,4	94,8
74	7	1,3	1,3	96,1
75	5	,9	,9	97,0
76	2	,4	,4	97,3
77	1	,2	,2	97,5
79	4	,7	,7	98,2
80	3	,5	,5	98,7
81	1	,2	,2	98,9
82	2	,4	,4	99,3
84	1	,2	,2	99,5
85	2	,4	,4	99,8
91	1	,2	,2	100,0
Total	558	100,0	100,0	

Povprečno število alterjev, ki nudijo določeno vrsto socialne opore (celotna populacija)

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Informacijska opora	515	1	16	3,98	2,619
Valid N (listwise)	515				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Materialna opora	534	1	22	4,86	3,500
Valid N (listwise)	534				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Emocionalna opora	526	1	29	4,25	3,370
Valid N (listwise)	526				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Druženje	551	1	30	7,92	5,003
Valid N (listwise)	551				

1. raziskovalno vprašanje**Informacijska opora****Descriptive Statistics**

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
% partner	513	,0	100,0	26,247	30,0317
% starši	513	,0	100,0	20,969	26,4922
% otroci	513	,0	100,0	12,034	23,7179
% sorojenci	513	,0	100,0	8,757	14,4631
% drugi sorodniki	513	,0	100,0	8,074	16,5823
% prijatelji	513	,0	100,0	20,971	27,7857
% znanci	513	,0	40,0	,151	2,1513
% sosed	513	,0	100,0	,571	5,5370
% sodelavec	513	,0	60,0	1,951	7,9075
% drugi	513	,0	80,0	,275	3,8311
N_a4f	515	1	16	3,98	2,619
Valid N (listwise)	513				

Instrumentalna opora

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
% partner	531	,0	100,0	13,415	19,5862
% starši	531	,0	100,0	16,963	23,9639
% otroci	531	,0	100,0	13,988	24,5396
% sorojenci	531	,0	100,0	11,090	19,7185
% drugi sorodniki	531	,0	100,0	14,109	21,9934
% prijatelji	531	,0	100,0	25,071	30,5573
% znanci	531	,0	100,0	,895	7,0575
% sosed	531	,0	100,0	2,887	13,5008
% sodelavec	531	,0	50,0	1,471	6,2195
% drugi	531	,0	50,0	,110	2,1991
N_a4h	534	1	22	4,86	3,500
Valid N (listwise)	531				

Emocionalna opora

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
% partner	544	,0	100,0	11,660	15,0743
% starši	544	,0	100,0	12,366	15,7841
% otroci	544	,0	100,0	12,617	19,4335
% sorojenci	544	,0	100,0	9,091	13,7385
% drugi sorodniki	544	,0	100,0	18,132	21,3847
% prijatelji	544	,0	100,0	29,907	27,6748
% znanci	544	,0	100,0	1,809	8,6130
% sosed	544	,0	57,1	1,166	5,9052
% sodelavec	544	,0	100,0	3,030	9,8750
% drugi	544	,0	33,3	,222	2,0375
N_a4c	547	1	49	8,28	5,814
Valid N (listwise)	544				

Druženje

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
% partner	548	,0	100,0	11,155	15,3498
% starši	548	,0	66,7	8,872	12,6423
% otroci	548	,0	100,0	9,658	17,0728
% sorojenci	548	,0	100,0	9,145	13,8592
% drugi sorodniki	548	,0	100,0	16,311	20,7568
% prijatelji	548	,0	100,0	39,817	31,7689
% znanci	548	,0	100,0	1,087	6,2170
% sosed	548	,0	66,7	1,859	7,4692
% sodelavec	548	,0	75,0	2,020	7,4660
% drugi	548	,0	16,7	,076	,9620
N_a4j	551	1	30	7,92	5,003
Valid N (listwise)	548				

2. raziskovalno vprašanje

Informacijska opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	do 29 let	194	14,381	19,2715	1,3836	11,652	17,110	,0	100,0
	od 30 do 54 let	227	35,856	32,3880	2,1497	31,620	40,092	,0	100,0
	nad 55 let	92	27,558	33,9021	3,5345	20,537	34,579	,0	100,0
	Total	513	26,247	30,0317	1,3259	23,642	28,852	,0	100,0
% starši	do 29 let	194	38,177	28,4956	2,0459	34,142	42,212	,0	100,0
	od 30 do 54 let	227	13,466	19,8116	1,3149	10,874	16,057	,0	66,7
	nad 55 let	92	3,200	12,6860	1,3226	,572	5,827	,0	100,0
	Total	513	20,969	26,4922	1,1697	18,672	23,267	,0	100,0
% otroci	do 29 let	194	,309	4,3077	,3093	-,301	,919	,0	60,0
	od 30 do 54 let	227	13,781	22,6339	1,5023	10,820	16,741	,0	100,0
	nad 55 let	92	32,446	33,6377	3,5070	25,480	39,413	,0	100,0
	Total	513	12,034	23,7179	1,0472	9,976	14,091	,0	100,0
% sorojenci	do 29 let	194	10,292	15,0738	1,0822	8,158	12,427	,0	100,0
	od 30 do 54 let	227	8,965	14,7768	,9808	7,033	10,898	,0	75,0
	nad 55 let	92	5,005	11,5490	1,2041	2,613	7,397	,0	50,0
	Total	513	8,757	14,4631	,6386	7,502	10,011	,0	100,0
% drugi sorodniki	do 29 let	194	7,260	15,9326	1,1439	5,004	9,516	,0	100,0
	od 30 do 54 let	227	6,389	13,7625	,9134	4,589	8,189	,0	66,7

	nad 55 let	92	13,950	22,2470	2,3194	9,342	18,557	,0	100,0
	Total	513	8,074	16,5823	,7321	6,636	9,512	,0	100,0
% prijatelji	do 29 let	194	28,431	30,7925	2,2108	24,071	32,792	,0	100,0
	od 30 do 54 let	227	17,618	25,3670	1,6837	14,300	20,935	,0	100,0
	nad 55 let	92	13,512	23,0606	2,4042	8,737	18,288	,0	100,0
	Total	513	20,971	27,7857	1,2268	18,561	23,381	,0	100,0
% znanci	do 29 let	194	,064	,8974	,0644	-,063	,192	,0	12,5
	od 30 do 54 let	227	,176	2,6549	,1762	-,171	,523	,0	40,0
	nad 55 let	92	,272	2,6064	,2717	-,268	,812	,0	25,0
	Total	513	,151	2,1513	,0950	-,036	,338	,0	40,0
% sosed	do 29 let	194	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	od 30 do 54 let	227	,404	3,1585	,2096	-,009	,817	,0	33,3
	nad 55 let	92	2,187	12,0132	1,2525	-,301	4,675	,0	100,0
	Total	513	,571	5,5370	,2445	,091	1,051	,0	100,0
% sodelavec	do 29 let	194	1,042	4,9599	,3561	,340	1,745	,0	33,3
	od 30 do 54 let	227	3,113	10,2505	,6803	1,773	4,454	,0	60,0
	nad 55 let	92	1,001	5,7134	,5957	-,182	2,184	,0	40,0
	Total	513	1,951	7,9075	,3491	1,265	2,637	,0	60,0
% drugi	do 29 let	194	,043	,5983	,0430	-,042	,128	,0	8,3
	od 30 do 54 let	227	,232	2,1779	,1446	-,053	,517	,0	25,0
	nad 55 let	92	,870	8,3406	,8696	-,858	2,597	,0	80,0
	Total	513	,275	3,8311	,1691	-,057	,607	,0	80,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	48434,737	2	24217,369	29,881	,000
	Within Groups	413340,111	510	810,471		
	Total	461774,848	512			
% starši	Between Groups	99273,747	2	49636,874	97,340	,000
	Within Groups	260065,686	510	509,933		
	Total	359339,433	512			
% otroci	Between Groups	65694,814	2	32847,407	75,350	,000
	Within Groups	222325,927	510	435,933		
	Total	288020,741	512			
% sorojenci	Between Groups	1762,391	2	881,195	4,266	,015
	Within Groups	105339,154	510	206,547		
	Total	107101,545	512			
% drugi sorodniki	Between Groups	3949,424	2	1974,712	7,360	,001
	Within Groups	136836,830	510	268,308		
	Total	140786,254	512			
% prijatelji	Between Groups	18468,163	2	9234,082	12,498	,000
	Within Groups	376819,455	510	738,862		
	Total	395287,619	512			
% znanci	Between Groups	2,939	2	1,470	,317	,729
	Within Groups	2366,603	510	4,640		
	Total	2369,542	512			
% soosed	Between Groups	309,807	2	154,903	5,134	,006
	Within Groups	15387,522	510	30,172		
	Total	15697,329	512			
% sodelavec	Between Groups	550,030	2	275,015	4,458	,012
	Within Groups	31464,750	510	61,696		
	Total	32014,780	512			
% drugi	Between Groups	43,386	2	21,693	1,481	,228
	Within Groups	7471,462	510	14,650		
	Total	7514,848	512			

Descriptives

N_a4f

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
do 29 let	195	4,45	2,832	,203	4,05	4,85	1	15
od 30 do 54 let	228	3,77	2,390	,158	3,46	4,08	1	13
nad 55 let	92	3,49	2,561	,267	2,96	4,02	1	16
Total	515	3,98	2,619	,115	3,75	4,21	1	16

ANOVA

N_a4f

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	75,348	2	37,674	5,592	,004
Within Groups	3449,417	512	6,737		
Total	3524,765	514			

Materialna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	do 29 let	191	9,729	15,4512	1,1180	7,524	11,934	,0	100,0
	od 30 do 54 let	234	16,695	20,0917	1,3134	14,107	19,283	,0	100,0
	nad 55 let	106	12,817	23,6542	2,2975	8,261	17,372	,0	100,0
	Total	531	13,415	19,5862	,8500	11,745	15,085	,0	100,0
% starši	do 29 let	191	31,243	27,8002	2,0116	27,275	35,210	,0	100,0
	od 30 do 54 let	234	11,780	18,0436	1,1795	9,456	14,104	,0	100,0
	nad 55 let	106	2,677	11,8704	1,1530	,390	4,963	,0	100,0
	Total	531	16,963	23,9639	1,0399	14,920	19,006	,0	100,0
% otroci	do 29 let	191	,224	3,1010	,2244	-,218	,667	,0	42,9
	od 30 do 54 let	234	17,996	24,3421	1,5913	14,861	21,131	,0	100,0
	nad 55 let	106	29,940	32,7122	3,1773	23,640	36,240	,0	100,0
	Total	531	13,988	24,5396	1,0649	11,896	16,080	,0	100,0
% sorojenci	do 29 let	191	12,890	20,1445	1,4576	10,015	15,765	,0	100,0
	od 30 do 54 let	234	11,354	19,0801	1,2473	8,897	13,812	,0	100,0
	nad 55 let	106	7,264	19,9908	1,9417	3,414	11,114	,0	100,0
	Total	531	11,090	19,7185	,8557	9,409	12,771	,0	100,0
% drugi sorodniki	do 29 let	191	11,406	18,4153	1,3325	8,777	14,034	,0	100,0

	od 30 do 54 let	234	12,984	20,8653	1,3640	10,296	15,671	,0	100,0
	nad 55 let	106	21,466	28,1261	2,7318	16,049	26,883	,0	100,0
	Total	531	14,109	21,9934	,9544	12,235	15,984	,0	100,0
% prijatelji	do 29 let	191	31,383	31,9906	2,3148	26,817	35,949	,0	100,0
	od 30 do 54 let	234	22,935	29,5544	1,9320	19,128	26,741	,0	100,0
	nad 55 let	106	18,413	28,2080	2,7398	12,980	23,846	,0	100,0
	Total	531	25,071	30,5573	1,3261	22,466	27,676	,0	100,0
% znanci	do 29 let	191	1,763	11,1220	,8048	,176	3,351	,0	100,0
	od 30 do 54 let	234	,465	3,0877	,2019	,067	,862	,0	33,3
	nad 55 let	106	,283	2,0634	,2004	-,114	,680	,0	16,7
	Total	531	,895	7,0575	,3063	,294	1,497	,0	100,0
% sošed	do 29 let	191	,349	2,8140	,2036	-,053	,751	,0	25,0
	od 30 do 54 let	234	3,517	14,2601	,9322	1,680	5,353	,0	100,0
	nad 55 let	106	6,071	20,7759	2,0179	2,069	10,072	,0	100,0
	Total	531	2,887	13,5008	,5859	1,736	4,038	,0	100,0
% sodelavec	do 29 let	191	,969	4,8822	,3533	,272	1,666	,0	33,3
	od 30 do 54 let	234	2,061	6,9774	,4561	1,162	2,960	,0	42,9
	nad 55 let	106	1,070	6,5340	,6346	-,188	2,329	,0	50,0
	Total	531	1,471	6,2195	,2699	,940	2,001	,0	50,0
% drugi	do 29 let	191	,044	,6030	,0436	-,042	,130	,0	8,3
	od 30 do 54 let	234	,214	3,2686	,2137	-,207	,635	,0	50,0
	nad 55 let	106	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	Total	531	,110	2,1991	,0954	-,078	,297	,0	50,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	5150,323	2	2575,161	6,861	,001
	Within Groups	198167,388	528	375,317		
	Total	203317,711	530			
% starši	Between Groups	66866,560	2	33433,280	74,329	,000
	Within Groups	237494,901	528	449,801		
	Total	304361,461	530			
% otroci	Between Groups	66913,390	2	33456,695	70,031	,000
	Within Groups	252247,520	528	477,742		
	Total	319160,910	530			
% sorojenci	Between Groups	2186,973	2	1093,486	2,832	,060
	Within Groups	203887,153	528	386,150		
	Total	206074,125	530			
% drugi sorodniki	Between Groups	7429,224	2	3714,612	7,879	,000
	Within Groups	248935,922	528	471,470		
	Total	256365,146	530			
% prijatelji	Between Groups	13377,332	2	6688,666	7,334	,001
	Within Groups	481510,009	528	911,951		

	Total	494887,341	530			
% znanci	Between Groups	226,993	2	113,497	2,290	,102
	Within Groups	26171,495	528	49,567		
	Total	26398,488	530			
% sosed	Between Groups	2397,365	2	1198,682	6,718	,001
	Within Groups	94206,917	528	178,422		
	Total	96604,282	530			
% sodelavec	Between Groups	146,630	2	73,315	1,902	,150
	Within Groups	20354,959	528	38,551		
	Total	20501,589	530			
% drugi	Between Groups	4,639	2	2,320	,479	,620
	Within Groups	2558,397	528	4,845		
	Total	2563,036	530			

Descriptives

N_a4h

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
do 29 let	193	5,41	3,923	,282	4,86	5,97	1	22
od 30 do 54 let	235	4,87	3,159	,206	4,46	5,27	1	20
nad 55 let	106	3,82	3,186	,309	3,21	4,43	1	17
Total	534	4,86	3,500	,151	4,56	5,16	1	22

ANOVA

N_a4h

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	173,839	2	86,920	7,262	,001
Within Groups	6355,344	531	11,969		
Total	6529,184	533			

Emocionalna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	do 29 let	197	8,538	11,9894	,8542	6,853	10,223	,0	100,0
	od 30 do 54 let	236	14,983	17,8653	1,1629	12,692	17,274	,0	100,0
	nad 55 let	111	10,134	11,8417	1,1240	7,906	12,361	,0	50,0
	Total	544	11,660	15,0743	,6463	10,390	12,929	,0	100,0
% starši	do 29 let	197	19,454	17,7247	1,2628	16,964	21,945	,0	100,0
	od 30 do 54 let	236	11,164	14,1466	,9209	9,349	12,978	,0	100,0
	nad 55 let	111	2,342	6,9304	,6578	1,038	3,646	,0	50,0
	Total	544	12,366	15,7841	,6767	11,037	13,695	,0	100,0
% otroci	do 29 let	197	,254	3,5624	,2538	-,247	,754	,0	50,0
	od 30 do 54 let	236	17,882	21,4632	1,3971	15,129	20,634	,0	100,0
	nad 55 let	111	23,364	20,1933	1,9167	19,565	27,162	,0	100,0
	Total	544	12,617	19,4335	,8332	10,980	14,253	,0	100,0
% sorojenci	do 29 let	197	9,392	14,0532	1,0013	7,417	11,366	,0	100,0
	od 30 do 54 let	236	10,489	14,8658	,9677	8,583	12,396	,0	100,0
	nad 55 let	111	5,587	9,5368	,9052	3,793	7,381	,0	50,0
	Total	544	9,091	13,7385	,5890	7,934	10,249	,0	100,0
% drugi sorodniki	do 29 let	197	13,301	16,0801	1,1457	11,042	15,561	,0	80,0
	od 30 do 54 let	236	15,027	19,2298	1,2518	12,561	17,493	,0	100,0
	nad 55 let	111	33,307	26,6804	2,5324	28,288	38,326	,0	100,0
	Total	544	18,132	21,3847	,9169	16,331	19,933	,0	100,0
% prijatelji	do 29 let	197	44,243	28,6394	2,0405	40,219	48,267	,0	100,0
	od 30 do 54 let	236	22,796	23,4033	1,5234	19,795	25,797	,0	100,0
	nad 55 let	111	19,584	23,7710	2,2562	15,112	24,055	,0	100,0
	Total	544	29,907	27,6748	1,1865	27,576	32,238	,0	100,0
% znanci	do 29 let	197	2,363	10,9405	,7795	,826	3,900	,0	100,0
	od 30 do 54 let	236	1,661	7,4164	,4828	,710	2,612	,0	66,7
	nad 55 let	111	1,140	5,8626	,5565	,037	2,242	,0	45,5
	Total	544	1,809	8,6130	,3693	1,083	2,534	,0	100,0
% sosed	do 29 let	197	,346	2,3430	,1669	,016	,675	,0	20,0
	od 30 do 54 let	236	1,153	5,6680	,3690	,426	1,880	,0	46,2
	nad 55 let	111	2,648	9,5025	,9019	,861	4,436	,0	57,1
	Total	544	1,166	5,9052	,2532	,669	1,663	,0	57,1
% sodelavec	do 29 let	197	1,937	7,6927	,5481	,856	3,018	,0	60,0
	od 30 do 54 let	236	4,702	12,2098	,7948	3,136	6,268	,0	100,0
	nad 55 let	111	1,415	6,8316	,6484	,130	2,700	,0	50,0
	Total	544	3,030	9,8750	,4234	2,198	3,862	,0	100,0
% drugi	do 29 let	197	,172	1,2942	,0922	-,009	,354	,0	14,3
	od 30 do 54 let	236	,143	1,3543	,0882	-,031	,316	,0	16,7

nad 55 let	111	,480	3,6748	,3488	-,211	1,172	,0	33,3
Total	544	,222	2,0375	,0874	,051	,394	,0	33,3

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	4785,420	2	2392,710	10,914	,000
	Within Groups	118603,701	541	219,231		
	Total	123389,121	543			
% starši	Between Groups	21392,618	2	10696,309	50,810	,000
	Within Groups	113889,723	541	210,517		
	Total	135282,341	543			
% otroci	Between Groups	49471,529	2	24735,764	86,004	,000
	Within Groups	155598,638	541	287,613		
	Total	205070,167	543			
% sorojenci	Between Groups	1841,929	2	920,964	4,950	,007
	Within Groups	100646,768	541	186,038		
	Total	102488,697	543			
% drugi sorodniki	Between Groups	32433,414	2	16216,707	40,639	,000
	Within Groups	215882,371	541	399,043		
	Total	248315,785	543			
% prijatelji	Between Groups	64248,246	2	32124,123	49,424	,000
	Within Groups	351632,421	541	649,968		

% znanci	Total	415880,667	543			
	Between Groups	115,406	2	57,703	,777	,460
	Within Groups	40166,774	541	74,245		
% sosed	Total	40282,180	543			
	Between Groups	376,442	2	188,221	5,487	,004
	Within Groups	18558,453	541	34,304		
% sodelavec	Total	18934,894	543			
	Between Groups	1184,765	2	592,382	6,191	,002
	Within Groups	51766,313	541	95,686		
% drugi	Total	52951,078	543			
	Between Groups	9,386	2	4,693	1,131	,323
	Within Groups	2244,810	541	4,149		
	Total	2254,196	543			

Descriptives

N_a4c

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
do 29 let	199	8,25	5,028	,356	7,54	8,95	1	34
od 30 do 54 let	237	8,20	6,221	,404	7,40	8,99	1	49
nad 55 let	111	8,53	6,261	,594	7,35	9,71	1	38
Total	547	8,28	5,814	,249	7,80	8,77	1	49

ANOVA

N_a4c

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8,825	2	4,412	,130	,878
Within Groups	18450,254	544	33,916		
Total	18459,079	546			

Druženje

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	do 29 let	199	9,238	12,0709	,8557	7,550	10,925	,0	100,0
	od 30 do 54 let	240	11,985	14,8411	,9580	10,098	13,872	,0	100,0
	nad 55 let	109	12,828	20,6804	1,9808	8,901	16,754	,0	100,0
	Total	548	11,155	15,3498	,6557	9,867	12,443	,0	100,0

% starši	do 29 let	199	12,675	13,7116	,9720	10,758	14,592	,0	66,7
	od 30 do 54 let	240	8,836	12,4081	,8009	7,258	10,413	,0	66,7
	nad 55 let	109	2,009	7,0654	,6767	,667	3,350	,0	50,0
	Total	548	8,872	12,6423	,5401	7,811	9,933	,0	66,7
% otroci	do 29 let	199	,213	2,4461	,1734	-,129	,555	,0	33,3
	od 30 do 54 let	240	14,286	18,8518	1,2169	11,889	16,683	,0	100,0
	nad 55 let	109	16,711	20,4128	1,9552	12,836	20,587	,0	100,0
	Total	548	9,658	17,0728	,7293	8,225	11,091	,0	100,0
% sorojenci	do 29 let	199	8,452	12,3235	,8736	6,729	10,175	,0	100,0
	od 30 do 54 let	240	10,453	14,2517	,9199	8,641	12,265	,0	100,0
	nad 55 let	109	7,529	15,4145	1,4764	4,603	10,456	,0	100,0
	Total	548	9,145	13,8592	,5920	7,982	10,308	,0	100,0
% drugi sorodniki	do 29 let	199	12,005	16,6584	1,1809	9,676	14,334	,0	100,0
	od 30 do 54 let	240	15,653	19,2126	1,2402	13,210	18,096	,0	100,0
	nad 55 let	109	25,623	27,0905	2,5948	20,480	30,767	,0	100,0
	Total	548	16,311	20,7568	,8867	14,570	18,053	,0	100,0
% prijatelji	do 29 let	199	54,190	28,1257	1,9938	50,259	58,122	,0	100,0
	od 30 do 54 let	240	32,469	30,0365	1,9388	28,650	36,289	,0	100,0
	nad 55 let	109	29,754	32,5900	3,1216	23,567	35,942	,0	100,0
	Total	548	39,817	31,7689	1,3571	37,151	42,483	,0	100,0
% znanci	do 29 let	199	1,503	8,6395	,6124	,295	2,711	,0	100,0
	od 30 do 54 let	240	1,026	4,2008	,2712	,492	1,560	,0	33,3
	nad 55 let	109	,463	4,3756	,4191	-,368	1,294	,0	45,5
	Total	548	1,087	6,2170	,2656	,565	1,609	,0	100,0
% sosed	do 29 let	199	,575	3,6664	,2599	,062	1,087	,0	33,3
	od 30 do 54 let	240	2,178	7,9641	,5141	1,165	3,190	,0	55,6
	nad 55 let	109	3,503	10,5623	1,0117	1,498	5,508	,0	66,7
	Total	548	1,859	7,4692	,3191	1,232	2,486	,0	66,7
% sodelavec	do 29 let	199	1,053	4,1680	,2955	,471	1,636	,0	28,6
	od 30 do 54 let	240	3,022	9,3195	,6016	1,837	4,207	,0	75,0
	nad 55 let	109	1,580	7,3569	,7047	,183	2,977	,0	60,0
	Total	548	2,020	7,4660	,3189	1,394	2,647	,0	75,0
% drugi	do 29 let	199	,096	1,0021	,0710	-,044	,236	,0	12,5
	od 30 do 54 let	240	,093	1,1326	,0731	-,051	,237	,0	16,7
	nad 55 let	109	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	Total	548	,076	,9620	,0411	-,005	,156	,0	16,7

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	1201,859	2	600,929	2,565	,078
	Within Groups	127681,012	545	234,277		
	Total	128882,871	547			
% starši	Between Groups	8012,539	2	4006,269	27,494	,000
	Within Groups	79413,869	545	145,714		
	Total	87426,408	547			
% otroci	Between Groups	28314,903	2	14157,452	58,843	,000
	Within Groups	131124,542	545	240,595		
	Total	159439,445	547			
% sorojenci	Between Groups	790,976	2	395,488	2,067	,128
	Within Groups	104274,831	545	191,330		
	Total	105065,807	547			
% drugi sorodniki	Between Groups	13246,259	2	6623,130	16,228	,000
	Within Groups	222426,420	545	408,122		
	Total	235672,679	547			
% prijatelji	Between Groups	65106,358	2	32553,179	36,433	,000
	Within Groups	486960,029	545	893,505		

	Total	552066,387	547			
% znanci	Between Groups	77,830	2	38,915	1,007	,366
	Within Groups	21064,257	545	38,650		
	Total	21142,087	547			
% sosed	Between Groups	647,239	2	323,620	5,905	,003
	Within Groups	29869,480	545	54,806		
	Total	30516,719	547			
% sodelavec	Between Groups	447,898	2	223,949	4,063	,018
	Within Groups	30042,850	545	55,124		
	Total	30490,748	547			
% drugi	Between Groups	,778	2	,389	,419	,658
	Within Groups	505,433	545	,927		
	Total	506,210	547			

Descriptives

N_a4j

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
do 29 let	201	8,51	4,875	,344	7,83	9,19	1	24
od 30 do 54 let	241	8,01	4,921	,317	7,38	8,63	1	30
nad 55 let	109	6,65	5,231	,501	5,66	7,64	1	28
Total	551	7,92	5,003	,213	7,51	8,34	1	30

ANOVA

N_a4j

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	247,844	2	123,922	5,023	,007
Within Groups	13518,955	548	24,670		
Total	13766,799	550			

3. raziskovalno vprašanje

KRAJ BIVANJA

Informacijska opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Mesto	210	24,817	28,5839	1,9725	20,928	28,705	,0	100,0
	Kraj	141	25,650	29,5484	2,4884	20,730	30,569	,0	100,0
	Podeželje	162	28,621	32,2439	2,5333	23,618	33,624	,0	100,0
	Total	513	26,247	30,0317	1,3259	23,642	28,852	,0	100,0
% starši	Mesto	210	22,846	25,4025	1,7529	19,391	26,302	,0	100,0
	Kraj	141	20,653	28,2215	2,3767	15,954	25,352	,0	100,0
	Podeželje	162	18,811	26,3118	2,0673	14,729	22,894	,0	100,0
	Total	513	20,969	26,4922	1,1697	18,672	23,267	,0	100,0
% otroci	Mesto	210	10,130	21,6068	1,4910	7,191	13,070	,0	100,0
	Kraj	141	11,087	21,8705	1,8418	7,446	14,729	,0	100,0
	Podeželje	162	15,325	27,3966	2,1525	11,074	19,575	,0	100,0
	Total	513	12,034	23,7179	1,0472	9,976	14,091	,0	100,0
% sorojenci	Mesto	210	7,012	11,9433	,8242	5,387	8,636	,0	50,0
	Kraj	141	11,835	18,3239	1,5432	8,784	14,886	,0	100,0
	Podeželje	162	8,340	13,2529	1,0412	6,284	10,396	,0	50,0
	Total	513	8,757	14,4631	,6386	7,502	10,011	,0	100,0
% drugi sorodniki	Mesto	210	7,469	15,1311	1,0441	5,411	9,528	,0	71,4
	Kraj	141	9,467	19,8316	1,6701	6,165	12,769	,0	100,0
	Podeželje	162	7,646	15,2605	1,1990	5,278	10,013	,0	66,7
	Total	513	8,074	16,5823	,7321	6,636	9,512	,0	100,0
% prijatelji	Mesto	210	24,745	28,4646	1,9642	20,872	28,617	,0	100,0
	Kraj	141	18,195	26,9635	2,2707	13,705	22,684	,0	100,0
	Podeželje	162	18,495	27,1976	2,1368	14,275	22,715	,0	100,0
	Total	513	20,971	27,7857	1,2268	18,561	23,381	,0	100,0
% znanci	Mesto	210	,119	1,7252	,1190	-,116	,354	,0	25,0
	Kraj	141	,284	3,3686	,2837	-,277	,845	,0	40,0
	Podeželje	162	,077	,9821	,0772	-,075	,230	,0	12,5
	Total	513	,151	2,1513	,0950	-,036	,338	,0	40,0
%sosed	Mesto	210	,442	3,9035	,2694	-,089	,973	,0	42,9
	Kraj	141	,177	2,1054	,1773	-,173	,528	,0	25,0
	Podeželje	162	1,080	8,5701	,6733	-,249	2,410	,0	100,0
	Total	513	,571	5,5370	,2445	,091	1,051	,0	100,0
% sodelavec	Mesto	210	1,920	7,4745	,5158	,903	2,936	,0	50,0
	Kraj	141	2,597	9,3472	,7872	1,041	4,154	,0	60,0
	Podeželje	162	1,430	7,0506	,5539	,336	2,524	,0	50,0
	Total	513	1,951	7,9075	,3491	1,265	2,637	,0	60,0
% drugi	Mesto	210	,500	5,7759	,3986	-,286	1,286	,0	80,0

Kraj	141	,055	,6478	,0546	-,053	,162	,0	7,7
Podeželje	162	,175	1,6985	,1334	-,089	,438	,0	20,0
Total	513	,275	3,8311	,1691	-,057	,607	,0	80,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	1392,887	2	696,444	,772	,463
	Within Groups	460381,961	510	902,710		
	Total	461774,848	512			
% starši	Between Groups	1508,361	2	754,181	1,075	,342
	Within Groups	357831,072	510	701,630		
	Total	359339,433	512			
% otroci	Between Groups	2641,459	2	1320,730	2,360	,095
	Within Groups	285379,282	510	559,567		
	Total	288020,741	512			
% sorojenci	Between Groups	2003,982	2	1001,991	4,862	,008
	Within Groups	105097,563	510	206,074		
	Total	107101,545	512			
% drugi sorodniki	Between Groups	380,153	2	190,077	,690	,502
	Within Groups	140406,101	510	275,306		
	Total	140786,254	512			
% prijatelji	Between Groups	5070,640	2	2535,320	3,314	,037
	Within Groups	390216,979	510	765,131		
	Total	395287,619	512			
% znanci	Between Groups	3,580	2	1,790	,386	,680
	Within Groups	2365,962	510	4,639		

% sosed	Total	2369,542	512			
	Between Groups	67,351	2	33,676	1,099	,334
	Within Groups	15629,977	510	30,647		
% sodelavec	Total	15697,329	512			
	Between Groups	103,075	2	51,537	,824	,439
	Within Groups	31911,705	510	62,572		
% drugi	Total	32014,780	512			
	Between Groups	19,107	2	9,553	,650	,522
	Within Groups	7495,741	510	14,698		
	Total	7514,848	512			

Descriptives

N a4f

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Mesto	211	4,22	2,837	,195	3,84	4,61	1	16
Kraj	142	3,85	2,532	,212	3,43	4,27	1	15
Podeželje	162	3,77	2,376	,187	3,40	4,14	1	13
Total	515	3,98	2,619	,115	3,75	4,21	1	16

ANOVA

N a4f

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	21,790	2	10,895	1,592	,204
Within Groups	3502,975	512	6,842		
Total	3524,765	514			

Materialna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Mesto	210	15,518	22,4419	1,5486	12,465	18,571	,0	100,0
	Kraj	151	14,221	20,6445	1,6800	10,901	17,541	,0	100,0
	Podeželje	170	10,101	13,5946	1,0427	8,043	12,160	,0	66,7
	Total	531	13,415	19,5862	,8500	11,745	15,085	,0	100,0
% starši	Mesto	210	19,790	26,9697	1,8611	16,121	23,459	,0	100,0
	Kraj	151	14,956	20,0600	1,6325	11,730	18,181	,0	100,0

	Podeželje	170	15,255	22,9739	1,7620	11,776	18,733	,0	100,0
	Total	531	16,963	23,9639	1,0399	14,920	19,006	,0	100,0
% otroci	Mesto	210	11,037	23,4330	1,6170	7,850	14,225	,0	100,0
	Kraj	151	14,269	24,1970	1,9691	10,378	18,160	,0	100,0
	Podeželje	170	17,382	25,8322	1,9812	13,471	21,294	,0	100,0
	Total	531	13,988	24,5396	1,0649	11,896	16,080	,0	100,0
% sorojenci	Mesto	210	8,510	16,7011	1,1525	6,238	10,782	,0	100,0
	Kraj	151	13,826	21,6521	1,7620	10,344	17,307	,0	100,0
	Podeželje	170	11,848	21,0426	1,6139	8,662	15,034	,0	100,0
	Total	531	11,090	19,7185	,8557	9,409	12,771	,0	100,0
% drugi sorodniki	Mesto	210	12,950	22,4942	1,5522	9,890	16,010	,0	100,0
	Kraj	151	13,449	19,7808	1,6097	10,268	16,630	,0	100,0
	Podeželje	170	16,129	23,1895	1,7786	12,618	19,640	,0	100,0
	Total	531	14,109	21,9934	,9544	12,235	15,984	,0	100,0
% prijatelji	Mesto	210	27,711	31,7384	2,1902	23,393	32,028	,0	100,0
	Kraj	151	23,055	27,8768	2,2686	18,572	27,537	,0	100,0
	Podeželje	170	23,601	31,2790	2,3990	18,865	28,337	,0	100,0
	Total	531	25,071	30,5573	1,3261	22,466	27,676	,0	100,0
% znanci	Mesto	210	1,310	10,1787	,7024	-,075	2,694	,0	100,0
	Kraj	151	,614	3,0514	,2483	,123	1,105	,0	16,7
	Podeželje	170	,634	4,4112	,3383	-,034	1,302	,0	50,0
	Total	531	,895	7,0575	,3063	,294	1,497	,0	100,0
% sosed	Mesto	210	1,480	9,0777	,6264	,245	2,715	,0	100,0
	Kraj	151	3,669	14,9370	1,2156	1,267	6,071	,0	100,0
	Podeželje	170	3,930	16,3580	1,2546	1,454	6,407	,0	100,0
	Total	531	2,887	13,5008	,5859	1,736	4,038	,0	100,0
% sodelavec	Mesto	210	1,455	6,5805	,4541	,560	2,350	,0	50,0
	Kraj	151	1,941	6,2692	,5102	,933	2,950	,0	28,6
	Podeželje	170	1,071	5,7023	,4373	,208	1,934	,0	42,9
	Total	531	1,471	6,2195	,2699	,940	2,001	,0	50,0
% drugi	Mesto	210	,238	3,4503	,2381	-,231	,707	,0	50,0
	Kraj	151	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	Podeželje	170	,049	,6391	,0490	-,048	,146	,0	8,3
	Total	531	,110	2,1991	,0954	-,078	,297	,0	50,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	2893,856	2	1446,928	3,812	,023
	Within Groups	200423,854	528	379,591		
	Total	203317,711	530			
% starši	Between Groups	2783,032	2	1391,516	2,436	,088
	Within Groups	301578,429	528	571,171		
	Total	304361,461	530			
% otroci	Between Groups	3799,060	2	1899,530	3,180	,042
	Within Groups	315361,850	528	597,276		
	Total	319160,910	530			
% sorojenci	Between Groups	2624,852	2	1312,426	3,406	,034
	Within Groups	203449,273	528	385,321		
	Total	206074,125	530			

% drugi sorodniki	Between Groups	1041,438	2	520,719	1,077	,341
	Within Groups	255323,709	528	483,568		
	Total	256365,146	530			
% prijatelji	Between Groups	2444,267	2	1222,133	1,310	,271
	Within Groups	492443,074	528	932,657		
	Total	494887,341	530			
% znanci	Between Groups	59,587	2	29,794	,597	,551
	Within Groups	26338,901	528	49,884		
	Total	26398,488	530			
% soosed	Between Groups	692,964	2	346,482	1,907	,149
	Within Groups	95911,318	528	181,650		
	Total	96604,282	530			
% sodelavec	Between Groups	60,666	2	30,333	,784	,457
	Within Groups	20440,923	528	38,714		
	Total	20501,589	530			
% drugi	Between Groups	5,905	2	2,953	,610	,544
	Within Groups	2557,131	528	4,843		
	Total	2563,036	530			

Descriptives

N_a4h

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
					Mesto	211		
Kraj	153	4,80	3,343	,270	4,26	5,33	1	17
Podeželje	170	4,92	3,309	,254	4,42	5,42	1	17
Total	534	4,86	3,500	,151	4,56	5,16	1	22

ANOVA

N_a4h

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1,172	2	,586	,048	,953
Within Groups	6528,012	531	12,294		
Total	6529,184	533			

Emocionalna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Mesto	217	11,523	15,5712	1,0570	9,440	13,606	,0	100,0
	Kraj	153	11,907	16,6474	1,3459	9,248	14,566	,0	100,0
	Podeželje	174	11,613	12,9201	,9795	9,680	13,546	,0	100,0
	Total	544	11,660	15,0743	,6463	10,390	12,929	,0	100,0
% starši	Mesto	217	11,797	14,7781	1,0032	9,820	13,775	,0	100,0
	Kraj	153	12,607	16,3863	1,3248	9,990	15,225	,0	100,0
	Podeželje	174	12,863	16,5130	1,2519	10,392	15,334	,0	100,0
	Total	544	12,366	15,7841	,6767	11,037	13,695	,0	100,0
% otroci	Mesto	217	9,419	17,8809	1,2138	7,026	11,811	,0	100,0
	Kraj	153	13,142	19,4265	1,5705	10,039	16,245	,0	100,0
	Podeželje	174	16,143	20,7129	1,5702	13,044	19,242	,0	100,0
	Total	544	12,617	19,4335	,8332	10,980	14,253	,0	100,0
% sorojenci	Mesto	217	7,772	12,9206	,8771	6,043	9,501	,0	100,0
	Kraj	153	10,255	15,2531	1,2331	7,819	12,691	,0	100,0
	Podeželje	174	9,714	13,2590	1,0052	7,730	11,697	,0	100,0

	Total	544	9,091	13,7385	,5890	7,934	10,249	,0	100,0
% drugi sorodniki	Mesto	217	17,479	21,8388	1,4825	14,557	20,401	,0	100,0
	Kraj	153	19,419	20,8798	1,6880	16,084	22,754	,0	100,0
	Podeželje	174	17,814	21,3243	1,6166	14,623	21,005	,0	100,0
	Total	544	18,132	21,3847	,9169	16,331	19,933	,0	100,0
% prijatelji	Mesto	217	34,947	28,3962	1,9277	31,148	38,746	,0	100,0
	Kraj	153	26,699	26,9635	2,1799	22,392	31,006	,0	100,0
	Podeželje	174	26,443	26,5585	2,0134	22,469	30,417	,0	100,0
	Total	544	29,907	27,6748	1,1865	27,576	32,238	,0	100,0
% znanci	Mesto	217	2,227	10,8889	,7392	,770	3,684	,0	100,0
	Kraj	153	1,722	7,5820	,6130	,511	2,933	,0	50,0
	Podeželje	174	1,364	5,8199	,4412	,493	2,234	,0	40,0
	Total	544	1,809	8,6130	,3693	1,083	2,534	,0	100,0
% sosed	Mesto	217	1,118	5,8372	,3963	,337	1,899	,0	57,1
	Kraj	153	1,223	5,9169	,4784	,278	2,168	,0	50,0
	Podeželje	174	1,176	6,0118	,4558	,276	2,075	,0	50,0
	Total	544	1,166	5,9052	,2532	,669	1,663	,0	57,1
% sodelavec	Mesto	217	3,508	11,3609	,7712	1,988	5,028	,0	100,0
	Kraj	153	2,949	9,1463	,7394	1,488	4,410	,0	58,3
	Podeželje	174	2,505	8,4175	,6381	1,245	3,764	,0	50,0
	Total	544	3,030	9,8750	,4234	2,198	3,862	,0	100,0
% drugi	Mesto	217	,209	1,8233	,1238	-,035	,453	,0	20,0
	Kraj	153	,077	,6703	,0542	-,030	,184	,0	5,9
	Podeželje	174	,367	2,9060	,2203	-,068	,802	,0	33,3
	Total	544	,222	2,0375	,0874	,051	,394	,0	33,3

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	13,775	2	6,888	,030	,970
	Within Groups	123375,346	541	228,051		
	Total	123389,121	543			
% starši	Between Groups	122,054	2	61,027	,244	,783
	Within Groups	135160,286	541	249,834		
	Total	135282,341	543			
% otroci	Between Groups	4425,257	2	2212,628	5,966	,003
	Within Groups	200644,911	541	370,878		
	Total	205070,167	543			
% sorojenci	Between Groups	652,144	2	326,072	1,732	,178
	Within Groups	101836,554	541	188,238		
	Total	102488,697	543			
% drugi sorodniki	Between Groups	363,571	2	181,785	,397	,673
	Within Groups	247952,214	541	458,322		
	Total	248315,785	543			
% prijatelji	Between Groups	9174,764	2	4587,382	6,102	,002
	Within Groups	406705,903	541	751,767		
	Total	415880,667	543			
% znanci	Between Groups	73,670	2	36,835	,496	,609
	Within Groups	40208,510	541	74,323		

% sosed	Total	40282,180	543			
	Between Groups	1,023	2	,511	,015	,985
	Within Groups	18933,871	541	34,998		
% sodelavec	Total	18934,894	543			
	Between Groups	98,695	2	49,347	,505	,604
	Within Groups	52852,383	541	97,694		
% drugi	Total	52951,078	543			
	Between Groups	6,901	2	3,451	,831	,436
	Within Groups	2247,294	541	4,154		
	Total	2254,196	543			

Descriptives

N a4c

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Mesto	218	8,89	6,519	,442	8,02	9,76	1	38
Kraj	155	8,09	6,039	,485	7,13	9,05	1	49
Podeželje	174	7,69	4,479	,340	7,02	8,36	1	28
Total	547	8,28	5,814	,249	7,80	8,77	1	49

ANOVA

N a4c

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	148,528	2	74,264	2,206	,111
Within Groups	18310,550	544	33,659		
Total	18459,079	546			

Druženje

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Mesto	219	11,135	14,6757	,9917	9,180	13,090	,0	100,0
	Kraj	154	10,136	13,1134	1,0567	8,048	12,223	,0	100,0
	Podeželje	175	12,077	17,8293	1,3478	9,417	14,737	,0	100,0
	Total	548	11,155	15,3498	,6557	9,867	12,443	,0	100,0
% starši	Mesto	219	9,696	12,9076	,8722	7,977	11,415	,0	66,7

	Kraj	154	8,590	11,7497	,9468	6,719	10,460	,0	50,0
	Podeželje	175	8,089	13,0683	,9879	6,140	10,039	,0	66,7
	Total	548	8,872	12,6423	,5401	7,811	9,933	,0	66,7
% otroci	Mesto	219	7,479	15,0957	1,0201	5,468	9,489	,0	100,0
	Kraj	154	11,259	17,9522	1,4466	8,401	14,117	,0	100,0
	Podeželje	175	10,976	18,3694	1,3886	8,236	13,717	,0	100,0
	Total	548	9,658	17,0728	,7293	8,225	11,091	,0	100,0
% sorojenci	Mesto	219	8,136	13,7541	,9294	6,304	9,968	,0	100,0
	Kraj	154	10,337	14,5658	1,1737	8,018	12,656	,0	75,0
	Podeželje	175	9,358	13,3294	1,0076	7,369	11,347	,0	100,0
	Total	548	9,145	13,8592	,5920	7,982	10,308	,0	100,0
% drugi sorodniki	Mesto	219	15,773	20,9008	1,4123	12,990	18,557	,0	100,0
	Kraj	154	15,762	19,7529	1,5917	12,618	18,907	,0	100,0
	Podeželje	175	17,468	21,4958	1,6249	14,261	20,675	,0	100,0
	Total	548	16,311	20,7568	,8867	14,570	18,053	,0	100,0
% prijatelji	Mesto	219	42,570	30,2326	2,0429	38,543	46,596	,0	100,0
	Kraj	154	37,651	31,9638	2,5757	32,563	42,740	,0	100,0
	Podeželje	175	38,278	33,3649	2,5221	33,300	43,256	,0	100,0
	Total	548	39,817	31,7689	1,3571	37,151	42,483	,0	100,0
% znanci	Mesto	219	1,283	8,2271	,5559	,188	2,379	,0	100,0
	Kraj	154	1,367	5,6030	,4515	,475	2,259	,0	45,5
	Podeželje	175	,596	2,9564	,2235	,155	1,037	,0	23,1
	Total	548	1,087	6,2170	,2656	,565	1,609	,0	100,0
% sosed	Mesto	219	1,551	6,7988	,4594	,645	2,456	,0	55,6
	Kraj	154	2,009	7,6766	,6186	,787	3,231	,0	50,0
	Podeželje	175	2,113	8,0901	,6116	,906	3,320	,0	66,7
	Total	548	1,859	7,4692	,3191	1,232	2,486	,0	66,7
% sodelavec	Mesto	219	2,378	8,6310	,5832	1,228	3,527	,0	75,0
	Kraj	154	2,852	8,1325	,6553	1,558	4,147	,0	50,0
	Podeželje	175	,840	4,6447	,3511	,147	1,533	,0	42,9
	Total	548	2,020	7,4660	,3189	1,394	2,647	,0	75,0
% drugi	Mesto	219	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	Kraj	154	,036	,4477	,0361	-,035	,107	,0	5,6
	Podeželje	175	,205	1,6455	,1244	-,041	,450	,0	16,7
	Total	548	,076	,9620	,0411	-,005	,156	,0	16,7

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	308,739	2	154,369	,654	,520
	Within Groups	128574,132	545	235,916		
	Total	128882,871	547			
% starši	Between Groups	267,997	2	133,999	,838	,433
	Within Groups	87158,410	545	159,924		
	Total	87426,408	547			
% otroci	Between Groups	1738,809	2	869,405	3,005	,050
	Within Groups	157700,636	545	289,359		
	Total	159439,445	547			

% sorojenci	Between Groups	449,699	2	224,850	1,171	,311
	Within Groups	104616,108	545	191,956		
	Total	105065,807	547			
% drugi sorodniki	Between Groups	343,829	2	171,914	,398	,672
	Within Groups	235328,850	545	431,796		
	Total	235672,679	547			
% prijatelji	Between Groups	2795,968	2	1397,984	1,387	,251
	Within Groups	549270,419	545	1007,836		
	Total	552066,387	547			
% znanci	Between Groups	62,754	2	31,377	,811	,445
	Within Groups	21079,333	545	38,678		
	Total	21142,087	547			
% sosed	Between Groups	35,589	2	17,794	,318	,728
	Within Groups	30481,131	545	55,929		
	Total	30516,719	547			
% sodelavec	Between Groups	378,410	2	189,205	3,424	,033
	Within Groups	30112,337	545	55,252		
	Total	30490,748	547			
% drugi	Between Groups	4,412	2	2,206	2,396	,092
	Within Groups	501,799	545	,921		
	Total	506,210	547			

Descriptives

N a4j

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Mesto	220	8,45	5,249	,354	7,75	9,15	1	24
Kraj	156	8,06	4,965	,397	7,27	8,84	1	30
Podeželje	175	7,14	4,637	,351	6,45	7,83	1	28
Total	551	7,92	5,003	,213	7,51	8,34	1	30

ANOVA

N a4j

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	170,439	2	85,220	3,435	,033
Within Groups	13596,359	548	24,811		
Total	13766,799	550			

IZOBRAZBA

Informacijska opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	OŠ	44	24,165	34,3933	5,1850	13,708	34,621	,0	100,0
	SŠ	344	24,405	28,7574	1,5505	21,356	27,455	,0	100,0
	FAKULTETA	125	32,048	31,3266	2,8019	26,502	37,594	,0	100,0
	Total	513	26,247	30,0317	1,3259	23,642	28,852	,0	100,0
% starši	OŠ	44	7,484	22,8569	3,4458	,535	14,433	,0	100,0
	SŠ	344	24,037	27,6133	1,4888	21,109	26,966	,0	100,0
	FAKULTETA	125	17,274	22,4312	2,0063	13,303	21,245	,0	100,0
	Total	513	20,969	26,4922	1,1697	18,672	23,267	,0	100,0
% otroci	OŠ	44	34,125	38,3129	5,7759	22,477	45,774	,0	100,0
	SŠ	344	10,034	21,1956	1,1428	7,786	12,281	,0	100,0
	FAKULTETA	125	9,762	19,5336	1,7471	6,304	13,220	,0	100,0
	Total	513	12,034	23,7179	1,0472	9,976	14,091	,0	100,0
% sorojenci	OŠ	44	5,482	13,6692	2,0607	1,326	9,637	,0	66,7
	SŠ	344	9,166	14,0188	,7558	7,679	10,653	,0	66,7
	FAKULTETA	125	8,784	15,8443	1,4172	5,979	11,589	,0	100,0
	Total	513	8,757	14,4631	,6386	7,502	10,011	,0	100,0
% drugi sorodniki	OŠ	44	14,200	26,0532	3,9277	6,279	22,121	,0	100,0
	SŠ	344	8,195	16,0662	,8662	6,491	9,899	,0	100,0
	FAKULTETA	125	5,585	12,8993	1,1538	3,302	7,869	,0	66,7
	Total	513	8,074	16,5823	,7321	6,636	9,512	,0	100,0
% prijatelji	OŠ	44	13,598	25,6104	3,8609	5,811	21,384	,0	100,0
	SŠ	344	21,381	28,0330	1,5114	18,408	24,354	,0	100,0
	FAKULTETA	125	22,436	27,6528	2,4733	17,541	27,332	,0	100,0
	Total	513	20,971	27,7857	1,2268	18,561	23,381	,0	100,0
% znanci	OŠ	44	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	SŠ	344	,109	1,5053	,0812	-,051	,269	,0	25,0
	FAKULTETA	125	,320	3,5777	,3200	-,313	,953	,0	40,0
	Total	513	,151	2,1513	,0950	-,036	,338	,0	40,0
% sosed	OŠ	44	,947	4,4808	,6755	-,415	2,309	,0	25,0
	SŠ	344	,536	6,0707	,3273	-,107	1,180	,0	100,0
	FAKULTETA	125	,533	4,1993	,3756	-,210	1,277	,0	33,3
	Total	513	,571	5,5370	,2445	,091	1,051	,0	100,0
% sodelavec	OŠ	44	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	SŠ	344	2,112	8,2731	,4461	1,235	2,990	,0	60,0
	FAKULTETA	125	2,195	8,2084	,7342	,742	3,648	,0	50,0
	Total	513	1,951	7,9075	,3491	1,265	2,637	,0	60,0
% drugi	OŠ	44	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	SŠ	344	,024	,4493	,0242	-,023	,072	,0	8,3
	FAKULTETA	125	1,062	7,6955	,6883	-,301	2,424	,0	80,0
	Total	513	,275	3,8311	,1691	-,057	,607	,0	80,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	5563,785	2	2781,892	3,110	,045
	Within Groups	456211,064	510	894,531		
	Total	461774,848	512			
% starši	Between Groups	12946,671	2	6473,335	9,531	,000
	Within Groups	346392,762	510	679,201		
	Total	359339,433	512			
% otroci	Between Groups	23495,179	2	11747,589	22,649	,000
	Within Groups	264525,562	510	518,678		
	Total	288020,741	512			
% sorojenci	Between Groups	529,645	2	264,823	1,267	,282
	Within Groups	106571,899	510	208,965		
	Total	107101,545	512			
% drugi sorodniki	Between Groups	2430,204	2	1215,102	4,479	,012
	Within Groups	138356,050	510	271,286		
	Total	140786,254	512			
% prijatelji	Between Groups	2718,382	2	1359,191	1,766	,172
	Within Groups	392569,237	510	769,744		
	Total	395287,619	512			
% znanci	Between Groups	5,180	2	2,590	,559	,572
	Within Groups	2364,362	510	4,636		
	Total	2369,542	512			
% sosed	Between Groups	6,809	2	3,404	,111	,895
	Within Groups	15690,520	510	30,766		
	Total	15697,329	512			
% sodelavec	Between Groups	183,885	2	91,942	1,473	,230
	Within Groups	31830,895	510	62,414		
	Total	32014,780	512			
% drugi	Between Groups	102,291	2	51,146	3,519	,030
	Within Groups	7412,556	510	14,534		
	Total	7514,848	512			

Descriptives

N a4f

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
OŠ	44	3,20	2,775	,418	2,36	4,05	1	14
SŠ	346	4,11	2,649	,142	3,83	4,39	1	16
FAKULTETA	125	3,89	2,440	,218	3,46	4,32	1	13
Total	515	3,98	2,619	,115	3,75	4,21	1	16

ANOVA

N a4f

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
--	----------------	----	-------------	---	------

Between Groups	33,347	2	16,674	2,445	,088
Within Groups	3491,418	512	6,819		
Total	3524,765	514			

Materialna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	OŠ	55	14,056	25,6126	3,4536	7,132	20,980	,0	100,0
	SŠ	345	12,270	18,2897	,9847	10,333	14,207	,0	100,0
	FAKULTETA	131	16,162	19,8761	1,7366	12,726	19,597	,0	100,0
	Total	531	13,415	19,5862	,8500	11,745	15,085	,0	100,0
% starši	OŠ	55	4,903	16,6214	2,2412	,410	9,396	,0	100,0
	SŠ	345	18,880	24,8870	1,3399	16,245	21,516	,0	100,0
	FAKULTETA	131	16,979	22,7216	1,9852	13,051	20,906	,0	100,0
	Total	531	16,963	23,9639	1,0399	14,920	19,006	,0	100,0
% otroci	OŠ	55	29,620	33,2200	4,4794	20,640	38,601	,0	100,0
	SŠ	345	11,396	22,4389	1,2081	9,020	13,772	,0	100,0
	FAKULTETA	131	14,251	23,3031	2,0360	10,223	18,279	,0	100,0
	Total	531	13,988	24,5396	1,0649	11,896	16,080	,0	100,0
% sorojenci	OŠ	55	4,922	13,3564	1,8010	1,311	8,533	,0	66,7

	SŠ	345	11,970	20,7540	1,1174	9,772	14,168	,0	100,0
	FAKULTETA	131	11,364	18,7906	1,6417	8,116	14,612	,0	100,0
	Total	531	11,090	19,7185	,8557	9,409	12,771	,0	100,0
% drugi sorodniki	OŠ	55	23,354	31,7003	4,2745	14,784	31,924	,0	100,0
	SŠ	345	13,152	19,6855	1,0598	11,067	15,237	,0	100,0
	FAKULTETA	131	12,750	22,1072	1,9315	8,928	16,571	,0	100,0
% prijatelji	Total	531	14,109	21,9934	,9544	12,235	15,984	,0	100,0
	OŠ	55	16,806	29,5674	3,9869	8,813	24,799	,0	100,0
	SŠ	345	26,919	31,3456	1,6876	23,599	30,238	,0	100,0
% znanci	FAKULTETA	131	23,675	28,3513	2,4771	18,775	28,576	,0	100,0
	Total	531	25,071	30,5573	1,3261	22,466	27,676	,0	100,0
	OŠ	55	,202	1,4982	,2020	-,203	,607	,0	11,1
% sosed	SŠ	345	1,042	8,4242	,4535	,150	1,934	,0	100,0
	FAKULTETA	131	,802	3,7516	,3278	,153	1,450	,0	25,0
	Total	531	,895	7,0575	,3063	,294	1,497	,0	100,0
% sodelavec	OŠ	55	5,717	20,3383	2,7424	,219	11,215	,0	100,0
	SŠ	345	2,713	13,6943	,7373	1,263	4,163	,0	100,0
	FAKULTETA	131	2,157	8,4283	,7364	,700	3,614	,0	50,0
% sodelavec	Total	531	2,887	13,5008	,5859	1,736	4,038	,0	100,0
	OŠ	55	,420	3,1117	,4196	-,422	1,261	,0	23,1
	SŠ	345	1,635	6,6216	,3565	,933	2,336	,0	50,0
% drugi	FAKULTETA	131	1,480	6,0926	,5323	,427	2,533	,0	33,3
	Total	531	1,471	6,2195	,2699	,940	2,001	,0	50,0
	OŠ	55	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
% drugi	SŠ	345	,024	,4487	,0242	-,023	,072	,0	8,3
	FAKULTETA	131	,382	4,3685	,3817	-,373	1,137	,0	50,0
	Total	531	,110	2,1991	,0954	-,078	,297	,0	50,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	1463,235	2	731,618	1,914	,149
	Within Groups	201854,476	528	382,300		
	Total	203317,711	530			
% starši	Between Groups	9267,526	2	4633,763	8,291	,000
	Within Groups	295093,934	528	558,890		
	Total	304361,461	530			
% otroci	Between Groups	15767,957	2	7883,979	13,721	,000
	Within Groups	303392,953	528	574,608		
	Total	319160,910	530			
% sorojenci	Between Groups	2369,324	2	1184,662	3,071	,047
	Within Groups	203704,801	528	385,805		
	Total	206074,125	530			
% drugi sorodniki	Between Groups	5258,675	2	2629,337	5,529	,004
	Within Groups	251106,471	528	475,580		
	Total	256365,146	530			
% prijatelji	Between Groups	5190,242	2	2595,121	2,798	,062
	Within Groups	489697,099	528	927,457		
	Total	494887,341	530			

% znanci	Between Groups	34,981	2	17,490	,350	,705
	Within Groups	26363,508	528	49,931		
	Total	26398,488	530			
% sosed	Between Groups	520,738	2	260,369	1,431	,240
	Within Groups	96083,544	528	181,976		
	Total	96604,282	530			
% sodelavec	Between Groups	70,043	2	35,022	,905	,405
	Within Groups	20431,546	528	38,696		
	Total	20501,589	530			
% drugi	Between Groups	12,877	2	6,439	1,333	,265
	Within Groups	2550,159	528	4,830		
	Total	2563,036	530			

Descriptives

N a4h

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
OŠ	55	3,47	2,617	,353	2,77	4,18	1	13
SŠ	348	4,99	3,589	,192	4,61	5,37	1	22
FAKULTETA	131	5,08	3,477	,304	4,48	5,69	1	20
Total	534	4,86	3,500	,151	4,56	5,16	1	22

ANOVA

N a4h

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	118,424	2	59,212	4,904	,008
Within Groups	6410,760	531	12,073		
Total	6529,184	533			

Emocionalna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	OŠ	55	9,087	11,1997	1,5102	6,059	12,115	,0	50,0
	SŠ	358	11,070	14,9707	,7912	9,514	12,626	,0	100,0
	FAKULTETA	131	14,351	16,4474	1,4370	11,508	17,194	,0	100,0
	Total	544	11,660	15,0743	,6463	10,390	12,929	,0	100,0
% starši	OŠ	55	4,563	9,2193	1,2431	2,071	7,055	,0	33,3

	SŠ	358	13,908	17,2127	,9097	12,119	15,697	,0	100,0
	FAKULTETA	131	11,428	12,5904	1,1000	9,252	13,604	,0	50,0
	Total	544	12,366	15,7841	,6767	11,037	13,695	,0	100,0
% otroci	OŠ	55	25,957	23,5350	3,1735	19,595	32,319	,0	100,0
	SŠ	358	10,035	18,1893	,9613	8,144	11,925	,0	100,0
	FAKULTETA	131	14,071	18,5212	1,6182	10,870	17,273	,0	100,0
% sorojenci	Total	544	12,617	19,4335	,8332	10,980	14,253	,0	100,0
	OŠ	55	8,494	15,8098	2,1318	4,220	12,768	,0	100,0
	SŠ	358	9,099	12,5961	,6657	7,790	10,408	,0	100,0
% drugi sorodniki	FAKULTETA	131	9,322	15,7681	1,3777	6,597	12,048	,0	100,0
	Total	544	9,091	13,7385	,5890	7,934	10,249	,0	100,0
	OŠ	55	31,932	24,8927	3,3565	25,203	38,662	,0	100,0
% prijatelji	SŠ	358	17,649	21,0264	1,1113	15,463	19,834	,0	100,0
	FAKULTETA	131	13,659	18,3644	1,6045	10,484	16,833	,0	75,0
	Total	544	18,132	21,3847	,9169	16,331	19,933	,0	100,0
% znanci	OŠ	55	17,388	25,2334	3,4025	10,567	24,210	,0	100,0
	SŠ	358	32,612	28,4688	1,5046	29,653	35,572	,0	100,0
	FAKULTETA	131	27,770	24,8565	2,1717	23,474	32,067	,0	100,0
% sosed	Total	544	29,907	27,6748	1,1865	27,576	32,238	,0	100,0
	OŠ	55	,606	4,4947	,6061	-,609	1,821	,0	33,3
	SŠ	358	1,590	8,6970	,4597	,686	2,494	,0	100,0
% sodelavec	FAKULTETA	131	2,913	9,5804	,8370	1,257	4,569	,0	50,0
	Total	544	1,809	8,6130	,3693	1,083	2,534	,0	100,0
	OŠ	55	1,366	6,0300	,8131	-,264	2,997	,0	38,5
% drugi	SŠ	358	1,263	6,4964	,3433	,588	1,938	,0	57,1
	FAKULTETA	131	,817	3,8060	,3325	,159	1,475	,0	27,3
	Total	544	1,166	5,9052	,2532	,669	1,663	,0	57,1
% drugi	OŠ	55	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	SŠ	358	2,633	8,8556	,4680	1,713	3,554	,0	60,0
	FAKULTETA	131	5,386	13,4925	1,1788	3,054	7,718	,0	100,0
% drugi	Total	544	3,030	9,8750	,4234	2,198	3,862	,0	100,0
	OŠ	55	,606	4,4947	,6061	-,609	1,821	,0	33,3
	SŠ	358	,141	1,3015	,0688	,006	,277	,0	16,7
% drugi	FAKULTETA	131	,282	2,0524	,1793	-,072	,637	,0	20,0
	Total	544	,222	2,0375	,0874	,051	,394	,0	33,3

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	1437,434	2	718,717	3,188	,042
	Within Groups	121951,688	541	225,419		
	Total	123389,121	543			
% starši	Between Groups	4314,979	2	2157,490	8,912	,000
	Within Groups	130967,362	541	242,084		
	Total	135282,341	543			
% otroci	Between Groups	12451,806	2	6225,903	17,486	,000
	Within Groups	192618,361	541	356,041		
	Total	205070,167	543			
% sorojenci	Between Groups	26,632	2	13,316	,070	,932

	Within Groups	102462,065	541	189,394		
	Total	102488,697	543			
% drugi sorodniki	Between Groups	13179,674	2	6589,837	15,162	,000
	Within Groups	235136,111	541	434,632		
	Total	248315,785	543			
% prijatelji	Between Groups	11838,325	2	5919,163	7,926	,000
	Within Groups	404042,341	541	746,844		
	Total	415880,667	543			
% znanci	Between Groups	256,493	2	128,246	1,733	,178
	Within Groups	40025,688	541	73,985		
	Total	40282,180	543			
% sošed	Between Groups	21,523	2	10,762	,308	,735
	Within Groups	18913,371	541	34,960		
	Total	18934,894	543			
% sodelavec	Between Groups	1288,374	2	644,187	6,746	,001
	Within Groups	51662,704	541	95,495		
	Total	52951,078	543			
% drugi	Between Groups	10,912	2	5,456	1,316	,269
	Within Groups	2243,283	541	4,147		
	Total	2254,196	543			

Descriptives

N a4c

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
OŠ	55	7,51	4,426	,597	6,31	8,71	1	19
SŠ	361	8,01	5,178	,273	7,47	8,54	1	38
FAKULTETA	131	9,37	7,613	,665	8,05	10,68	1	49
Total	547	8,28	5,814	,249	7,80	8,77	1	49

ANOVA

N a4c

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	213,946	2	106,973	3,190	,042
Within Groups	18245,133	544	33,539		
Total	18459,079	546			

Druženje

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	OŠ	55	11,346	23,6437	3,1881	4,955	17,738	,0	100,0
	SŠ	361	10,531	13,7830	,7254	9,104	11,957	,0	100,0
	FAKULTETA	132	12,783	15,0859	1,3131	10,185	15,380	,0	100,0
	Total	548	11,155	15,3498	,6557	9,867	12,443	,0	100,0
% starši	OŠ	55	4,696	11,2771	1,5206	1,648	7,745	,0	50,0
	SŠ	361	9,613	13,0399	,6863	8,263	10,962	,0	66,7
	FAKULTETA	132	8,586	11,7794	1,0253	6,558	10,614	,0	66,7
	Total	548	8,872	12,6423	,5401	7,811	9,933	,0	66,7
% otroci	OŠ	55	16,952	21,4706	2,8951	11,148	22,756	,0	100,0
	SŠ	361	7,982	16,3136	,8586	6,293	9,670	,0	100,0
	FAKULTETA	132	11,204	16,2242	1,4121	8,410	13,997	,0	100,0
	Total	548	9,658	17,0728	,7293	8,225	11,091	,0	100,0
% sorojenci	OŠ	55	9,503	14,6218	1,9716	5,550	13,456	,0	50,0
	SŠ	361	9,529	14,7575	,7767	8,002	11,057	,0	100,0
	FAKULTETA	132	7,944	10,6532	,9272	6,110	9,778	,0	50,0
	Total	548	9,145	13,8592	,5920	7,982	10,308	,0	100,0
% drugi sorodniki	OŠ	55	22,859	24,1340	3,2542	16,335	29,383	,0	75,0
	SŠ	361	15,681	20,6502	1,0869	13,544	17,819	,0	100,0
	FAKULTETA	132	15,306	19,1560	1,6673	12,008	18,605	,0	80,0
	Total	548	16,311	20,7568	,8867	14,570	18,053	,0	100,0
% prijatelji	OŠ	55	28,293	32,3017	4,3556	19,561	37,026	,0	100,0
	SŠ	361	42,314	32,3466	1,7025	38,966	45,662	,0	100,0
	FAKULTETA	132	37,791	28,8400	2,5102	32,826	42,757	,0	100,0
	Total	548	39,817	31,7689	1,3571	37,151	42,483	,0	100,0
% znanci	OŠ	55	2,238	13,7821	1,8584	-1,488	5,964	,0	100,0
	SŠ	361	,682	3,5932	,1891	,310	1,054	,0	33,3
	FAKULTETA	132	1,715	6,7975	,5916	,545	2,886	,0	45,5
	Total	548	1,087	6,2170	,2656	,565	1,609	,0	100,0
% sosed	OŠ	55	3,584	10,2385	1,3806	,816	6,352	,0	55,6
	SŠ	361	1,647	7,3042	,3844	,891	2,403	,0	66,7
	FAKULTETA	132	1,721	6,4602	,5623	,608	2,833	,0	40,0
	Total	548	1,859	7,4692	,3191	1,232	2,486	,0	66,7
% sodelavec	OŠ	55	,529	2,9416	,3966	-,266	1,324	,0	20,0
	SŠ	361	1,969	7,2292	,3805	1,221	2,717	,0	60,0
	FAKULTETA	132	2,781	9,1675	,7979	1,202	4,359	,0	75,0
	Total	548	2,020	7,4660	,3189	1,394	2,647	,0	75,0
% drugi	OŠ	55	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	SŠ	361	,053	,7448	,0392	-,024	,130	,0	12,5
	FAKULTETA	132	,168	1,5256	,1328	-,094	,431	,0	16,7
	Total	548	,076	,9620	,0411	-,005	,156	,0	16,7

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
--	--	----------------	----	-------------	---	------

% partner	Between Groups	492,462	2	246,231	1,045	,352
	Within Groups	128390,410	545	235,579		
	Total	128882,871	547			
% starši	Between Groups	1167,810	2	583,905	3,689	,026
	Within Groups	86258,598	545	158,273		
	Total	87426,408	547			
% otroci	Between Groups	4256,027	2	2128,013	7,474	,001
	Within Groups	155183,418	545	284,740		
	Total	159439,445	547			
% sorojenci	Between Groups	250,736	2	125,368	,652	,521
	Within Groups	104815,071	545	192,321		
	Total	105065,807	547			
% drugi sorodniki	Between Groups	2634,622	2	1317,311	3,081	,047
	Within Groups	233038,057	545	427,593		
	Total	235672,679	547			
% prijatelji	Between Groups	10095,439	2	5047,719	5,076	,007
	Within Groups	541970,948	545	994,442		
	Total	552066,387	547			
% znanci	Between Groups	184,048	2	92,024	2,393	,092
	Within Groups	20958,039	545	38,455		
	Total	21142,087	547			
% sosed	Between Groups	182,372	2	91,186	1,638	,195
	Within Groups	30334,347	545	55,659		
	Total	30516,719	547			
% sodelavec	Between Groups	199,655	2	99,827	1,796	,167
	Within Groups	30291,093	545	55,580		
	Total	30490,748	547			
% drugi	Between Groups	1,633	2	,816	,882	,415
	Within Groups	504,578	545	,926		
	Total	506,210	547			

Descriptives

N a4j

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
OŠ	55	5,98	3,235	,436	5,11	6,86	1	14
SŠ	364	7,88	4,830	,253	7,38	8,37	1	25
FAKULTETA	132	8,86	5,802	,505	7,86	9,86	1	30
Total	551	7,92	5,003	,213	7,51	8,34	1	30

ANOVA

N a4j

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	324,834	2	162,417	6,621	,001
Within Groups	13441,964	548	24,529		
Total	13766,799	550			

SPOL

Informacijska opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Moški	240	29,771	31,7468	2,0492	25,734	33,808	,0	100,0
	Ženski	273	23,149	28,1340	1,7027	19,796	26,501	,0	100,0
	Total	513	26,247	30,0317	1,3259	23,642	28,852	,0	100,0
% starši	Moški	240	22,522	27,3825	1,7675	19,040	26,004	,0	100,0
	Ženski	273	19,604	25,6568	1,5528	16,547	22,661	,0	100,0
	Total	513	20,969	26,4922	1,1697	18,672	23,267	,0	100,0
% otroci	Moški	240	8,786	18,4286	1,1896	6,443	11,129	,0	66,7

	Ženski	273	14,889	27,2580	1,6497	11,641	18,137	,0	100,0
	Total	513	12,034	23,7179	1,0472	9,976	14,091	,0	100,0
% sorojenci	Moški	240	7,946	13,6201	,8792	6,215	9,678	,0	66,7
	Ženski	273	9,469	15,1547	,9172	7,664	11,275	,0	100,0
	Total	513	8,757	14,4631	,6386	7,502	10,011	,0	100,0
% drugi sorodniki	Moški	240	8,869	17,2280	1,1121	6,678	11,060	,0	100,0
	Ženski	273	7,375	15,9923	,9679	5,470	9,281	,0	100,0
	Total	513	8,074	16,5823	,7321	6,636	9,512	,0	100,0
% prijatelji	Moški	240	18,841	26,5351	1,7128	15,466	22,215	,0	100,0
	Ženski	273	22,843	28,7586	1,7405	19,417	26,270	,0	100,0
	Total	513	20,971	27,7857	1,2268	18,561	23,381	,0	100,0
% znanci	Moški	240	,052	,8069	,0521	-,051	,155	,0	12,5
	Ženski	273	,238	2,8501	,1725	-,102	,578	,0	40,0
	Total	513	,151	2,1513	,0950	-,036	,338	,0	40,0
% sosed	Moški	240	,699	7,1868	,4639	-,214	1,613	,0	100,0
	Ženski	273	,458	3,5071	,2123	,040	,876	,0	33,3
	Total	513	,571	5,5370	,2445	,091	1,051	,0	100,0
% sodelavec	Moški	240	1,957	8,2840	,5347	,904	3,011	,0	50,0
	Ženski	273	1,946	7,5765	,4585	1,043	2,849	,0	60,0
	Total	513	1,951	7,9075	,3491	1,265	2,637	,0	60,0
% drugi	Moški	240	,556	5,5720	,3597	-,153	1,264	,0	80,0
	Ženski	273	,028	,4656	,0282	-,027	,084	,0	7,7
	Total	513	,275	3,8311	,1691	-,057	,607	,0	80,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	5601,896	1	5601,896	6,275	,013
	Within Groups	456172,953	511	892,706		
	Total	461774,848	512			
% starši	Between Groups	1087,511	1	1087,511	1,551	,214
	Within Groups	358251,922	511	701,080		
	Total	359339,433	512			
% otroci	Between Groups	4757,152	1	4757,152	8,582	,004
	Within Groups	283263,588	511	554,332		
	Total	288020,741	512			
% sorojenci	Between Groups	296,263	1	296,263	1,417	,234
	Within Groups	106805,281	511	209,012		
	Total	107101,545	512			
% drugi sorodniki	Between Groups	284,965	1	284,965	1,036	,309
	Within Groups	140501,289	511	274,954		
	Total	140786,254	512			
% prijatelji	Between Groups	2046,360	1	2046,360	2,659	,104
	Within Groups	393241,259	511	769,552		
	Total	395287,619	512			

% znanci	Between Groups	4,419	1	4,419	,955	,329
	Within Groups	2365,123	511	4,628		
	Total	2369,542	512			
% sosed	Between Groups	7,451	1	7,451	,243	,623
	Within Groups	15689,878	511	30,704		
	Total	15697,329	512			
% sodelavec	Between Groups	,017	1	,017	,000	,987
	Within Groups	32014,763	511	62,651		
	Total	32014,780	512			
% drugi	Between Groups	35,522	1	35,522	2,427	,120
	Within Groups	7479,325	511	14,637		
	Total	7514,848	512			

Descriptives

N a4f

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Moški	241	3,88	2,488	,160	3,56	4,20	1	14
Ženski	274	4,07	2,730	,165	3,74	4,39	1	16
Total	515	3,98	2,619	,115	3,75	4,21	1	16

ANOVA

N a4f

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4,437	1	4,437	,647	,422
Within Groups	3520,328	513	6,862		
Total	3524,765	514			

Materialna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Moški	248	12,165	18,1177	1,1505	9,899	14,431	,0	100,0
	Ženski	283	14,511	20,7580	1,2339	12,082	16,940	,0	100,0
	Total	531	13,415	19,5862	,8500	11,745	15,085	,0	100,0

% starši	Moški	248	17,198	24,3048	1,5434	14,159	20,238	,0	100,0
	Ženski	283	16,758	23,7023	1,4090	13,984	19,531	,0	100,0
	Total	531	16,963	23,9639	1,0399	14,920	19,006	,0	100,0
% otroci	Moški	248	10,324	21,0650	1,3376	7,689	12,958	,0	100,0
	Ženski	283	17,199	26,8507	1,5961	14,057	20,341	,0	100,0
	Total	531	13,988	24,5396	1,0649	11,896	16,080	,0	100,0
% sorojenci	Moški	248	10,620	19,3902	1,2313	8,195	13,045	,0	100,0
	Ženski	283	11,502	20,0270	1,1905	9,159	13,846	,0	100,0
	Total	531	11,090	19,7185	,8557	9,409	12,771	,0	100,0
% drugi sorodniki	Moški	248	15,220	21,9318	1,3927	12,477	17,963	,0	100,0
	Ženski	283	13,136	22,0399	1,3101	10,557	15,715	,0	100,0
	Total	531	14,109	21,9934	,9544	12,235	15,984	,0	100,0
% prijatelji	Moški	248	27,940	32,9455	2,0920	23,820	32,061	,0	100,0
	Ženski	283	22,557	28,1184	1,6715	19,267	25,847	,0	100,0
	Total	531	25,071	30,5573	1,3261	22,466	27,676	,0	100,0
% znanci	Moški	248	1,364	9,5577	,6069	,169	2,560	,0	100,0
	Ženski	283	,485	3,6383	,2163	,059	,910	,0	50,0
	Total	531	,895	7,0575	,3063	,294	1,497	,0	100,0
% sosed	Moški	248	3,158	14,7432	,9362	1,314	5,002	,0	100,0
	Ženski	283	2,650	12,3314	,7330	1,207	4,093	,0	100,0
	Total	531	2,887	13,5008	,5859	1,736	4,038	,0	100,0
% sodelavec	Moški	248	1,775	6,7175	,4266	,935	2,616	,0	42,9
	Ženski	283	1,203	5,7466	,3416	,531	1,876	,0	50,0
	Total	531	1,471	6,2195	,2699	,940	2,001	,0	50,0
% drugi	Moški	248	,235	3,2167	,2043	-,167	,638	,0	50,0
	Ženski	283	,000	,0000	,0000	,000	,000	,0	,0
	Total	531	,110	2,1991	,0954	-,078	,297	,0	50,0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	727,351	1	727,351	1,899	,169
	Within Groups	202590,359	529	382,969		
	Total	203317,711	530			
% starši	Between Groups	25,688	1	25,688	,045	,833
	Within Groups	304335,773	529	575,304		
	Total	304361,461	530			
% otroci	Between Groups	6247,571	1	6247,571	10,562	,001
	Within Groups	312913,339	529	591,519		
	Total	319160,910	530			
% sorojenci	Between Groups	102,864	1	102,864	,264	,607
	Within Groups	205971,261	529	389,360		
	Total	206074,125	530			
% drugi sorodniki	Between Groups	574,266	1	574,266	1,188	,276
	Within Groups	255790,881	529	483,537		
	Total	256365,146	530			
% prijatelji	Between Groups	3830,613	1	3830,613	4,127	,043
	Within Groups	491056,728	529	928,274		

% znanci	Total	494887,341	530			
	Between Groups	102,257	1	102,257	2,057	,152
	Within Groups	26296,232	529	49,709		
% sosed	Total	26398,488	530			
	Between Groups	34,063	1	34,063	,187	,666
	Within Groups	96570,219	529	182,552		
% sodelavec	Total	96604,282	530			
	Between Groups	43,249	1	43,249	1,118	,291
	Within Groups	20458,341	529	38,674		
% drugi	Total	20501,589	530			
	Between Groups	7,313	1	7,313	1,514	,219
	Within Groups	2555,724	529	4,831		
	Total	2563,036	530			

Descriptives

N a4h

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Moški	250	4,93	3,519	,223	4,49	5,37	1	20
Ženski	284	4,79	3,488	,207	4,38	5,20	1	22
Total	534	4,86	3,500	,151	4,56	5,16	1	22

ANOVA

N a4h

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2,597	1	2,597	,212	,646
Within Groups	6526,587	532	12,268		
Total	6529,184	533			

Emocionalna opora

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Moški	251	13,546	16,1990	1,0225	11,533	15,560	,0	100,0
	Ženski	293	10,044	13,8644	,8100	8,449	11,638	,0	100,0

	Total	544	11,660	15,0743	,6463	10,390	12,929	,0	100,0
% starši	Moški	251	12,496	15,5151	,9793	10,567	14,425	,0	100,0
	Ženski	293	12,254	16,0367	,9369	10,411	14,098	,0	100,0
	Total	544	12,366	15,7841	,6767	11,037	13,695	,0	100,0
% otroci	Moški	251	11,752	18,4208	1,1627	9,462	14,042	,0	100,0
	Ženski	293	13,357	20,2629	1,1838	11,027	15,687	,0	100,0
	Total	544	12,617	19,4335	,8332	10,980	14,253	,0	100,0
% sorojenci	Moški	251	9,252	12,7411	,8042	7,669	10,836	,0	100,0
	Ženski	293	8,954	14,5589	,8505	7,280	10,627	,0	100,0
	Total	544	9,091	13,7385	,5890	7,934	10,249	,0	100,0
% drugi sorodniki	Moški	251	16,867	20,2680	1,2793	14,348	19,387	,0	100,0
	Ženski	293	19,215	22,2741	1,3013	16,654	21,776	,0	100,0
	Total	544	18,132	21,3847	,9169	16,331	19,933	,0	100,0
% prijatelji	Moški	251	30,046	28,1315	1,7756	26,549	33,543	,0	100,0
	Ženski	293	29,788	27,3252	1,5964	26,646	32,930	,0	100,0
	Total	544	29,907	27,6748	1,1865	27,576	32,238	,0	100,0
% znanci	Moški	251	1,811	7,7625	,4900	,846	2,776	,0	66,7
	Ženski	293	1,807	9,2932	,5429	,739	2,876	,0	100,0
	Total	544	1,809	8,6130	,3693	1,083	2,534	,0	100,0
% sosed	Moški	251	1,397	6,8643	,4333	,543	2,250	,0	57,1
	Ženski	293	,968	4,9416	,2887	,400	1,536	,0	46,2
	Total	544	1,166	5,9052	,2532	,669	1,663	,0	57,1
% sodelavec	Moški	251	2,574	8,1161	,5123	1,565	3,583	,0	50,0
	Ženski	293	3,420	11,1629	,6521	2,137	4,704	,0	100,0
	Total	544	3,030	9,8750	,4234	2,198	3,862	,0	100,0
% drugi	Moški	251	,258	1,9602	,1237	,014	,502	,0	20,0
	Ženski	293	,192	2,1043	,1229	-,050	,434	,0	33,3
	Total	544	,222	2,0375	,0874	,051	,394	,0	33,3

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	1658,669	1	1658,669	7,385	,007
	Within Groups	121730,452	542	224,595		
	Total	123389,121	543			
% starši	Between Groups	7,894	1	7,894	,032	,859
	Within Groups	135274,446	542	249,584		
	Total	135282,341	543			
% otroci	Between Groups	348,203	1	348,203	,922	,337
	Within Groups	204721,965	542	377,716		
	Total	205070,167	543			
% sorojenci	Between Groups	12,083	1	12,083	,064	,801
	Within Groups	102476,614	542	189,071		
	Total	102488,697	543			
% drugi sorodniki	Between Groups	745,400	1	745,400	1,632	,202
	Within Groups	247570,385	542	456,772		
	Total	248315,785	543			
% prijatelji	Between Groups	8,980	1	8,980	,012	,914
	Within Groups					

	Within Groups	415871,687	542	767,291		
	Total	415880,667	543			
% znanci	Between Groups	,001	1	,001	,000	,997
	Within Groups	40282,179	542	74,321		
	Total	40282,180	543			
% sosed	Between Groups	24,816	1	24,816	,711	,399
	Within Groups	18910,078	542	34,889		
	Total	18934,894	543			
% sodelavec	Between Groups	96,734	1	96,734	,992	,320
	Within Groups	52854,343	542	97,517		
	Total	52951,078	543			
% drugi	Between Groups	,592	1	,592	,142	,706
	Within Groups	2253,604	542	4,158		
	Total	2254,196	543			

Descriptives

N a4c

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Moški	253	7,99	5,345	,336	7,33	8,65	1	29
Ženski	294	8,53	6,188	,361	7,82	9,24	1	49
Total	547	8,28	5,814	,249	7,80	8,77	1	49

ANOVA

N a4c

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	39,935	1	39,935	1,182	,278
Within Groups	18419,144	545	33,797		
Total	18459,079	546			

Druženje

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
% partner	Moški	257	12,836	16,6750	1,0402	10,787	14,884	,0	100,0
	Ženski	291	9,671	13,9375	,8170	8,063	11,279	,0	100,0

	Total	548	11,155	15,3498	,6557	9,867	12,443	,0	100,0
% starši	Moški	257	9,433	13,5007	,8421	7,775	11,091	,0	66,7
	Ženski	291	8,376	11,8341	,6937	7,011	9,742	,0	66,7
	Total	548	8,872	12,6423	,5401	7,811	9,933	,0	66,7
% otroci	Moški	257	9,340	15,9350	,9940	7,382	11,297	,0	100,0
	Ženski	291	9,939	18,0408	1,0576	7,858	12,021	,0	100,0
	Total	548	9,658	17,0728	,7293	8,225	11,091	,0	100,0
% sorojenci	Moški	257	8,818	14,4994	,9044	7,037	10,599	,0	100,0
	Ženski	291	9,433	13,2866	,7789	7,900	10,966	,0	100,0
	Total	548	9,145	13,8592	,5920	7,982	10,308	,0	100,0
% drugi sorodniki	Moški	257	15,530	20,3740	1,2709	13,027	18,032	,0	100,0
	Ženski	291	17,002	21,1000	1,2369	14,567	19,436	,0	100,0
	Total	548	16,311	20,7568	,8867	14,570	18,053	,0	100,0
% prijatelji	Moški	257	39,098	31,8944	1,9895	35,180	43,016	,0	100,0
	Ženski	291	40,453	31,6990	1,8582	36,795	44,110	,0	100,0
	Total	548	39,817	31,7689	1,3571	37,151	42,483	,0	100,0
% znanci	Moški	257	1,398	7,8319	,4885	,436	2,360	,0	100,0
	Ženski	291	,813	4,3122	,2528	,315	1,310	,0	45,5
	Total	548	1,087	6,2170	,2656	,565	1,609	,0	100,0
% sosed	Moški	257	1,544	7,1042	,4431	,672	2,417	,0	66,7
	Ženski	291	2,137	7,7789	,4560	1,240	3,035	,0	55,6
	Total	548	1,859	7,4692	,3191	1,232	2,486	,0	66,7
% sodelavec	Moški	257	1,865	7,3934	,4612	,956	2,773	,0	75,0
	Ženski	291	2,157	7,5397	,4420	1,287	3,027	,0	60,0
	Total	548	2,020	7,4660	,3189	1,394	2,647	,0	75,0
% drugi	Moški	257	,139	1,3600	,0848	-,028	,306	,0	16,7
	Ženski	291	,019	,3257	,0191	-,018	,057	,0	5,6
	Total	548	,076	,9620	,0411	-,005	,156	,0	16,7

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
% partner	Between Groups	1367,249	1	1367,249	5,854	,016
	Within Groups	127515,622	546	233,545		
	Total	128882,871	547			
% starši	Between Groups	152,362	1	152,362	,953	,329
	Within Groups	87274,046	546	159,843		
	Total	87426,408	547			
% otroci	Between Groups	49,093	1	49,093	,168	,682
	Within Groups	159390,352	546	291,924		
	Total	159439,445	547			
% sorojenci	Between Groups	51,632	1	51,632	,268	,605
	Within Groups	105014,176	546	192,334		
	Total	105065,807	547			
% drugi sorodniki	Between Groups	295,833	1	295,833	,686	,408
	Within Groups	235376,846	546	431,093		
	Total	235672,679	547			
% prijatelji	Between Groups	250,507	1	250,507	,248	,619

	Within Groups	551815,881	546	1010,652		
	Total	552066,387	547			
% znanci	Between Groups	46,791	1	46,791	1,211	,272
	Within Groups	21095,295	546	38,636		
	Total	21142,087	547			
% sosed	Between Groups	47,965	1	47,965	,860	,354
	Within Groups	30468,754	546	55,804		
	Total	30516,719	547			
% sodelavec	Between Groups	11,703	1	11,703	,210	,647
	Within Groups	30479,045	546	55,822		
	Total	30490,748	547			
% drugi	Between Groups	1,976	1	1,976	2,140	,144
	Within Groups	504,234	546	,924		
	Total	506,210	547			

Descriptives

N a4j

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95 % Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Moški	259	7,57	4,679	,291	7,00	8,14	1	24
Ženski	292	8,24	5,262	,308	7,63	8,84	1	30
Total	551	7,92	5,003	,213	7,51	8,34	1	30

ANOVA

N a4j

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	60,675	1	60,675	2,430	,120
Within Groups	13706,124	549	24,966		
Total	13766,799	550			